

Jowãw

Jesus ky n'aa Jowãw erih do hahÿÿh

P'op Hagã Do kyyh Jesus hã takesok do ky n'aa hahÿÿh

¹ P'ooj ub, sahõnh hẽ tadu dahãng do pooj jé, tawäd né hẽ P'op Hagã Do Kyyh häd nãng doo.* P'op Hagã Do sii tabawät. P'op Hagã Do né hẽ tii. ² Sahõnh hẽ tadu dahãng do pooj jé, P'op Hagã Do sii tabawät tii. ³ Sahõnh hẽ tamo haj'aa hanãng doo. Dooch tapanahuunh péh. ⁴ Ji edëb had'yyt up doo, P'op Hagã Do Kyyh häd nãng do hã né hẽ tabana. Ji h'yyb tym bag hadoo né hẽ ta ti edëb had'yyt ub doo. ⁵ Badagyp doo gó, nesaa do badäk hahÿÿ hã hanãng doo gó ta ti bag kadaw'uuh. Dooch badagyp do haja bä ta hã.

⁶ Ti m' ti awät mä aj'yy P'op Hagã Do kyy gó hana doo. Ta häd mä Jowãw.† ⁷ P'op Hagã Do mejüü ta hã, ta wób tamaher'oot hyb n'aa ta ti ji h'yyb tym bag ky n'aa, ta tii hã rah'yy ka'eeh hyb n'aa. ⁸ Dooch Jowãw tado bä ta ti ji h'yyb tym bag. Ta bag ky n'aa rod ub ti Jowãw. ⁹ Ahyy kãn badäk hahÿÿ bä, ta bag heh'äät ub doo, Jesus Kristo, sahõnh hẽ badäk hahÿÿ hã habong do sa h'yyb tym bag.‡

¹⁰ Badäk hahÿÿ bä paa tabawäd wät. Badäk hahÿÿ hã habong do tapehuuj né paawä, dooch ragado bä tii, dooch rah'yy genä bä ta hã. ¹¹ Ta karapee, Isaraéw buuj wë tabahyng, ti hadoo né hẽ, dooch ragado bä. ¹² Sahõnh hẽ

* 1:1 Jesus né ti P'op Hagã Do Kyyh häd nãng doo. † 1:6 Jowãw nu gahem'uun do tii. Hajök ti noo gó Jowãw häd enäh doo. Hahÿÿ Jesus panyyg hanãm do herii wät doo, Jowãw seeh, Jesus ma matëg seeh. ‡ 1:9 Jesus ji tah'yy gan'yyh baad hadoo do hã, P'op Hagã Do karën do hã, tahanãng pé m' ti ji h'yyb tym bag.

gad'oo doo, ta hã h'yy ka'eeh do sa hã P'op Hagä Do banoo ta taah rabahadoo hyb n'aa. ¹³ P'op Hagä Do taah ti rawén hedo padëëk, aj'y y karën do jawén nado, aj'y y panaa ji bahadoo do hyb n'aa nado. P'op Hagä Do taah rawén hedo padëëk, P'op Hagä Do tii d' tabanoo do hyb n'aa sa hã. Sa yb hado däk P'op Hagä Doo.

¹⁴ Ti m' aj'y y gó P'op Hagä Do Kyyh häd näng do kesok. ãã mahang paa tabawäd wät. ãã hapäh né hë tak'ëp hadoo do ta hejój, sét ub P'op Hagä Do T'aah tak'ëp hadoo do hejój. Tak'ëp né hë taky enyym. Heh'äät ub had'y yt né hë ta tii.

¹⁵ Baad ub Jowāw nu gahem'uun do paa baher'oot paa ta ti ky n'aa. Hahÿÿ da m' ta kyyh:

—Hahÿ ti ÿ ky n'aa her'oot doo, hahÿÿ da ÿ baher'oot bä: “Jawén ÿ hana doo, hyb n'aa jawyk ti bahãnh ÿÿ, tawäd däg né hë pój ÿÿ jé do hyb n'aa” —näng mä Jowāw kyyh.

¹⁶ Tak'ëp né hë P'op Hagä Do Kyyh häd näng do ky enyym. Ti hyb n'aa ër hã taky eny yw had'y yt hë. Baad hadoo do ër hã tametä had'y yt hë. ¹⁷ Mosees makü anoo paa P'op Hagä Do ky n'aa jaw'y yk doo. Jesus Kristo kä metä kãn P'op Hagä Do ji takamahãnh doo, ky n'aa heh'äät ub do na-ããj hë. ¹⁸ Doooh noo gó hapäh pé P'op Hagä Doo. Tii d' né paawä, jããm né sét hadoo do ta T'aah, ta da hadoo doo, ta pa hawät doo, ër tamaher'oot ta ky n'aa. Ta hã hë takametëëh P'op Hagä Doo.

Jowāw nu gahem'uun do ky n'aa hahÿÿh

¹⁹ Ti m' Judah buuj sa wahë n'aa panang Jerusarënh bä habong do ramejüü P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'ooh do wób, t'ÿÿ hënh ramoo heb'ook do Rewi panaa wób na-ããj hë, Jowāw hã rabeaanh hyb n'aa Kristo, P'op Hagä Do Ky Däng Do tado bä. ²⁰ Baad ub mä Jowāw

baher'oot sa hã, dooh taky n'aa jejën bã. Hahỹỹ da m' Jowāw kyyh sa hã:

—Dooh Kristo, § P'op Hagä Do H'yyb Däng Do ỹ do bã —näng mã sa hã.

²¹ Ti m' rabeaanh:

—Õm Eriij, p'ooj ub hawät do paah? —näk mäh.

—Dooh —näng mã Jowāw.

P'aa hënh mã rabeaaj wät ënh:

—Õm nanäng P'op Hagä Do ky n'aa rod, P'op Hagä Do kyy kerih do ky däng doo? —näk mäh.

—Dooh ỹ ti tado bã —näng mäh.

²² Ti m' tagadëeg ub rabeaanh:

—Jaa ti õm? —näk mäh. —Ãã mamaher'ood, ãã panäk hyb n'aa ãã hã mejũũ doo. Jaa õm, a nooh? —näk mã sa kyyh.

²³ Ti m' Jowāw ky hadoo, P'op Hagä Do ky n'aa rod, Isajas häd näng do her'oot doo da:

—“Ỹ né hë hahỹỹ da tabanawäng bã her'oot doo: Baad ub da bë tyw n'aa daj'aah Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo.”**

²⁴ Ti m' sa wób, Pariséw ramaneëenh doo, ²⁵ rabeaaj wät ta hã:

—Hëd n'aa manu gemuun, Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do nadoo do õm? Hëd n'aa manu gemuun Eriij p'ooj ub hawät do paa nadoo do õm, nanäng P'op Hagä Do ky n'aa rod nadoo do na-ãaj hë õm? —näk mã sa kyyh.

²⁶ Ti m' Jowāw ky hadoo:

—Ỹ ti hỹỹh, bë ỹ nu gemuun naëng me —näng mäh. —Ti awät bë mahang bë nahapäh doo. ²⁷ Ti né ti jawén ỹ hana doo, tak'ëp hyb n'aa jawyk do bahãnh ỹỹ. Hã ỹỹ, ỹ hyb

§ 1:20 Ji h'yyb tym dëeb, p'ooj ub Judah buuj hã P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo, ramaneëenh Mesijas . Gereg kyy me ramaneëenh Kristo. “P'op Hagä Do h'yyb däng doo”, tahanäng pé m' ti. ** 1:23 Isajas 40.3

n'aa sakog its ta hã. Ti hyb n'aa dooh ÿ haja bã ta tsyym suun kabo n'aa ÿ do bã —nãng mäh.

²⁸ Ta ti reanh doo, panang Betanija häd nãng doo bã tii, tamii Joradãn häd nãng do ta myyj jé. Tii bã m' Jowāw nu gemuun bong mã ta wë han'aa doo.

Jowāw nu gahem'uun do her'oot do Jesus ky n'aa hahỹh

²⁹ Ti m' jati péh, Jesus Jowāw nu gahem'uun do hapäh ta wë hana doo. Ti m' Jowāw ky hadoo:

—Bë hegãã, —nãng mäh —P'op Hagã Do mas'ãã b'éé t'aah hadoo, badäk hahỹh hã habong do nesaa do sa hã hanãng do hado hõm doo^{††} —nãng mã Jowāw Jesus ky n'aa hã. ³⁰ —Hahỹ né hë ta ti ÿ her'oot do paa kã, hahỹ da ÿ baher'oot noo gó: “Jawén ÿ hana doo, hyb n'aa jawyk ti bahãnh ÿh, tawäd dæg né hë pój ÿh jé do hyb n'aa”, ÿ hanãng do paah. ³¹ —Dooch paa ÿ hapëë nã bã nanãng hyb n'aa jawyk do hahỹ tado bã. Ý wén nu gemuun bong tame, takametëéh hyb n'aa Isaraéw buuj sa hã —nãng mã Jowāw.

³² Ti m' Jowāw ky hado kãn:

—P'op Hagã Do Sahee ÿ hapäh hỹ pong jé naa tabahyng ta wë gurii-i hadoo. Ta hã tabaym. ³³ Pooj jé, dooh ÿ hapëë nã bã ti tado bã. Hahỹh da paa ÿ P'op Hagã Do maher'oot, ÿ paa tamejũũ tame ÿ nu gemuun hyb n'aa: “Aj'yy wë Sahé ÿ ahyy bã, ta wë tabaym mabahapäh bã”, nãng P'op Hagã Doo, “ti né hë tii kã tabanoo sa hã Sahé ÿh kã sa h'yyb tym gó tabajëë suun hyb n'aa, Sahé ÿh h'yyb mahũũm hyb

^{††} 1:29 P'ooj ub, Jesus hewäd hyng do pooj jé, P'op Hagã Do mejũũ b'éé t'aah radaj'ëëp nesaa do sa mo haj'aa sãm. B'éé t'aah majjyyw hyb n'aa P'op Hagã Do mabaan hõm nesaa do ramoo bong do paah. B'éé t'aah jawén buuj dæg Jesus. Jesus dajëp nesaa do ër moo bok do hyb n'aa. Ta majjyyw hyb n'aa kã P'op Hagã Do bawug hõm sahõnh hë nesaa do ër moo bok doo. Ti hyb n'aa, b'éé t'aah gó Jowāw wén eh'ũũm Jesus ky n'aa.

n'aa kā sa hã”, näng P'op Hagä Do hã yÿ. ³⁴ Yÿ hapäh ta ti Jesus wë kā. Ti hyb n'aa baad yÿ baher'oot ta ky n'aa kā: P'op Hagä Do T'aah né hë ti hÿÿh —näng mä Jowāw nu gahem'uun doo.

Poojé Jesus sii habok do sa ky n'aa hahÿÿh

³⁵ Ti m' jati péh, p'aa hënh mä Jowāw nu gahem'uun do tii bä tabawät. Pawóp hë m' ta ma matëg rahada. ³⁶ Jesus tabës bä Jowāw bahapäh bä m', taky hadoo ta ma matëg sa hã:

—Bë hegãã! P'op Hagä Do mas'ãã b'éé t'aah hadoo —näng mä Jowāw.

³⁷ Ti m' ta ma matëg ramaa napäh bä m' Jowāw her'oot doo, Jesus sii m' rababoo kän. ³⁸ Ta jawén p'aa hënh Jesus baheg'ããs bä m', ta jawén han'aa do tabahapäh bä m', tabeaanh sa hã:

—H'ëéd bë karën? —näng mäh.

Ti m' raky hadoo:

—Rabi‡‡ —näk mäh, —nyy bä mabagä? —näk mä sa kyyh.

³⁹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—B'ëöp, bë hegãã —näng mäh.

Ti m' rabahöm ta sii, ti m' rabaheg'ããs tabahe'yÿh doo. Ti m' rabaym ta pa, tũüh däg do hyb n'aa papÿÿj, 4 oor m'.

⁴⁰ Aj'yÿ Ān-Deréh häd näng doo, Simaw Peed häd näng do hÿÿj, Jowāw nu gahem'uun do her'oot do maa napäh do seeh, Jesus sii hawäd däk do seeh. ⁴¹ Ti m' nayyw hë Ān-Deréh bahöm ta hÿÿj tesoos, Simaw. Ti m' tabaw'yyt bä kā, taky hadoo ta hã:

—Āã aw'yyt Mesijas rahanäng doo —näng mäh. (Kristo, P'op Hagä Do h'yÿb däng doo, tahanäng pé ti Mesijas.)

‡‡ 1:38 “Āã ma matëg” rahanäng pé m' ti Rabi. Raweh'ëeh do ky n'aa tii.

⁴² Ti m' Ān-Deréh mahūūm kån Simaw Jesus wë kä. Ti m' Jesus begãä däk Simaw wë, ti m' taky hadoo ta hä:

—Ōm né Simaw. Jowāw häd näng do t'aah ōm^{SS} — näng mäh. —Hỹ jawén Sepas a häd kä —näng mäh. (Peed rahanäng pé ti ta tii, sa kyy me ti Sepas. “Pä” rahanäng pé m' tii.)

Pirip, Natanajéw daheeh Jesus naëenh do panyyg n'aa hahỹh

⁴³ Ti m' jati pé Jesus h'yyb däng Garirej häj n'aa hënh tabahõm. Tabahõm pooj jé tahapäh mä aj'yy Pirip häd näng doo.

—Hata y õm hỹh kä —näng mä Jesus ta hä.

⁴⁴ Betsaj-Da panang häd näng doo bä naa ti Pirip. Ti né hë na-ãäj hë Ān-Deréh Peed sa panang. Sét panang buuj né tii. ⁴⁵ Ti m' aj'yy seeh, Natanajéw häd näng do hä Pirip kataa. Ti m' taky hadoo ta hä:

—Āã awyyd kån Mosees erii wät do paa gó kaher'oot doo kä, P'op Hagä Do ky n'aa rod rerii bong do paa gó kaher'oot do na-ãäj hë —näng mäh. —Jesus né ti ta tii, Nasaréh häd näng do panang hënh naa, Joséh t'aah — näng mä Pirip Natanajéw hä.

⁴⁶ —Nasaréh hënh naa? —näng mä Natanajéw. — Nasaréh bä naa dooh baad hadoo do ana bä —näng mä Natanajéw.

Ti m' Pirip ky hadoo ta hä:

—Hamäh, ër hegãä —näng mä Pirip.

⁴⁷ Ti m' rabahõm. Ti m' Jesus bahapäh bä Natanajéw kaja nä bä, taky hadoo:

^{SS} 1:42 Jowāw see ta ti Simaw yb. Dooh Jowāw nu gahem'uun do paa tado bä. Dooh na-ãäj hë ti Jesus ma metëek do seeh, Jowāw häd näng do tado bä. Hajõk Jowāw häd enäh doo.

—Wät ta ti Isaraéw buuj heh'äät ub doo. Dooh tawad'ii bä, dooh tajejën bä —näng mäh.

⁴⁸ Ti m' Natanajéw ky hadoo:

—Nyy d' ÿ mabahapäh? —näng mä Jesus hä.

Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Õm Pirip aw'yyt do pooj jé, õm ÿ bahapäh joom wiigo häd näng do yt hä —näng mä Jesus.

⁴⁹ Ti m' Natanajéw hyb n'aa meuj wät, ti m' taky hadoo:

—Ma matëg! —näng mäh —Õm né P'op Hagä Do T'aah. Õm né hë Isaraéw buuj sa wahë n'aa —näng mäh.

⁵⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Hä ÿ mah'yy ka'eeh, joom wiigo yt hä õm ÿ bahapäh ÿ banäng do hyb n'aa? —näng mäh. —Ti bahãnh da mabahapäh da meuj n'aa näng doo —näng mäh.

⁵¹ Ti m' Jesus ky hado kãn:

—Né hup ÿ né hë hahÿ ÿ her'oot doo: Wë gasëëts hõm do bë bahapäh da. P'op Hagä Do ääs rabehyng rabesëëk Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do wë, bë hapäh da —näng mä Jesus sa hä.

2

Naëng kawapëën däk do panyyg n'aa hahÿÿh

¹ Ti m', jati hawät hadoo hä, panang Kanah häd näng doo bä, Garirej häj n'aa bä, ramoo bong ket'ëë do jãm waa n'aa, ta tä n'aa. Jesus ÿÿn awät tii bä, raket'ëë do jãm noo gó. ² Jesus, ta ma matëg sii hë, rabats'yyt jãm hënh. ³ Ti bahãnh, tabahëëj jëng uwa bëeh hejooñh doo. Ti m' Jesus ÿÿn ky hadoo Jesus hä:

—Ahëëj jëng uwa bëeh hejooñh doo —näng mä Jesus ÿÿn.

⁴ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Hëd n'aa tii hã ÿ mamaher'oot? —näng mäh. —Dooh takaja nä bä hejój ÿÿ ÿ metëëh doo —näng mäh.

⁵ Tii bä m', ta ti tób yt moo bo n'aa hã m' Jesus ÿÿn ky hadoo:

—Bë moo boo da sahõnh hë bë tamejũũ doo —näng mä ta ÿÿn kyyh sa hã.

⁶ Tób yt hã ti abëeh ji ma poo oow see pé naëng hood pä s'ëëb. Sa moo hetsyd, sa waa hood getsyd naëng n'aa. Judah buuj raky n'aa jaw'yyc do ky n'aa né tii. Tamawoob hë raat ken'yyc tahyb n'aa pé ta ti ta gabuuj. ⁷ Ti m', tii b' moo heb'ooh do sa hã Jesus ky hadoo:

—Bë gedu bëh naëng ta hood gó —näng mä Jesus.

Ti m' ragedu bëeh sahõnh hë. ⁸ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Bë agób ta uuh. Bë mahũũm jãm kaser n'aa wë —näng mä ta kyyh.

Ti m' ramahũũm kãn ta wë ta uuh. ⁹ Ti m' jãm kaser n'aa tameëëk naëng paah, uwa bëeh hejooj däk doo. Dooh tahapëë bä n'yy hënh naa tii. Tii bä moo heb'ooh doo, ti rahapäh ta tii. Ti m' dawë hã aj'yyc katëë do tanaëënh, ¹⁰ ti taky hadoo ta hã:

—Pooj jé ji heno uwa bëeh hejoonh do baad hadoo doo. Ta jawén, baad rabeëg bong bä kä, rahäd kanahapëë bong bä kä, ji heno baad nadoo doo. Õm tii, dooh tii d' madoo bä. Menyyw hõm baad had'op do tagadëëg ub —näng mä ta kaser n'aa kyyh aj'yyc katëë do hã.

¹¹ Pooj jé Jesus du doo do tapahuunh do ta tii. Ta tii hã kä tametä kãn tak'ëp hadoo do ta hejój, ti hyb n'aa ta ma matëg ta hã rah'yyc kae padäg kãn. Panang Kanah häd näng doo bä, Garirej häj n'aa bä ti ta tii.

P'op Hagä Do tób n'aa wahoo gó hes'ëëm do Jesus hebëë bong do panyyc n'aa hahÿÿh

¹² Ti jawén mäh, panang Kapar-Naüm häd näng doo hēnh Jesus rabahōm ta ŷŷn, ta hŷŷj, ta ma matēg sa daheeh. T'ī hēnh mä tabaym pawóp hē ta āh.

¹³ Tabedaa dāk bā Pas-kowa* häd näng do Judah buuj rahyb n'aa esee doo, Jesus bahōm kän mä Jerusarēnh hēnh. ¹⁴ P'op Hagä Do tób n'aa w'oo hä, kahadē doo gó, wahoo gó, tabahapäh mä booj yb, b'éeé, gurii-i hes'ëem doo. Dajëēr meb'aanh doo, tii b' né rabat'oonh, Jesus hapäh. ¹⁵ Ti m' tabarig dāk ta tyd tamehewyyh hyb n'aa. Ti m' tabahabëë bong booj yb, b'éeé sii hē. Ti m' tabaūūj bëeh mä dajëēr rabaheb'aanh do tyng n'aa. Jé pad'yyt hē taparara bong mä moweed, Jesus mo haj'aa. ¹⁶ Ti m' taky hadoo gurii-i hes'ëem do hä:

—Bë manä ti j'ee! —näng mäh. —Ji es'ëem do tób n'aa bë adoo manä Ee tób! —näng mä Jesus kyyh sa hä.

¹⁷ Ti m' ta ma matēg rahyb n'aa es'ee däg kän P'op Hagä Do kyy kerih do hä kerih doo: “ŷ gawats'iik da tak'ëp ŷ kamahän do hyb n'aa a tób n'aa.”†

¹⁸ Ti m' Judah buuj sa wahë n'aa rabana Jesus wë, ti m' raky hadoo ta hä:

—Jaa kyy gó hahŷŷ d' mabad'oo? —näk mä sa kyyh. —Mametä ää hä meuj n'aa näng do heen n'aa, P'op Hagä Do ky gabuuj tado bā —näk mä sa kyyh.

* ^{2:13} Pas-kowa ramaneëenh doo, Israéw buuj rahyb n'aa esee do P'op Hagä Do t'yyd mehīn doo, rabah'ūūm do Esit bā naa. Pas-kowa ratab'ëes noo gó m' ranaheb'ooch mä b'éeé t'aah aj'yy. Rahyb n'aa esee do heen n'aa m' tii. Ti noo gó m' ratab'ëes né hē m' pāw makuj tamah doo. Séd hä m' rataheb'ëes. † ^{2:17} Saaw-Mo 69.9 hä takerii dāk tii. Dawi kyy gó Jesus beh'ūūm. Tak'ëp Jesus kamahän P'op Hagä Do tób n'aa. Baad takarēn P'op Hagä Do rahyb n'aa esee ta ti yt hä. Dooch tagenaag bā ta see hyb n'aa tii bā ramoo bong doo.

¹⁹ —Ej —näng mä Jesus. —Bë karën bä, bë apyn hõm hahỹ P'op Hagä Do tób n'aa. Tamawoob hẽ tabado däk bä ta ãh, ÿ tamaa sooh p'aa hënh —näng mä Jesus.

²⁰ —Nyy d' ti ta tii? —näk mä Judah buuj wahë n'aa sa kyyh. —46 ta baab ramoo bok rabahaja sooh hyb n'aa. Tamawoob mä ta ãh matamaa sooh p'aa hënh? —näk mä sa kyyh Jesus hã.

²¹ Dooch P'op Hagä Do tób n'aa Jerusarënh bä hasooh do paa tado bä, Jesus hanäng péh. Ta daaj hẽ, ta ky n'aa né hẽ ti ta her'oot. ²² Ta jawén, Jesus ganä wät jawén paa bä kä m', ta ma matëg rahyb n'aa newë kån ta ti ta her'oot doo. Tii bä kä m' raky dahé kån Jesus her'oot do paa kä. Raky daheeh na-ãj hẽ P'op Hagä Do kyy kerih doo kä.

²³ Ti m', Pas-kowa rahyb n'aa esee noo gó, Jerusarënh bä Jesus baym bä, hajök h'yy kae kån ta hã, hajõng tapehuunh do rahapäh do hyb n'aa. ²⁴ Dooch Jesus h'yyb dahé bä sa hã, baad tabahapäh do hyb n'aa sa h'yyb.

²⁵ Dooch hyb n'aa rabaher'oot pé Jesus hã badäk hahỹ hã habong do sa ky n'aa, baad Jesus bahapäh do hyb n'aa sa h'yyb.

3

Aj'yy Nikodëm häd näng do sii Jesus ber'oot do panyyg n'aa hahỹh

¹ Ti m', ti awät mä aj'yy Nikodëm häd näng doo, Pariséw sa seeh, Judah buuj sa wahë n'aa see m'. ² Atsëm tabana Jesus wë, ti taky hadoo ta hã:

—Ma matëg, —näng mäh —ãã hapäh, õm P'op Hagä Do mejũũ, ãã mama metëëk hyb n'aa. Ta ti ãã wén hapäh, dooch hajaa pé ta tii d' mapahuunh doo da P'op Hagä Do nawäd bä ta sii —näng mä Nikodëm kyyh.

³ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Dooch hajaa pé P'op Hagä Do bag'ääs do karapee ji do bä, p'aa hēnh ji nenyi bä. Né hup ŷ né hē ta ti ŷ her'oot doo —näng mä Jesus Nikodēm hä.

⁴ Ti m' Nikodēm ky hadoo:

—Nyy d' tii? —näng mäh. —Nyy da p'aa hēnh ji benäng, wah'ëë däk do ji? Ny daa p'aa hēnh ji bajëë suun ji ŷŷn wog gó, p'aa hēnh ji benäng hyb n'aa? —näng mä Nikodēm kyyh.

⁵ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Dooch ji haja bä P'op Hagä Do bag'ääs do karapee ji do bä, ji h'yyb ji nenyiw bä nesaa do mahänh, P'op Hagä Do Sahee ji h'yyb gó tanajëë suun bä na-ääj hē.* Né hup ŷ né hē ta ti ŷ her'oot doo —näng mäh. ⁶ —Aj'yy hä hana doo, ta da hadoo né hē tii. P'op Hagä Do Sahee hä hana doo, P'op Hagä Do taah hedo padëëk tii. ⁷ Ti hyb n'aa mahyb n'aa meuuj manäh, “Taw'ääts hē p'aa hēnh bë benäng do hadoo”, ŷ hanäng do hä —näng mä Jesus.

⁸ Ti m' taky hadoo:

—Tabahēm do ky n'aa gó òm ŷ maher'oot p'aa hēnh ji benäng do ky n'aa. Tabahēm do tabahēm takarēn hēnh. Ji maa napëë né paawä ta kyyh, dooh ji hapëë bä n'yy hēnh tahana, dooh ji hapëë bä nyy bä tabaym. Ti hadoo P'op Hagä Do Sahee gó p'aa hēnh henäk do sa hä† —näng mä Jesus Nikodēm hä.

* ^{3:5} Hahŷŷ d' Gereg kyy me, Jowāw erih doo mē: “Dooch ji haja bä P'op Hagä Do bag'ääs doo gó ji ajëë suun bä, naëng me ji nenyi bä, P'op Hagä Do Sahee me ji nenyi bä na-ääj hē.” Hahŷŷ da ta ti naëng ky n'aa: Ji kahetsyyd wät do hadoo naëng me hasus do mahänh, ji h'yyb ji benäm nesaa do mahänh. † ^{3:8} Hahŷŷ d' tahanäng pé tii: Dooch né paawä ji hapëë bä nyy d' ti p'aa hēnh rabenäng do hadoo, wyt ta maab hē sa h'yyb tym kawareem kän P'op Hagä Do Sahee an'oo bä.

⁹ Ti m' Nikodēm ky hadoo:

—Nyy d' tii?

¹⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Isaraéw buuj sa ma matëg né paawä òm, dooh tagah'ood bä a hã? —näng mäh. ¹¹ —Né hup ÿ né hë hahÿ òm ÿ maher'oot doo: ãã her'oot ãã hapäh do ky n'aa, ãã hapäh do ãã matym me na-ããj hë. Ti hadoo né hë, dooh bë gado bä ãã her'oot doo —näng mäh. ¹² —Òm ÿ maher'ood wät badäk hahÿy bä ky n'aa, dooh ÿ maky dahé bä. Nyy da da ÿ bë ky daheeh hÿ pong jé ky n'aa ÿ her'ood bä? —näng mäh. ¹³ —Dooch hewäd sëek pé hÿ pong jé. Dooch ta ky n'aa her'oot péh. Jããm né hë hawät t'ĩ hënh Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo. ¹⁴ P'ooj ub, tabanawäng bä, aw'yy heen n'aa Mosees gadahäng p'op, b'aa hã, ta wë rahegãã bä ranadejöp hyb n'aa. Ti hadoo né da b'aa hã, p'op, rabepëem däk da Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Doo, ¹⁵ sahõnh hë ta hã h'yy ka'eeh do redëb had'yyt hyb n'aa hÿ pong jé P'op Hagä Do pa. ¹⁶ Tak'öp badäk hahÿy hã habong do P'op Hagä Do kamahãh. Ti hyb n'aa taban'oo däg kãn sét hadoo do ta T'aah, sahõnh hë ta hã h'yy ka'eeh do tabanesaa hënh ranahõm hyb n'aa, rabadëb had'yyt hyb n'aa hÿ pong jé P'op Hagä Do pa kã. ¹⁷ Taky n'aa etyy hyb n'aa nado nesaa do sa hã P'op Hagä Do wén mejõ hyng ta T'aah badäk hahÿy bä. Tawén mejõ hyng, ta hã rabadöp hyb n'aa nesaa do mahãnh —näng mã Jesus kyyh.

¹⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Dooch P'op Hagä Do ky n'aa ety bä nesaa doo hënh, ta T'aah hã h'yy ka'eeh doo. P'op Hagä Do h'yyb gó tabanyy däk taky n'aa etyy do sa hã nesaa doo hënh, ta T'aah hã h'yy kana'eeh do sa hã. Ta wén ky n'aa etyy nesaa doo hënh sa hã, sét had'os do ta T'aah hã rah'yy kana'eeh do hyb n'aa —näng mäh. ¹⁹ —Hahÿ hyb n'aa P'op Hagä Do

rejãã da sa hã: Ta t'aah, ji h'yyb tym bag, baad hadoo do P'op Hagã Do gen'aak do ji hã tametëeh doo, kajaa badäk hahÿÿ hã habong do sa mahang. Ti hado né paawã, dooh rakamahãn bã ta ti bag. Rakamahãn badagyp do hadoo doo, nesaa do ramoo bong do hyb n'aa. ²⁰ Nesaa do moo heb'ook doo, dooh rakamahãn bã ta bag. Dooh rakarën bã ta bag hadoo doo gó rabooh, nesaa do ramoo bok do kamanetëeh hyb n'aa. ²¹ Baad hadoo do ky n'aa P'op Hagã Do metëek doo da habok doo, tabawak bã hadoo doo gó rababok, P'op Hagã Do ky gabuuj né ta ti ramoo bong doo, takametã däk hyb n'aa —näng mã Jesus Nikodëm hã.

Jesus ky n'aa Jowãw nu gahem'uun do her'oot do panyyg n'aa hahÿÿh

²² Ta jawén mãh, Jesus, ta ma matëg daheeh raberéd hõm mã Jerusarënh panang. Panang bahãnh, Judah hãj n'aa bã tabaym dó ta ma matëg daheeh. Ta tii bã tanu gemuun bong ta wë han'aa doo. ²³ Ti noo gó Jowãw nu gahem'uun do nu gemuun wät panang Anon häd näng doo bã, panang Sarïm häd näng do nedaa bã, tamii maeh do hyb n'aa tii bã. Hajök Jowãw wë han'aa ranu kemuun hyb n'aa. ²⁴ (Jowãw nu gahem'uun do radawäts gëet do pooj jé tii.) ²⁵ Ti m' Jowãw nu gahem'uun do ma matëg raky ked'aak Judah buuj see sii. Judah buuj raky n'aa jaw'yyk do mejüü nyy da ji behop ji h'yyb enyyw däk hyb n'aa P'op Hagã Do matym gó. Ti p'ãã raky ked'aak. Ti m' Jowãw nu gahem'uun do ma matëg rabana ta wë, ti m' raky hadoo ta hã:

²⁶ —Ãã ma matëg —näk mã Jowãw hã. —Aj'yy tamyyj däk hã makahataa doo, maky n'aa her'oot do paah, ta ti na-ããj hë nu gemuun hÿÿ kä. Sahõnh hë rabahõm kãn ta wë. Dooh ãã wë rana boo bã —näk mã Jowãw nu gahem'uun do ma matëg ta hã.

²⁷ Ti m' Jowāw ky hadoo:

—P'op Hagä Do né hē ti hanoo ji hã ji moo wät do pan'aa. P'op Hagä Do ky gabuuj né hē ti tamoo wät doo. ²⁸ Bē hapäh né hē, bē maa napäh né hē bē hã ÿ her'oot do paah. P'op Hagä Do H'yyb Däng Do nado ÿ hÿÿh, näng paa ÿÿh. P'op Hagä Do mejüü ÿ ta pooj jé, näng paa ÿÿh. ²⁹ — Raketëë do jäm n'aa rabajäm noo gó, ta patug pan'aa wē né ta ÿÿm pan'aa bahôm. Aj'yy najiis, jäm h'yyb mahüüm n'aa, tsebee kãn katëë do pan'aa kyyh hã. Katëë do najiis tsebé do hadoo ÿ hÿÿh —näng mä Jowāw. —Baad ÿ tsebee kãn sahõnh hē rabahôm do hyb n'aa ta wē. ³⁰ Taw'ääts hē rahyb n'aa jawygy magyys hē ta tii. Ti yd jé taw'ääts hē ÿ rahyb n'aa sakog magyys hē —näng mä Jowāw.

³¹ Ti m' Jowāw ky hadoo ênh:

—Hÿ pong jé hana doo, sahõnh hē sa bahãnh ta tii. Badäk hahÿÿ bã naa ÿ ti hÿÿh. Badäk hahÿÿ bã naa ti ÿ hajaa ÿ her'ood bã. Hÿ pong jé hana doo, sahõnh hē bahãnh hadoo doo, ³² ti né hē sahõnh hē tabaher'oot t'ï hēnh tahapäh doo, tamaa napäh do ky n'aa. Ti hado né paawä, dooh ragado bã taher'oot doo. ³³ ÿ gadoo ti hÿ pong jé hana do her'oot doo. Te hub né hē P'op Hagä Doo, baad ÿ ky däng. ³⁴ ÿ P'op Hagä Do mejüü ta ky n'aa ÿ baher'oot hyb n'aa. Baad tabanoo hã ÿ ta Sahee. Ti hyb n'aa, te hub né hē bē hapäh Jesus ky n'aa ÿ her'oot doo. ³⁵ —P'op Hagä Do kamahãnh ta T'aah. Sahõnh hē bagã n'aa tabahadoo ta Yb an'oo bã. ³⁶ P'op Hagä Do T'aah hã h'yy ka'eeh doo, edëb had'yyt da P'op Hagä Do pa hÿ pong jé. Nabuj keh'üüm doo, ta hã h'yy kana'eeh doo, dooh da t'ï hēnh raboo bã. Rahob had'yyt hē da nesaa doo, P'op Hagä Do an'oo bã —näng mä Jowāw kyyh.

4

Samarija häj n'aa buuj ÿÿnh panyyg n'aa hahÿÿh

¹ Ti m', hajõõ däk Jesus ma matëg, Jowãw nu gahem'uun do ma matëg bahãnh dæg, Jowãw bahãnh dæg na-ãäj hë Jesus ranu gemuun doo, Parisëw raky n'aa napëë kãn. ² (Dooch m' Jesus nu gemuun bä. Ta ma matëg ti nu gemuun Jesus wë han'aa doo.) ³ Jesus heen n'aa nyy däk bä m', Parisëw raky n'aa napäh bä kä, teréd hõm Judah häj n'aa. Garirej häj n'aa hënh tabahõm kãn p'aa hënh. ⁴ Ta tyw n'aa Samarija häj n'aa tabës doo me m' tabahõm.

⁵ Ramahõm me m', rakajaa panang Sikar häd näng doo bä, Samarija häj n'aa bä. Hëej Jakóh ta t'aah Joséh hã tanoo do paa nedaa hënh ti panang. ⁶ Tii bä ti majat mä naëng Jakóh gagots däk do paah. Jesus akaaj däk mäh, dawëë rababok do hyb n'aa. Ti m' Jesus baso däk naëng majat do pa. Wasyg këë mäh.

⁷⁻⁸ Ti nuuj jé ta ma matëg rabahõm panang hënh, sa waa rabetsëë hyb n'aa. Ti m' naëng majat bä ȳynh, Samarija buuj, kajaa mä naëng tabagóp hyb n'aa. Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Na ȳ eëg naëng uuh —näng mäh.

⁹ Ti m' ȳynh hyb n'aa newëë teanh do hyb n'aa. Dooch Judah buuj raherod bä Samarija buuj sa sii.* Ti hyb n'aa m' taky hadoo:

—H'ëed hyb n'aa mabetsëë hã ȳ naëng? —näng mäh.
—Õm Judah buuj, ȳ ti Samarija buuj —näng mäh.

¹⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Mahapëë bä paawä ji matym n'aa P'op Hagä Do anoo do ji hã, mahapëë bä paawä hahȳ naëng hetsëë do a hã, metsëë paawä ta hã naëng. Ji h'yyb ed'ëëp do naëng n'aa paawä tanoo a hã —näng mä Jesus.

* 4:9 Dooch Judah panaa heh'äät do Samarija buuj rado boo bä. Ti hyb n'aa, dooch Judah buuj ragado bä sa mahang, dooch raherod bä sa sii. Dooch Judah buuj raganaag bä Samarija buuj. Dooch na-ãäj hë Samarija buuj raganaag bä Judah buuj.

¹¹ Ti m' ŷǎnh ky hadoo:

—Ny ta hood? T'öp hahŷ naëng majat. N'yy hënh naa mabagóp ti naëng menooh doo? —näng mäh. ¹² —Ër wahë makû Jakóh gagots jat hahŷ naëng. Ti mo haj'aa paah, ti ti hanoo paa äã hã. Ti ti heëek paah, ta taah reëek paah, ta masããh reëek paa hahŷ naëng. Ër wahë makû bahãnh g'eeh òm? —näng mã ŷǎnh kyyh.

¹³ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Majat hahŷ naëng heëek doo, p'aa hënh da tahoo kaaj däk —näng mäh. ¹⁴ —Naëng ŷ anoo do heëek doo, dooh da tahoo kaaj wäd bã. Naëng ŷ anoo do tawäd had'yyt hë da sa h'yyb tym gó.† Tanoo sa hã hŷ pong jé, P'op Hagä Do pa sa h'yyb tym edëb had'yyt hë —näng mã Jesus.

¹⁵ Ti m' ŷǎnh ky hadoo:

—Na ta ti naëng ŷ karën, ŷ hoo nakaaj wät hyb n'aa, ŷ nana wät hyb n'aa, ŷ nagób wät hyb n'aa hahŷ naëng —näng mã ŷǎnh kyyh.

¹⁶ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Abaaj hõm! Mahahëën nä a patug —näng mã Jesus.

¹⁷ —Dooh ŷ patug nyy bã —näng mã ŷǎnh kyyh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Ehub né hë òm, “Dooh ŷ patug nyy bã”, hanäng do òm —näng mäh. ¹⁸ —Ji ma poo oow pé paa a pat'uuk. Hŷŷ kã mapa gã doo, dooh né hë a patug tado bã. Ehub né hë òm ti hedoo doo —näng mã Jesus.

¹⁹ Ti m' ŷǎnh ky hadoo ënh ta hã:

—P'op Hagä Do ky n'aa rod ti òm —näng mäh. ²⁰ —SooH nanäng waëë jó äã wahë makû rahyb n'aa jew'yyk P'op Hagä Doo. Bëëh, Judah buuj, Jerusarënh bã m' ji hyb n'aa jaw'yyk, bë nooh. Nyy da a hã? —näng mäh.

²¹ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

† 4:14 P'op Hagä Do Sahee tii, naëng hadoo do Jesus anoo doo.

—Baad ỹ baher'oot a hã, ỹ maky dahé. Ti awät da ti noo gó, dooh da P'op Hagä Do ji Yb ji hyb n'aa jewyyg wäd bä nanäng waëë jó, Jerusarēnh bä na-ãāj né da —näng mäh.
²² —Bëeh, Samarija buuj, dooh bë hapëë bä ta ti bë hyb n'aa jew'yyk doo. ãã hahỹ Judah buuj, ãã hapäh ta ti ãã hyb n'aa jew'yyk doo. ããh, Judah buuj, ãã mahang né hẽ ti taganyyh sahõnh hẽ sa h'yyb tym dëëb —näng mäh.
²³ —Ti awät da ti noo gó kä, da hẽ né hẽ ta du däk, baad P'op Hagä Do ji Yb hyb n'aa jaw'yyk doo, P'op Hagä Do Sahee hejój gó, tak'ëp baad hadoo doo gó na-ãāj hẽ rahyb n'aa jew'yyk da. Ta ti hedoo do P'op Hagä Do ji Yb karēn.
²⁴ Sahee né hẽ ti P'op Hagä Doo. Ti hyb n'aa taw'ãäts hẽ ta hã hyb n'aa jew'yyk doo, ta Sahee hejój gó, tak'ëp baad hadoo doo gó na-ãāj hẽ P'op Hagä Do rahyb n'aa jew'yyk —näng mä Jesus ỹñh hã.

²⁵ Ti m' ỹñh ky hadoo:

—Ỹ ky n'aa napäh ti awät da Mesijas (Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do ramaneëënh doo) —näng mäh. — Takajaa bä, sahõnh hẽ da ër tamaher'oot —näng mä ỹñh kyyh.

²⁶ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Ỹ né ti hỹ Mesijas, a sii her'oot do né hẽ —näng mä Jesus.

²⁷ Tii bä kä m', Jesus ma matëg rakajaa. Rahyb n'aa meunh mä ỹñh sii Jesus ber'oot do hyb n'aa. Rahyb n'aa meuj né paawä, dooh m' reaaj bä ta hã ỹñh hã ta her'oot doo.

²⁸ Ti m' ỹñh beréd häng ta naëng hood, myyj hënh tabajëng. Takajaa bä m' tabaher'ood kãn myyj bä haj'eenh do sa hã. Ti m' taky hadoo:

²⁹ —Hamäh, ër hegãã aj'yy sahõnh hẽ ỹ moo wät do paa ỹ tamaher'oot doo —näng mäh. —Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do hyb n'aa hadoo ti ta tii —näng mäh.

³⁰ Ti m' rabahõm kãn rabaheg'ããs hyb n'aa kã.

³¹ Ti nuuj jé Jesus ma matëg ramejõ bong tabawa wät hyb n'aa ta waa:

—Mawa wäd a waa, ma matëg! —näk mä sa kyyh.

³² Ti Jesus ky hadoo sa hä:

—Ti anäng wa ÿ bë nahapäh doo —näng mä ta kyyh.

³³ Ti m' sa da hadoo do hä ta ma matëg rabeaanh:

—Ramana wät g'eeh ta waa? —näk mä sa kyyh.

³⁴ Ti m' Jesus baher'oot sa hä:

—Ta ti hä ÿ mejõ hyng do karën do ÿ moo wät. ÿ karën ÿ bahajaa hä ÿ tamejũ doo. Ti né hë wa ÿ hadoo doo, ÿ hanäng doo. Ti né hë hëp ÿ hejój —näng mäh. ³⁵ —Hahÿÿ da bë ky hetëg: “4 nä ta kamarab n'aa takata däk hyb n'aa joom tym”, bë nooh. —Bë hegãã, bok ta ti hajök wë ÿ han'aa doo. Joom ag hahõõ däk do hadoo tii. Kaja kãn ji ataa P'op Hagä Do wë, joom ag ji ataa do hadoo. ³⁶ Ta ti wë ÿ hataa do gadoo da tamoo wät do säm. Hÿ pong jé, P'op Hagä Do pa ragadoo da edëb had'yyt doo, wë ÿ hata däk doo. Jé P'op Hagä Do kyyh sa h'yyb tym gó hejoom do hadoo doo, hä ÿ h'yy ka'eeh do taa n'aa na-ãäj né hë, séd hä da rah'yy gadejah. ³⁷ Te hub né hë hahÿ sa ky hetëg: “Ta see tejóm n'aa, ta see tataa n'aa.” ³⁸ Tii da da bë hä kã. Bë ÿ mejũ bë bataa hyb n'aa bë nejoom doo. Ta wób ti moo bong tii.† Ta wób ramoo bok do säm bë gado kãn —näng mä Jesus ta ma matëg hä.

Hajök Samarija buuj Jesus hä h'yy kae padëek do ky n'aa hahÿÿh

³⁹ Ti m', hajök Samarija buuj, ta ti panang buuj, rah'yy kae padäg kãn mä Jesus hä, ÿÿnh maher'oot do hyb n'aa sa hä. Hahÿÿ d' mä ÿÿnh kyyh sa hä: “Sahõnh hë ÿ tamaher'oot ÿ moo wät do paah”, näng paa m' ÿÿnh sa hä.

† 4:38 Ta wób paa ti rer'oot sa hä P'op Hagä Do kyyh, tahanäng pé tii.

⁴⁰ Ti m', Jesus wē panang buuj rakajaa bä, rabetsēē ta hã sa panang bä tabaym hyb n'aa. Tii bä kä, pawóp hē ta ãh tabayw wät. ⁴¹ Ti bahãnh kä, hajök panang buuj rah'yy kae kãn, sa hã Jesus her'oot do hyb n'aa. ⁴² Ti m' j̄yñh hã raky hadoo:

—Maher'oot do hyb n'aa nado wäd ãã wén ky daheeh. ãã wén ky daheeh h̄ȳy kä, ta kyyh ãã maa napäh do hyb n'aa. Sahõnh hē badäk hah̄ȳy hã habong do sa h'yyb tym dēēb né hē ti hah̄ȳy kä, ãã hapäh h̄ȳy kä —näk mã sa kyyh j̄yñh hã.

Aj'yy hyb n'aa jawyk do t'aah nahēē näng do panyyg n'aa hah̄ȳy

⁴³ Pawóp däg kä m' ta ã kä sa panang bä tatab'ēēs doo, Jesus bahõm kãn Garirej häj n'aa hēnh. ⁴⁴ Hah̄ȳy d' mã Jesus her'oot do paah: “Ta häj n'aa bä dooh ragado bä P'op Hagä Do ky n'aa rod.” ⁴⁵ Ti m', Garirej häj n'aa bä takajaa bä, ragadoo Jesus. Rawén gadoo, sahõnh hē Jesus pahuunh doo, Pas-kowa Jerusarēnh bä ratatab'ēēs noo gó, rabahapäh do hyb n'aa paah.

⁴⁶ P'aa hēnh mã Jesus bahõm ěnh panang Kanah häd näng doo hēnh, naēng, uwa bēēh matsing do tawareem paa bä. Ti awät aj'yy hyb n'aa jawyk doo, sa häj n'aa wahē n'aa kaser n'aa. Nahēē näng ta t'aah. Kapar-Naũm panang bä m' tabagä ti ta t'aah. ⁴⁷ Ti m' aj'yy ky n'aa napäh bä Jesus kajaa do Garirej häj n'aa bä, Judah häj n'aa bä naa, panang Kanah hēnh tabahõm Jesus wē. Ti m' Jesus hã tabetsēē ta sii tabahõm, ta t'aah nahēē tabahahēēn hõm hyb n'aa. P'eets mã ta t'aah dajēb paawä.

⁴⁸ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Bē nahapēē bä tak'ēp hadoo do ji pehuunh doo, dooh né da bē ky dahé bä ěnh —näng mã Jesus kyyh.

⁴⁹ —Hyb n'aa jawyk doo, —näng mä aj'y'y —hamä si ỹy, tah ỹ nadajëp hyb n'aa —näng aj'y'y kyyh.

⁵⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Abaaj hõm. Has'oo däk da a t'aah. Nadajëb da a t'aah —näng mä Jesus.

Aj'y'y ky dahé kãn Jesus her'oot doo, ti hyb n'aa tababaaj hõm kãn. ⁵¹ Ti m' ta tyw n'aa me, ta hõõ bä, takata däk mä ta karom sa hä, ta tób hënh han'aa doo.

—Has'oo däk a t'aah —näk mä ta hä.

⁵² Ti m' tabeaanh sa hä:

—Nyy b' akëë papÿÿj, ta nahëë badoo wät? —näng mäh.

—Tsém né hë, atëh këë —näk mä sa kyyh.

⁵³ Ti m' aj'y'y hyb n'aa newëë, tii b' akä däk né hë m' Jesus baher'oot ta hä: “Has'oo däk da a t'aah”, tabanäng. Ti m' aj'y'y, ta tób yt hä haj'eenh do na-ãäj mä rah'y'y kae padäg kãn Jesus hä.

⁵⁴ Pawóp däg kã m' Jesus pahuunh do Garirej häj n'aa bä takajaa bä, Judah häj n'aa hënh naa.

5

Aj'y'y nawät do Jesus haso däk do panyyg n'aa hahÿÿh

¹ Ti m', ta jawén Jesus bahõm kãn Jerusarënh hënh, Judah buuj rahyb n'aa esee do ratab'ëës hyb n'aa. ² Kahadë panang Jerusarënh häd näng doo. Panang noo seeh, B'ée Sa Tyw N'aa häd näng do pa ti majat karaj'aa bä mahan'yyts its. Betés-Da mä karaj'aa häd. Eberew* kyy me tii. Ta w'oo hä 4 tób hatoonh kawõõt doo, sét hë ta hoo gad'oo bä hasooh. ³ Ta ti yt hä hajök nahëë enäh. Sa mahang ty temah doo, nabong doo, k'y'y gedóm doo. [Ta

* ^{5:2} Judah buuj sa kyyh ji maneënh Eberew. Badäk hahÿÿ hä Jesus bawät noo gó, tamawoob hë kyyh rahe'ood Judah häj n'aa bä: Eberew kyyh, Aramew kyyh, Gereg kyyh. Eberew kyyh ti sa kyyh heh'äät doo.

tii bǎ ragada mä naëng ketaam doo. ⁴ Ta see pé noo gó m' P'op Hagǎ Do ããs bahyng mǎh, tabetaam hyb n'aa naëng. Tabetaam jawén paa bǎ, pooj jé tame hahop do has'oo dǎk mä nahëë nǎng do paah.] ⁵ Nahëë enǎh do sa mahang ti asooh mä aj'y'y, 38 dǎg ta baab ta nahëëh. Nawǎd tii. ⁶ Ti m' Jesus bahapǎh bǎ aj'y'y hasooh doo, taky n'aa napǎh bǎ p'ooj dǎg ta nahëëh taky hadoo ta hǎ:

—Makarën mabahas'oo dǎk? —nǎng mǎh.

⁷ Ti m' aj'y'y ky hadoo:

—Dooh ÿ haja bǎ —nǎng mǎh. —Dooh ÿ masa pé naëng ketaam jawén paa bǎ, ÿ bahop hyb n'aa. ÿ kakoon nuuj jé, ta see bahop pój ÿÿ jé. Ti hedo had'y'yt hë —nǎng mä aj'y'y kyyh.

⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ta hǎ:

—As'ëëg g'ëëd! —nǎng mǎh. —Mado dǎg a tyng. Awǎd dǎg —nǎng mä Jesus kyyh aj'y'y hǎ.

⁹ Nayyw hë m' tabas'ëëg g'ëëd kǎn, tado dǎk ta tyng kǎ, awǎd dǎg kǎn mǎh.

Saab noo gó m' ta tii, Judah buuj rakamehehǎk do hǎ.

¹⁰ Ti hyb n'aa Judah buuj sa wahë n'aa raky hadoo aj'y'y hǎ:

—Saab naga hë. Dooh ër ky n'aa jaw'y'yk do an'oo bǎ ji tyng ji atón bǎ Saab hǎ —nǎk mä sa kyyh.

¹¹ Ti m' aj'y'y ky hadoo sa hǎ:

—Aj'y'y ÿ haso dǎk do ky hadoo hǎ ÿÿ: “Mado dǎg a tyng. Awǎd dǎg”, nǎng hǎ ÿÿ —nǎng mä aj'y'y.

¹² Ti m' raky hadoo ta hǎ:

—Jaa ti ta ti a hǎ hedoo doo? —nǎk mǎh.

¹³ Dooh m' aj'y'y hapëë bǎ. Dooh wǎd mä tii bǎ Jesus. Hajök do mahang tabawǎd dǎk.

¹⁴ Ti noo gó né hë m', badawëd dǎk, Jesus hapëë kǎn aj'y'y P'op Hagǎ Do tób n'aa bǎ. Ti m' Jesus ky hadoo ta hǎ:

—Mahegãã. Õm has'oo däk —näng mäh. —Mamoo wäd wäd manä nesaa doo, ti bahãnh tanahadoo hyb n'aa nesaa do a hã —näng mä Jesus kyyh aj'y y hã.

¹⁵ Ti m' aj'y y bahõm kãn. Tamaher'oot mä Judah buuj sa wahë n'aa sa hã, Jesus ta ti haso däk doo.

¹⁶ Tii bä kä m' Jesus raky n'aa hajëew kãn, ranu mer'ood kãn, Saab hã tahaso däk do hyb n'aa aj'y y. ¹⁷ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Ee moo wäd had'yyt hë. Ỹ na-ããj né hë ỹ moo wäd had'yyt hë —näng mäh.

¹⁸ Ta tii d' tabedoo do hyb n'aa, tak'ëp kä Judah buuj sa wahë n'aa rakarën radajëeb kãn. Pooj jé, dooh Saab tatay bä sa hã, ta jawén kä P'op Hagä Do m' ta yb mäh, tanooh. Sa hã, P'op Hagä Do hadoo mäh, tanooh.

P'op Hagä Do T'aah hyb n'aa jawyk do ky n'aa hahỹh

¹⁹ Ti m' Jesus ky hadoo Judah buuj sa wahë n'aa hã:

—Né hup ỹ né hë hahỹ ỹ her'oot doo: Ỹỹh, P'op Hagä Do T'aah, dooh daj ỹ hë ỹ hajaa péh. Jããm né hë ỹ moo wät Ee, P'op Hagä Do moo wät do ỹ hapäh doo. Ee moo wät do né hë ti ỹ moo wät. ²⁰ Ee, P'op Hagä Doo, ỹ takamahãh. Sahõnh hë tamoo wät doo, hã ỹ tametëeh. Hahỹ aj'y y ỹ haso däk do bahãnh da, hã ỹ P'op Hagä Do banoo ỹ moo wät hyb n'aa. Bë hyb n'aa meuunh da ta tii. ²¹ Dejëp do genä bong, Ee an'oo bä. Rabadëb had'yyt doo kä, tanoo. Ti hadoo né ỹỹh, P'op Hagä Do T'aah, ỹ anoo rabadëp, ỹ h'yyb däng do sa hã. ²² Ee nado ta wób ky n'aa etyy. Hã ỹỹ, T'aah hã, Ee banoo sahõnh hë ỹ ky n'aa etyy hyb n'aa. ²³ Ta tii d' tawén d'oo ỹ raweh'ëeh, ỹ rahyb n'aa jew'yyk hyb n'aa ta hã raweh'ëeh doo da, ta hã rahyb n'aa jew'yyk doo da. P'op Hagä Do T'aah waneh'ëeh doo, dooh né hë tawehëe bä ënh Ee P'op Hagä Doo, hã ỹ mejõ hyng doo —näng mä Jesus sa hã.

²⁴ Ti m' taky hadoo ênh:

—Né hup ÿ né hẽ hahỹ ÿ her'oot doo: ÿ her'oot do gad'oo doo, hã ÿ mejũũ do hã h'yy ka'eeh doo, edẽb had'yyt do ta hã dæg, tawäd had'yyt hẽ da hỹ pong jé P'op Hagä Do pa. Doooh nesaa do hã taky n'aa kety däk da. Doooh banesaa doo hẽnh tahõm wäd bä. Edẽb had'yyt hẽ kä ta h'yyb tym. P'op Hagä Do pa da tabawäd had'yyt hẽ kä —näng mä ta kyyh.

²⁵ Ti m' Jesus ky hadoo ênh:

—Né hup ÿ né hẽ hahỹ ÿ her'oot doo: Ti awät da ti noo gó, da hẽ né hẽ tadu däk, P'op Hagä Do hã h'yy gatemah doo, dejëp do hadoo doo, ramaa napäh da kẽh ÿỹ, P'op Hagä Do T'aah kyyh. Kẽh ÿ ky dah'eeh doo, edẽb had'yyt hẽ da sa h'yyb tym. ²⁶ Ee, P'op Hagä Do hanaa né hẽ ji edëp doo. Ti hadoo né hẽ ta T'aah hã hana doo, P'op Hagä Do an'oo bä. ²⁷ Hã ÿỹ, T'aah hã P'op Hagä Do banoo ÿ hyb n'aa jawyk hyb n'aa, sahõnh hẽ sa hã ÿ ky n'aa etyy hyb n'aa, Aj'yy Hadoo Do Hỹ Pong Jé Hana Do ÿ bahadoo do hyb n'aa. ²⁸ Bẽ hyb n'aa meuuj manä ta ti ÿ her'oot do hã. Ti awät da ti noo gó, P'op Hagä Do T'aah kyyh sahõnh hẽ dejëp do paa ramaa napäh da.† ²⁹ Tii bä da ragenä bong. Baad hadoo do moo heb'oooh do paah, hỹ pong jé da, P'op Hagä Do pa raboo had'yyt hẽ da. Nesaa do moo heb'oooh do paah, tabanesaa hẽnh da raky n'aa kety däk.

³⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ênh:

—Doooh ÿ hajaa pé ti daj ÿỹ hẽ. P'op Hagä Do ÿ tamaher'oot doo da né hẽ ÿ bad'oo sa hã. Ti hyb n'aa baad ub had'yyt hẽ ta ti sa hã ÿ ky n'aa etyy doo. Hã ÿ mejũũ do karẽn doo da ÿ bad'oo. ÿ karẽn do jawén nado —näng mä Jesus.

³¹ Ti m' Jesus ky hadoo ênh Judah buuj wahë n'aa sa hã:

† 5:28 Ta jawén tii, p'aa hẽnh Jesus bahyng bä.

—Daj ŷy hē kēh ŷ n'aa ŷ her'ood bā paawā, dooh paawā baad tado bā tii. ³² Ti awāt nā ta seeh baad ub kēh ŷ n'aa her'oot doo. P'op Hagā Do né tii. Te hub né hē kēh ŷ n'aa ta her'oot doo, ŷ hapāh. ³³ Bē mejūū paa raky n'aa eanh Jowāw wē. Baad Jowāw nu gahem'uun do baher'oot sa hā kēh ŷ n'aa. ³⁴ Dooh hyb n'aa ŷ karēn pé badāk hahyŷ bā naa kēh ŷ n'aa rod, tii d' ŷ wén her'oot. ŷ wén ky dāng Jowāw nu gahem'uun do her'oot do paa hā kēh ŷ n'aa, ta her'ood wāt do bē ky daheeh hyb n'aa, bē h'yyb tym bedēp hyb n'aa nesaa do mahānh. ³⁵ Ji bag bawag dāk do hadoo Jowāw nu gahem'uun do ma metēek doo. Pooj jé dó, bē tsebee bong tama metēek do hā —nāng mā Jesus kyyh sa hā.

³⁶ Ti m' taky hadoo:

—Baad ub né paawā Jowāw nu gahem'uun do baher'ood wāt kēh ŷ n'aa, ti anāng ta bahānh hadoo do kēh ŷ n'aa metēeh doo. Hā ŷ Ee P'op Hagā Do anoo do ŷ pehuunh do pan'aa né tii. ŷ pehuunh do hā ji bahapāh ŷ P'op Hagā Do mejō hyng do ŷ ti hŷyŷ. ³⁷ Ee, P'op Hagā Doo, hā ŷ mejō hyng doo, baad ub na-āāj hē ta her'oot kēh ŷ n'aa. Dooh noo gó bē maa napāh pé ta kyyh. Dooh noo gó ta mamets bē ty gahapāh péh. ³⁸ Dooh bē h'yyb tym gó tayyw bā ta kyyh, tamejūū do hā bē ky nadaheeh do hyb n'aa. ³⁹ Baad né paawā bē ma kametēek P'op Hagā Do kyy kerih do hā. Tii d' bē wén ma kametēek, tii hā bē aw'yyt bē ed'oo bē edēb had'yyt do P'op Hagā Do wē. Hajōō nuu me né hē bē ner'ood paawā, dooh bē h'yy ganyy bā kēh ŷ n'aa hā ta hā ta her'oot do hā! ⁴⁰ Kēh ŷ n'aa ti ta her'ood né paawā, dooh bē ana bā wē ŷy, edēb had'yyt do ŷ banoo hyb n'aa bē hā.

⁴¹ Ti m' taky hadoo:

—ŷ raj'aa etsē do jawén nado ŷ bawāt. ⁴² ŷ h'yyb hapāh bēeh! Dooh bē kamahānh bā P'op Hagā Do bē h'yyb gó. ⁴³ Ee

kyy gó né paawä ȳ bahyng, dooh ȳ bë gado bä. Ta seeh, ta daaj hē ta ky gabuuj gó hana doo, ti paawä bë gadoo. ⁴⁴ Bë gen'aak bë da hadoo do bë hã raj'aa etsëë bä. Dooh bë hyb n'aa p'eed bä bë ky n'aa, P'op Hagä Doo, sét had'op do her'oot do hã. Ti hyb n'aa bë nahajaa hã ȳ bë h'yy ka'eeh doo.

⁴⁵ —Bë ȳ ky n'aa tapaa bë edoo manä Ee, P'op Hagä Do wë. Ȳ nado tii, bë hã ky n'aa tapaa doo. Mosees hã ti bë h'yy kejäg ub. Ti né hē da bë taky n'aa tapaa. ⁴⁶ Mosees bë ky dahé bä paawä, ȳ né paawä bë ky daheeh. Mosees né hē këh ȳ n'aa herih do paah. ⁴⁷ Dooh bë ky dahé bä ti terih do paah. Ti hyb n'aa bë wén ky nadaheeh ȳ her'oot doo —näng mä Jesus kyyh Judah buuj sa wahë n'aa sa hã.

6

Jesus pahuunh do 5 miw sa waa panyyg n'aa hahȳȳh

¹ Ta jawén kä m', karaj'aa Garirej häd näng do Jesus batsëg hõm. Tiberijas karaj'aa häd seeh. ² Hajök Jesus jawén habok, hajöng tapehuunh doo, nahëë enäh do taheso padëëk do na-ãäj hē rabahapäh do paa hyb n'aa. ³ Ti m', Jesus ta ma matëg daheeh rabasëëk waëë hã. Tii b' rabaym, ti m' rabehyy b'ëëh. ⁴ Edaa däk mä Judah buuj Pas-kowa rataheb'ëës doo. ⁵ Ti m' Jesus baheg'ãäs, hajök ti han'aa doo. Ti m' Pirip hã taky hadoo:

—N'yy hēnh da ër betsëë hajök do sa waa? ⁶ —näng mä Jesus, Pirip tametyy hyb n'aa. Jesus hapäh ta h'yyb gó nyy d' tabad'oo.

⁷ Ti m' Pirip ky hadoo:

—8 kamarab ji moo wät do sãm dooh tahaja nä bä sa waa sãm —näng mä Pirip.

⁸ Ti m' ta ma matëg seeh, ãn-Deréh, Simaw Peed hÿȳj, ky hadoo mäh:

⁹ —Gëët hỹ karapee. Ti anäng ta wë its ji ma poo oow pé pãw ned'ëed is doo, sewada häd näng do s'ëeb. Tah'yÿb pawóp hë. Tahaj'as mã ti hajök do hä? —näng mã ta kyyh.

¹⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë mejõ rabehyy b'ëeh jawii jó —näng mãh.

Baeh jawii tii bã. Ti m' rabehyy b'ëeh. 5 miw ajyy tahyb n'aa pé tii bã hab'ëeh doo. ¹¹ Ti m' Jesus basog däk pãw, P'op Hagä Do hä taky hadoo:

—Õm taw'ãäts hë Ee. Man'oo däk ãã waa —näng mãh.

Ti m' taban'oo kãn hab'ëeh do sa hä. Ti hadoo né tah'yÿb ênh. Wog enä hõm mã sahõnh hë. ¹² Rabahajaa bã kã rawëh doo, Jesus ky hadoo:

—Bë ata däg mad'aak doo, takanerejãã hyb n'aa —näng mã Jesus.

¹³ Ti m' mad'aak do ta ma matëg rata hõm kãn kawaju gó. 12 m' kawaju gedë hõm doo. Ji ma poo oow hadoo do paa madaag kãn hajõng pãw bód.

¹⁴ Ti m' hajök do rabahapäh bã Jesus pahuunh doo, raky hadoo:

—Hahỹ né hë P'op Hagä Do ky n'aa rod badäk hahỹ hënh hana doo, kerih do hä tahter'oot doo —näk mã sa kyyh.

¹⁵ Jesus h'yyb gó tabahapäh bã, tak'ëp rah'yyb tatug paawä sa häj n'aa wahë n'aa tabahadoo hyb n'aa, ta mab hë kã p'op tabasëek waëë jó sa mahãnh.

Tamii pong jé Jesus bawät do panyyg n'aa hahỹÿh

¹⁶ Tũũh däg kã m', Jesus ma matëg rabawëej kãn karaj'aa hënh. ¹⁷ H'oo gó m' ragatsëg t'oonh, Kapar-Naũm häd näng do panang nemuun rabatsëg paawä. Badajuu däk mãh. Dooh m' Jesus awëej nä bã sa wë. ¹⁸ Ti m', tak'ëp bah'ood ty gahëm. Tewëep maadaka. ¹⁹ Dawëë péj rababoo däk bã kã, Jesus rahapäh. Tamii pong jó tabana

sa wë. Ti m' tak'ëp rabeỹm bong. ²⁰ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Bë eỹm manäh! Ỹ ti hỹh —näng mäh.

²¹ Ti m' rah'yyb tsebee kãn tagatsëg sooh bä sa sii. Ti m', nayyw hë rakaja kãn jajé raty gapad'ëek hënh.

Ji h'yyb tym dëeb panyyg n'aa Jesus hanäng do hahỹh

²² Ti m' jati péh, hajök do tamyyj däk hã ha'yym do Jesus mä resoos. Tsém hadoo, sét né h'oo tii bä hayat. Ti gó né hë Jesus ma matëg rabatsëg hõm. Dooh m' Jesus gatsëg so bä sa sii, sa hã. Ti hyb n'aa m' tii bä aym, red'oo. ²³ Ti noo gó né hë panang Tiberijas häd näng doo bä naa marakate wób ranu kajäk, pãw rabawa p'aa hënh tabanäng hënh. Tsém hadoo pãw rabawa do paah, Jesus P'op Hagä Do hã taky n'aa etsëe do jawén paa bä. ²⁴ Ti m' rah'yy kadaw'uuh, dooh né hë m' Jesus tii bä, dooh ta ma matëg tii bä. Ti m' ragatsëg tooj kãn marakate gó. Panang Kapar-Naüm tabanäng hënh rabatsëg hõm kãn mäh, t'ii hënh Jesus rabesoos hyb n'aa.

²⁵ Karaj'aa ta myyj jé Jesus rabaw'yyt bä kä m' raky hadoo ta hã:

—Ma matëg, —näk mäh —nyy b' akä makajaa? —näk mäh.

²⁶ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Né hup ỹ né hë hahỹ ỹ her'oot doo: Ỹ pehuunh do hã bë h'yy genä däk do hyb n'aa nado ỹ bë wén esoos. Ỹ bë wén esoos, pãw hã bë wog enä padëek do hyb n'aa.

²⁷ Taw'ãäts hë dooh bë waa hã had'yyt hë bë h'yyb padäg. Nayyw hë takarejã tii. Taw'ãäts hë bë h'yyb padäg had'yyt hë ji h'yyb tym edëb had'yyt do hanoo do hã. Kanarejã tii. Ỹh, Aj'yy Hadoo Do Hỹ Pong Jé Hana Doo, ỹ né hë bë hã hanoo tii. Ee, P'op Hagä Do ky gabuu jé ỹ moo wät —näng mä Jesus sa hã.

²⁸ Ti m' rabeanh Jesus hã:

—H'ëed ti P'op Hagä Do karën äã moo bok? —näk mä sa kyyh.

²⁹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Hahỹỹ da P'op Hagä Do karën bë hä: Takarën bë h'yy ka'eeh tamejõ hyng do hä —näng mä Jesus.

³⁰ Ti m' raky hadoo:

—Äã karën mametä ta heen n'aa. Mapahuunh do äã bahapäh bä kä, õm äã ky daheeh. H'ëed mametëeh äã hä? ³¹ Èr wahë makũ na-ääj hë rawa paa pãw hadoo do Manah häd näng doo, tabanawäng hënh rahabok noo gó. Hahỹỹ da P'op Hagä Do kyy kerih do ta ky n'aa hä: “Tanoo sa hä hỹ pong jé hana do pãw.”* Ti bahãnh ti äã karën mametëeh —näk mä sa kyyh Jesus hä.

³² Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Né hup ỹ né hë hahỹ ỹ her'oot doo: Mosees nado ti hanoo ta ti pãw hỹ pong jé hana doo. Ee mo haj'aa ti ta ti pãw. Ee né hë ti hỹh, bë hä han'oo kãn pãw heh'äät do hỹ pong jé hana doo. ³³ Badäk hahỹỹ bä hahyng doo, badäk hahỹỹ hä habong do sa h'yyb hed'ëep doo, ti né kä ta ti Pãw heh'äät kä P'op Hagä Do anoo doo.

³⁴ Ti m' raky hadoo Jesus hä:

—Man'oo had'yyt hë ta ti äã hä, maky däng doo —näk mä sa kyyh.

³⁵ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Ỹ né ti pãw hadoo do edëb had'yyt hë hanoo doo. Wë ỹ hana doo, dooh tasa wäd bä. Hä ỹ h'yy ka'eeh doo, dooh tahoo kaaj wäd bä —näng mäh. ³⁶ —Ỹ her'ood wät né paa bë hä, dooh hä ỹ bë h'yy kae bä, ỹ bë hapëë né paawä. ³⁷ Ti hadoo né hë, wë ỹ rabana da sahõnh hë Ee anoo do hä ỹỹ. Dooh da ỹ mak'yyts bä wë ỹ han'aa doo. ³⁸ Baad ỹ wén gadoo sa hä, P'op Hagä Doo, hä ỹ mejõ hyng do karën do ỹ

* ^{6:31} Esodo 16.4, Nemijas 9.15, Saaw-Mo 78.24-25

moo wät hyb n'aa. Dooch daj yÿ hẽ y karẽn do jawén nado. ³⁹ Hahÿÿ da P'op Hagä Do karẽn hã yÿ: Dooch takarẽn bã hã y tanoo do see tabanesaa hẽnh tahõm bã, y an'oo bã. Takarẽn y genyy bong sahõnh hẽ hã y tanoo doo, hÿ pong jé, P'op Hagä Do pa rababoo had'yyt hyb n'aa, sahõnh hã ta sãm tabanoo noo gó. ⁴⁰ Ee P'op Hagä Do karẽn sahõnh hẽ ta T'aah hã h'yyb padëek doo, ta T'aah hã ky dah'eeh doo, redëb had'yyt hẽ kã hÿ pong jé ta pa. Sahõnh hẽ ta sãm ragadoo bã kã, y genyy boo kãn P'op Hagä Do wë, hã y h'yy ka'eeh doo —näng mã Jesus.

⁴¹ Ti m' hajök do raky n'aa hajëm, “ÿ pãw hadoo doo, hÿ pong jé naa hahyng doo”, tahanäng do hyb n'aa. ⁴² Hahÿÿ d' mã sa kyyh rabaher'oot bã:

—Hahÿ ta see nado ti hÿÿh. Joséh t'aah né hẽ ti hÿÿh —näk mãh. —Ãã hep'ëeh ti ta yb, ãã hep'ëeh ti ta yÿn. H'ëed hyb n'aa, “Hÿ pong jé naa yÿh”, tabanäng? —näk mã sa kyyh.

⁴³ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Jããm ti bë kyyh, bë ky kak'ëe doo —näng mãh. ⁴⁴ —Dooch hajaa pé wë y hana péh, hã y h'yy ka'eeh péh, Ee, mejõ hyng do yÿh, wë y tanatsyyd bã sa h'yyb tym. Jããm hẽ hajaa wë y rana bã, Ee h'yyb tatug bã wë yÿ. Hã y h'yy ka'eeh do y genyy bong da, P'op Hagä Do wë ranu kajäk hyb n'aa, sahõnh hã ta sãm y banoo noo gó. ⁴⁵ Hahÿÿ da P'op Hagä Do ky n'aa rod rerii bong paa ji ta h'yyb tatuk do ky n'aa: “Sahõnh hẽ sa hã P'op Hagä Do ma metëek da.”† Ti hyb n'aa, sahõnh hẽ Ee ma metëek do maa new'ëe doo, sa h'yyb gó renãm doo, wë yÿ da rabana, hã yÿ da rah'yy ka'eeh. ⁴⁶ Dooch hapäh pé Ee, P'op Hagä Doo. Jããm né hẽ yÿh, P'op Hagä Do wë naa hahyng do hapëe wät —näng mã Jesus hajök do sa hã.

† 6:45 Isajas 54.13

⁴⁷ Ti m' Jesus ky hadoo ênh:

—Né hup ÿ né hē hahÿ ÿ her'oot doo: Hã ÿ ky dah'eeh do redēb had'yyt da hÿ pong jé, P'op Hagã Do pa. ⁴⁸ ÿ né ti pãw hadoo do edēb had'yyt hē hanoo doo. ⁴⁹ Tabanawäng hēnh pãw hadoo Manah häd näng do bē wahē makū rawa né paawä, dejëp né hē. ⁵⁰ Hahÿ pãw hadoo do hÿ pong jé naa hahyng do hawa doo, dooh tadajëb bã ta h'yyb tym, dooh tabanesaa hēnh tahöm bã. ⁵¹ ÿ né hē ta ti pãw hadoo do ji hed'ëep doo, hÿ pong jé naa hahyng doo. Sahōnh hē hahÿ pãw hawa doo, raboo had'yyt hē da hÿ pong jé P'op Hagã Do pa. Hup ÿ ta ti pãw ÿ anoo do ÿ dajëp bã, badäk hahÿÿ hã habong do hÿ pong jé rabadēb had'yyt hyb n'aa P'op Hagã Do pa —näng mä Jesus.

⁵² Ti m' tak'ëp Judah buuj raky kakã bong, tii da Jesus edoo do hyb n'aa. Hahÿÿ d' mä sa kyyh:

—Nyy da hahÿ aj'yy banoo ër bawëh hyb n'aa ta dab?
—näk mä sa kyyh.

⁵³ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Né hup ÿ né hē hahÿ ÿ her'oot doo: Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do dab bē nawëë bã, ta majyyw bē neëg bã, dooh bē haja bã hÿ pong jé bē nu kajäg bã P'op Hagã Do pa. ⁵⁴ Jé dap ÿ hawëh doo, majyw ÿ heëëk doo, hÿ pong jé edēb had'yyt da P'op Hagã Do pa. ÿ ganyy wät da P'op Hagã Do wë, sahōnh hã ta sãm ÿ banoo noo gó kä. ⁵⁵ Tanawë heh'äät hadoo dap ÿÿ. Ji heëk do heh'äät hadoo majyw ÿÿ. ⁵⁶ Jé dap ÿ hawëh doo, majyw ÿ heëëk doo, séd hã däg ta h'yy kata däk hã ÿÿ. ÿ na-ãäj da ta h'yyb gó ÿ bawäd kãn. ⁵⁷ Ee hã tabana hedëp doo. Ti né hē ÿ tamejüü. Ta hyb n'aa ÿ bedëp. Ti hadoo né hē, hã ÿ h'yy kamasoo doo, edëp da hëp ÿ n'aa. ⁵⁸ Gëët hahÿ pãw hadoo do hÿ pong jé hana doo. P'ooj ub bē wahē makū rawa do paa nahado ti hÿÿh. Rawa né paawä ti dejëp. Hahÿ pãw hawa doo, tawäd had'yyt hē da P'op Hagã Do pa ⁵⁹ —näng mä Jesus, tób P'op

Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hä tama metëek noo gó, Kapar-Naüm panang bä.

Hajök Jesus heréd hõm do panyyg n'aa hahÿÿh

⁶⁰ Ta ti Jesus her'oot do ramaa newë däk bä, hajök Jesus ma matëg wób raky hadoo mäh:

—Ti bahãnh hëeh ta ti ta her'oot doo. Doo ky daheeh pé ta ti hedoo doo —näk mä sa kyyh.

⁶¹ Ta ma matëg wób kawaj'ãän gó rabaher'oot ta kyyh p'ãä Jesus bahapäh bä m' ta h'yyb gó m', taky hadoo sa hä:

—ÿ her'oot do hä bë h'yy kejãg bong? ⁶² Bë h'yy kejãg bong tan'oo bä, nyy da da bë baher'oot ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do bë bahapäh bä, p'aa hënh hÿ pong jé tabasëek bä? ⁶³ P'op Hagä Do Sahee ti ji h'yyb tym hed'ëep doo. Ji daaj hë ji hejój me dooh ji hajaa péh. P'op Hagä Do Sahee hä naa né hë ti ta ti këh ÿÿ, bë hä ÿ her'oot doo, hÿ pong jé, P'op Hagä Do pa ji edëb had'yyt hë hanoo doo. Te hub né hë këh ÿÿ. ⁶⁴ Ti hadoo né hë, bë mahang dooh raky dahé bä —näng mä Jesus.

Ta tii da Jesus wén her'oot, pooj jé Jesus hapëë däk do hyb n'aa ta h'yyb gó sa mahang ky nadah'eeh doo. Tahapëë däk né hë ënh ta majiï moo gó haëënh do pan'aa.

⁶⁵ Ti m' Jesus ky hado kãn:

—Ti hyb n'aa bë hä ÿ bedoo, dooh hajaa pé wë ÿ hana pé Ee natatug bä —näng mä Jesus.

⁶⁶ Ti noo gó né kã m' hajök heréd hõm Jesus. Doo ta sii raboo boo bä. ⁶⁷ Ti m' 12 hedoo do ta ma matëg hä Jesus beaaj wät:

—Bë na-ãäj bë karën bë bahõm mahãnh ÿÿ? —näng mäh.

⁶⁸ Ti m' Simaw Peed häd näng do ky hadoo ta hä:

—Hyb n'aa jawyk doo, —näng mäh —jaa sii ãä bahõm kãn? Õm ti her'oot ji h'yyb tym hedëb had'yyt do ky n'aa

hã. ⁶⁹ Õm né hẽ baad had'op doo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo, ãã ky daheeh. ãã hapëë däk né hẽ tii —näng mä Peed kyyh.

⁷⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:

—ÿ né hẽ, bëeh, 12 hedoo doo, wë ÿÿ ÿ asëew hõm doo. Sét hẽ bë mahang Dijab[‡] karom!

⁷¹ (Judas, Simaw İkarijot häd näng do t'aah ky n'aa ti taher'oot. 12 hedoo do see né tii, ta jawén Jesus taky n'aa her'ood däk do pan'aa kä majĩ hã.)

7

Judah buuj rahyb n'aa esee do rataheb'ëes doo hënh Jesus bahõm do ky n'aa hahÿÿh

¹ Ta jawén kä Jesus bawäd kãn mä Garirej häj n'aa hënh. Dooch m' takarën tahõm bä Judah häj n'aa hënh, ta tii bä wahë n'aa rakarën radaj'ëëp do hyb n'aa. ² Tabedaa däk bä m', bag'aad me tób Judah buuj rabahemak do rataheb'ëes doo,* ³ Jesus hÿÿj raky hadoo mä ta hã:

—Ayyw manä babä. Taw'ãäts hẽ Judah häj n'aa hënh mabahõm, mapahuunh do a hataa rabahapäh hyb n'aa. ⁴ Ji karën bä ji raky n'aa ets'ëëh, dooh ji jejën bä ji moo wät doo. Taw'ãäts hẽ sahõnh hẽ rabaheg'ãäs ti mapahuunh doo —näk mä sa kyyh.

⁵ Ta hÿÿj na-ãäj hẽ dooh m' rah'yy kae bä ta hã, tii d' rawén edoo.

⁶ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Dooch takaja nä bä ti noo gó ÿ bahõm doo. Bëeh, bë h'yyb karën do noo gó né hẽ bë bahõm. ⁷ Badäk hahÿÿ

[‡] 6:70 Gereg kyy me ramaneëënh Nesaa Do Yb, Dijab. “Ji taky n'aa tapa had'yyt doo”, tahanäng péh ti Dijab. * 7:2 Sét ta baab ken'yyh Judah

buuj rabahemak tób bag'aad me, tabanawäng hënh sa wahë makũ rababok do paa rahyb n'aa esee hyb n'aa.

hã habong do P'op Hagä Do hã h'yy kana'eeh doo, dooh bẽ hã rakamajẽ bä. Wẽ ȳ rawén kamaj'ĩ, nesaa do ramoo heb'ooch do ky n'aa, nesaa do rahyb n'aa nahew'ëẽ do ky n'aa ȳ her'oot do hyb n'aa. ⁸ Bẽ ahõm ta ti rataheb'ëẽs hẽnh. Dooh ȳ ahõm nã bä ta t'ĩ hẽnh. Dooh takaja nã bä ti noo gó ȳ bahõm doo —näng mã Jesus kyyh ta hỹj sa hã.

⁹ Ta ti taheer'oot do jawén paa bä m', Jesus baym dó Garirej hãj n'aa bä.

¹⁰ Ti m', ta hỹj rabahõm jawén paa bä, Jesus bahõm kãn. Kejẽn do hadoo tabahõm, ta wób ranahapäh bä. ¹¹ Ti m' rahyb n'aa esee do rataheb'ëẽs hẽnh Judah buuj sa wahẽ n'aa resoos mã Jesus. Rabesoos bä m' rabeaanh n'yy hẽnh Jesus.

¹² Jé pad'yyt hẽ hajõk do wób raheer'oot mã Jesus ky n'aa hã.

—Ky enyym —nãk mã ta wób.

—Dooh —nãk mã ta wób. —Ji tawadii tii —nãk mãh.

¹³ Kaja hẽ m' rabahesëenh ta ky n'aa, sa wahẽ n'aa rajeỹm do hyb n'aa.

¹⁴ Rataheb'ëẽs do hõõ bä, 4 ta ã däg, Jesus bahõm kãn mã P'op Hagä Do tób n'aa hẽnh. Tii bä tama met'ëẽg kãn.

¹⁵ Ti m' Judah buuj sa wahẽ n'aa rahyb n'aa meuunh, ti m' raky hadoo:

—Nyy d' hajõng tabahajaa, ma kamanet'ëẽg né paawã hahỹ aj'yy? —nãk mã sa kyyh.

¹⁶ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Hã ȳ naa nado ti ȳ ma metëek doo. Hã ȳ mejüü do hanaa né tii. ¹⁷ P'op Hagä Do gen'aak do karẽn moo wãt doo, ti tahapäh da ta h'yyb gó, P'op Hagä Do hanaa tado bä, hana ȳ tado bä ȳ ma metëek doo. ¹⁸ Jé ta daaj hẽ, ta ky gabuuj her'oot doo, ta hã raweh'ëẽh do hyb n'aa tii. Ti hadoo nado ta hã mejüü do raweh'ëẽh karẽn doo. Dooh ji

tawad'ii bā ta tii hã. Dooh j'ooj madāk do tado bā ta h'yyb. Baad had'op do tii —nāng mā Jesus.

¹⁹ Ti m' Jesus ky hadoo ênh:

—Mosees né hẽ bẽ hã hanoo P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo. Ti hado né paawä, dooh bẽ ky dahé bā. H'ëed hyb n'aa ti bẽ karēn ÿ bẽ daj'ëep? Ta ky n'aa bẽ ky dahé bā paawä, dooh paawä bẽ karēn bā ÿ bẽ dajëeb bā —nāng mā Jesus kyyh Judah buuj sa wahẽ n'aa sa hã.

²⁰ Ti m' ta wób raky hadoo:

—Karap'aar h'yyb nesaa do a hã anāng! Dooh òm daj'ëep péh —nāk mā sa kyyh.

²¹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Sét hẽ ÿ pahuunh do hyb n'aa Saab hã, bẽ h'yy kejãg bong. ²² Bẽ na-ãj né hẽ Saab hã né bẽ moo bok. Bẽ taah masuuj noo byyh kahōk do heen n'aa Saab noo gó tado bā, tii hã né hẽ bẽ moo bok, Mosees mejũũ do hyb n'aa. (Mosees nado du n'aa tii. Mosees pooj jé habong do paa er wahẽ makũũh, ti ti du n'aa.) ²³ Hÿÿ kã bẽ hã ÿ beanh: Saab hã bẽ an'oo bā ji t'aah masuuj noo byyh ji gahōg bā, Mosees ky n'aa jaw'yyk do ji ky daheeh do hyb n'aa, h'ëed hyb n'aa ti bẽ kawajãan wẽ ÿÿ, Saab hã aj'yy baad ÿ ahub dāk do hyb n'aa? ²⁴ Daap hẽ ÿ bẽ ky n'aa ety manäh. Taw'ãäts hẽ P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do hã bẽ baheg'ãäs ta ky n'aa —nāng mā Jesus kyyh sa hã.

Rahyb n'aa newëë P'op Hagä Do H'yyb Däng do Jesus tado bā ky n'aa hahÿÿh

²⁵ Ti m' Jerusarēn panang buuj wób raky hadoo:

—Hahÿ nado aj'yy radaj'ëep rahanāng doo? ²⁶ Ti babä tabagëet ênh. Hajōō mahang tabaher'ood né paawä, dooh sa kyy pé ta hã. Èr wahẽ n'aa rahyb n'aa newë dāk apäh, P'op Hagä Do H'yyb Däng Doo, Kristo häd nāng do tado bā tii? ²⁷ Nyy d' ti hÿÿ éh? Äã hapäh ti hahÿ aj'yy n'yy hēnh

naa. Kristo häd näng do kajaa bä, dooh ji hapëë bä n'yy hënh tahana —näk mä sa kyyh.

²⁸ Ti hyb n'aa m', P'op Hagä Do tób n'aa bä Jesus ma metëëk bä taky hadoo, tak'ëp mä ta kyyh:

—Bë hapäh mä ÿÿ, bë nooh. Bë hapäh mä n'yy hënh naa ÿÿ, bë nooh. Dooh këh ÿ gabuuj tado bä hÿ ÿ bahyng. Ti awät né hë ta ti hä ÿ mejõ hyng doo. Te hub né hë ta tii. Tahajaa ji h'yy kasadëë bä taky däng do hä. Ti dooh bë hapëë bä. ²⁹ ÿ ti hapäh. ÿ wén hapäh, ta wë naa ÿ bahyng. ÿ tamejõ hyng —näng mä Jesus sa hä.

³⁰ Tii d' tabedoo do hyb n'aa m', sa wahë n'aa rakarën ramoo maso däg paawä. Dooh hajaa pé ta hä, dooh nä tadajëp do noo gó tado nä bä do hyb n'aa. ³¹ Sa wahë n'aa rakarën ramaso däg né paawä, hajõk mä ta hä h'yy kae padëëk. Hahÿÿ da m' sa kyyh:

—Kristo, P'op Hagä Do Ky Däng Do kajaa bä, dooh tapehuuj da hahÿ pehuunh do bahãnh† —näk mä sa kyyh.

³² Ti m' Parisëw ramaa napäh bä ta tii da Jesus ky n'aa rabaher'oot bä, P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'oooh do sa wahë n'aa daheeh ramejũũ, P'op Hagä Do tób n'aa warahén n'aa Jesus ramasoo hyb n'aa.

³³ Ti m' Jesus ky hadoo:

—ÿ aym nä bë pa, ta jawén ÿ babaaj hõm hä ÿ mejõ hyng do wë. ³⁴ ÿ da bë esoos tii bä. Dooh da ÿ bë awyyd bä, bë nahajaa do hyb n'aa bë ahõm bä ÿ hawät hënh —näng mä Jesus.

³⁵ Ti m' Judah buuj sa wahë n'aa rabaher'oot ta tii d' tedoo do ky n'aa. Dooh tagah'ood nä bä sa hä taher'oot doo. Hahÿÿ da m' sa kyyh:

—N'yy hënh g'eeh tabahõm ãã naw'yyt, tahanäng doo? Gereg sa panang hënh g'eeh ti tahahõm, ër wakããn wób

† 7:31 Sa hä m', Jesus né hë ti Kristo.

rahabong hēnh? Gereg buuj g'eeh tama met'ëëg kãn?
³⁶ Nyy d' tahanäng pé ti: “ÿ da bë esoos tii bã. Dooh da ÿ
 bë awyyd bã, bë nahajaa do hyb n'aa bë ahôm bã ÿ hawät
 hēnh”, tahanäng doo? —näk mä sa kyyh.

³⁷ Tagadëëg ub rataheb'ëës do ã n'aa, tak'ëp rahyb n'aa
 jew'yyk. Tii bã kä m', ti noo gó kä m' Jesus bas'ëëg gëët.
 Ti m' taky hadoo, tak'ëp mä ta kyyh:

—Taw'ãäts hē hoo kaanh do hadoo do ta hã, wë ÿ tabana
 tabeëëk do hadoo hyb n'aa. ³⁸ Hahÿÿ da P'op Hagä Do kyy
 kerih doo: “Hã ÿ h'yy ka'eeh do h'yyb gó naa ganyyh da ji
 h'yyb bed'ëëp do naëng n'aa” —näng mä Jesus.

³⁹ P'op Hagä Do Sahee tahanäng pé tii, Jesus hã h'yy
 ka'eeh do ta jawén ragadoo doo kä. Dooh Jesus an'oo nã
 bã ti noo gó P'op Hagä Do Sahee, dooh tadajëb nã bã, dooh
 taganã wäd nã bã, dooh P'op Hagä Do wë takawehëë däk
 doo hēnh tas'ëëg nã bã do hyb n'aa.

⁴⁰ Jesus her'oot do ta wób ramaa napäh bã m', raky
 hadoo:

—Hahÿ né ti P'op Hagä Do ky n'aa rod, P'op Hagä Do Ky
 Däng Doo —näk mä sa kyyh.

⁴¹ Ta wób mä raky hadoo:

—Hahÿ né hē Kristo häd näng doo —näk mä sa kyyh.

—Dooh. Garirej häj n'aa hēnh naa nado Kristo bana —
 näk mä ta wób. ⁴² —Dawi panaa da ta ti Kristo. Panang
 Berēnh häd näng doo bã naa, Dawi panang paa bã naa
 Kristo bana da, näng P'op Hagä Do kyy kerih do hã[‡] —näk
 mä sa kyyh.

[‡] 7:42 Se hub né hē raheer'oot doo. Berēnh panang bã né hē
 Kristo häd näng do benäng, P'op Hagä Do kyy kerih do ky
 däng. Rawén ky nadah'eeh, dooh rahapëë bã do hyb n'aa
 Berēnh panang bã né hē Jesus benäng. Sa hã m' Garirej
 häj n'aa bã naa Jesus, tii bã tabawëë gëët do hyb n'aa.

⁴³ Sa h'yyb retyn hõm kãn mä Jesus ky n'aa hä. ⁴⁴ Ta wób rakarën paawä Jesus ramaso däk. Ti hadoo né hẽ m', dooh ta hä moo däng péh.

⁴⁵ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa warahén n'aa, ramejõ nä do Jesus ramasoo hyb n'aa paawä, abaaj h'ũũm P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa sa wë, Pariséw sa wë na-ããj hẽ. Ti m' rabeaanh sa hä:

—Hed n'aa bë manana wät? —näk mä sa kyyh warahén sa hä.

⁴⁶ Ti m' warahén raky hadoo:

—Dooh noo gó her'oot pé ta ti aj'yy her'oot doo da —näk mä sa kyyh.

⁴⁷ Ti m' Pariséw raky hadoo warahén sa hä:

—Bë na-ããj hẽ tawadii? —näk mäh. ⁴⁸ —Dooh ër wahë n'aa raky dahé bä ta hä. ãã Pariséw, ãã na-ããj hẽ dooh ãã ky dahé bä ta hä. ⁴⁹ H'yy gatamah ti hajök do ta hä ky dah'eeh doo. Dooh Mosees ky n'aa jaw'yyk do rahapëë bä, ti rawén süüt. P'op Hagä Do was'ee bong ti ta ti hajök doo —näk mä Pariséw sa kyyh warahén sa hä.

⁵⁰ Ti m' sa seeh, Nikodëm häd näng doo, Jesus wë hegãã wät doo, ky hadoo ta wób sa hä:

⁵¹ —Dooh ër ky n'aa jaw'yyk do an'oo bä daap hẽ ër ky n'aa ety bä ër da hadoo doo. Taw'ããts hẽ pooj jé ër beaanh ta hä tamoo wät doo, tama metëëk doo, ër ky n'aa napäh hyb n'aa —näng mä Nikodëm.

⁵² Ti m' ta wób raky n'aa rejã kãn, ti m' raky hadoo ta hä:

—Õm na-ããj né hẽ apäh Garirej hënh naa? —näk mäh. —P'op Hagä Do kyy kerih do hä mahegãã bä, mabahapäh, P'op Hagä Do ky n'aa rod dooh Garirej häj n'aa hënh naa tana bä —näk mä sa kyyh Nikodëm hä.

[⁵³ Ti m' sahõnh hẽ rabahõm sa tób hënh.

8

ÿ̃nh ta patug nadoo do sii haỹ̃yh do raky n'aa tapaa do panyyg n'aa hahỹ̃yh

¹ Ti m' Jesus baym panang bahãnh péj, waëë Oriib häd näng doo bä. ² Jati péh, báp paah, Jesus bahôm ênh p'aa hênh P'op Hagã Do tób n'aa hênh. Hajök kata däk ta wë, P'op Hagã Do tób n'aa w'oo hä. Ti m' tabahyy sooh, ti m' tama met'ëëg kân. ³ Ti m' Mosees ky n'aa jaw'yyk do ma mehetëk doo, Pariséw sa daheeh, ramanaa ÿ̃nh ta patug nadoo do sii haỹ̃yh doo, ta wób raw'yyt doo. Ti m' ÿ̃nh ramejũũ hajõõ gó tabag'ëëd däk hyb n'aa. ⁴ Ti m' Jesus hã raky hadoo:

—Ma matëg, —näk mäh —hahỹ̃ ÿ̃nh raw'yyt ta patug nadoo do sii tabaỹ̃yh bä —näk mäh. ⁵ —Ër ky n'aa jaw'yyk do hä ër Mosees mejũũ, pä me ji daj'ëëp ta ti hedoo do hyb n'aa. Nyy da a hä pé ji bad'oo? —näk mä sa kyyh.

⁶ Ta tii da rawén ke'aanh, rakarën Jesus kyyh hã rabaw'yyt raky n'aa tapaa do ky n'aa. Ti m' Jesus nu wajakoo sooh, tama poo me tũũ taberih. ⁷ Raky n'aa h'ũũm do hyb n'aa, as'ëëg gëët, ti m' taky hadoo sa hã:

—Taw'ãäts hë bë mahang nesaa do h'yyb gó nanäng doo, ti pooj jé hakut pä me —näng mä Jesus sa hã.

⁸ Ti m' p'aa hênh tanu wajakoo sooh ênh. Tũũ m' taberih p'aa hênh. ⁹ Ta tii d' Jesus bedoo bä sa hã, rabahôm kân sét kenäh hõm. Wahëh hedoo do ti pooj jé hah'ũũm. Jããm né hë haym Jesus. ÿ̃nh hayyw gëët ta pa. ¹⁰ Ti m' Jesus as'ëëg gëët, ti m' ÿ̃nh hã taky hadoo:

—N'yy hênh ta wób? Dooh õm ky n'aa etyy péh? —näng mä Jesus ta hã.

¹¹ —Dooh. Tabad'op hë —näng mä ÿ̃nh kyyh.

Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—ÿ na-ãaj hẽ, dooh õm ÿ ky n'aa ety bã. Ahõm kä. Meréd hõm hỹỹ kä nesaa do sahõnh hẽ —nãng mã Jesus ta hã.]

Jesus badäk hahỹỹ bã habong do sa h'yyb tym bag hadoo do ky n'aa hahỹỹh

¹² Ti m' p'aa hẽnh Jesus baher'oot kata b'ëeh do sa hã. Hahỹỹ d' mã ta kyyh:

—Badäk hahỹỹ hã habong do sa h'yyb bag hadoo ÿỹh. Hã ÿ ky dah'eeh doo, dooh tabad'op hẽ badagyp do hadoo doo gó, nesaa doo gó, raboo bã tii. Ti anãng da sa wẽ sa h'yyb bag, P'op Hagã Do wẽ ji ted'ëep doo, ta pa ji bawäd had'yyt hẽ hanoo doo —nãng mã Jesus kyyh.

¹³ Ti m' Pariséw raky hadoo ta hã:

—A mab hẽ, a daaj hẽ maky n'aa her'oot a ky n'aa —näk mãh. —Doo Mosees ky n'aa jaw'yyk do an'oo bã ji mab hẽ, ji daaj hẽ, ji ky n'aa ji her'ood bã. Ti hyb n'aa taw'ääts hẽ nado ta ti maher'oot doo —näk mã sa kyyh.

¹⁴ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Map ÿỹ hẽ, daj ÿỹ hẽ, këh ÿ n'aa ÿ her'ood né paawä, né hup ÿ né hẽ ta ti ÿ her'oot doo. ÿ hapäh ti n'yy hẽnh ÿ bana, ÿ hapäh ti n'yy hẽnh ÿ bahõm, né hup ÿ né hẽ ÿ wén nãng. Bẽ tii, dooh bẽ hapëë bã n'yy hẽnh ÿ hana, n'yy hẽnh ÿ bahõm. ¹⁵ ÿ bẽ ky n'aa tapaa j'ooj hanãng do hã bẽ hapäh do hã. ÿ dooh ÿ ky n'aa tapaa péh. ¹⁶ Sa hã ÿ ky n'aa ety bã paawä, baad paawä ÿ ky dãng sa hã, map ÿỹ hẽ nadoo do hyb n'aa ÿ ky n'aa etyy. Ti anãng hã ÿ ky masa doo. Ee, hã ÿ mejõ hyng doo, ti né hẽ ÿ taky masa —nãng mãh. ¹⁷ —Pawóp hẽ ajyy séd demuun raheer'ood bã, baad ub tii, ji ky daheeh sa kyyh, bẽ ky n'aa jaw'yyk do mejũũ doo. ¹⁸ Tii d' né hẽ ãã bad'oo. ÿ her'oot këh ÿ n'aa. Ee, hã ÿ mejõ hyng doo, ÿ taky masa këh ÿ n'aa hã —nãng mã Jesus kyyh Pariséw sa hã.

¹⁹ Ti m' rabeaaj kãn:

—N'yy hēnh a yb? —näk mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Dooh ỹ bē hapēē bā. Dooh né hē Ee bē hapēē bā ēnh —näng mäh. —Ỹ bē hapēē bā paawā, Ee na-ãāj hē paawā bē hapäh —näng mä Jesus kyyh.

²⁰ P'op Hagä Do matym n'aa rabeheho do hood basooh do pa Jesus baher'oot tii, tama met'ëek bā P'op Hagä Do tób n'aa yt hä. Rakarēn né paawā ramasoo, dooh ta hä moo däng péh. Rawén moo nadäng, dooh takaja nā bā tadajep do heen n'aa kã.

²¹ Ti m' p'aa hēnh Jesus baher'ood wät sa hä:

—Ỹ da ahōm bē mahānh. Ỹ d' bē esoos. Nesaa do anäng nā da bē hä bē dejep. Ỹ hahōm hēnh, dooh bē haja bā bē ahōm bā —näng mä Jesus.

²² Ta tii d' tabedoo do hyb n'aa rakeaj kãn mä sa hä hē né hē. Hahỹ d' mä sa kyyh:

—Nyy d' tahanäng pé g'eeh: “Ỹ hahōm hēnh dooh bē haja bā bē ahōm bā”, tahanäng doo? Ta daaj hē g'eeh takadaj'ëep? —näk mä sa kyyh.

²³ Ti m' Jesus ky hadoo ēnh sa hä:

—Babā naa bē ti hỹh. P'op naa ỹ ti hỹh. Badäk hahỹ bā naa bē ti hỹh. Ỹ ti dooh. Dooh badäk hahỹ bā naa tado bā ỹh. ²⁴ Nesaa do anäng nā da bē hä bē dejep, näng ỹh. Ỹ né hē ti hawäd had'yyt do bē ky nadahé bā, bē da dejep né hē nesaa do bē h'yyb tym gó anäng nā —näng mä Jesus.

²⁵ Ti m' raky gakog hōm:

—Jaa ēnh ōm? —näk mä sa kyyh.

—Pooj jé bē ỹ maher'oot do né hē —näng mä Jesus.

²⁶ Ti m' taky hadoo ēnh:

—Ti anäng nā wē ỹh hajōng nā bē ỹ ky n'aa tapaa do pan'aa —näng mäh. —Te hub né hē hä ỹ mejō hyng do

her'oot doo. Tahajaa ji h'yy kasadëë bã taky däng do hä. ÿ tamaher'oot do né hë ti ÿ her'oot do badäk hahÿÿ hä habong do sa hä —näng mã Jesus.

²⁷ Dooch m' rah'yy genä bã ta Yb ky n'aa Jesus her'oot bã. ²⁸ Ti hyb n'aa m' Jesus ky hadoo sa hä:

—P'op, b'aa hä Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do bë basäg häng do jawén paa bã, ÿ né hë ti hawäd had'yyt do tii bã bë h'yy genä kån. Dooch daj ÿÿ hë ÿ moo wät péh, ÿ her'oot péh, ti noo gó kã bë bahapäh. Ti noo gó kã bë bahapëë kån hahÿÿh: Jããm hë ÿ her'oot bë hä, Ee ÿ tama metëëk doo. ²⁹ Hä ÿ mejõ hyng do awäd had'yyt hë si ÿÿ. Dooch ÿ teréd bã, tagen'aak do ÿ moo wäd had'yyt do hyb n'aa —näng mã Jesus kyyh.

³⁰ Ta ti tabaher'oot bã m', hajök h'yy kae padäg kån ta hä.

Nesaa do moo wät doo, nesaa do karom, ky n'aa hahÿÿh

³¹ Ti m' Judah buuj ta hä h'yy kae padëëk do hä Jesus ky hadoo:

—ÿ ma metëëk do bë ky dahé had'yyt bã, hëp ÿ hata heh'äät padäg bë tii bã. ³² Bë hapäh da tii bã baad hadoo do ky n'aa. Baad hadoo do ky n'aa bë da ted'ëëp, baad bë babok hyb n'aa kã —näng mã Jesus sa hä.

³³ Ti m' raky hadoo:

—H'ëëd hyb n'aa tii da mabaher'oot? Abaraãm panaa né hë ti ääh. Dooch noo gó ta wób sa karom kanep'aak do ää ado bã. Nyy d' mahanäng pé ta ti maher'oot doo? —näk mã sa kyyh.

³⁴ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Né hup ÿ né hë hahÿÿ her'oot doo: Nesaa do moo wät doo, nesaa do karom né kã tii. ³⁵ Dooch da ta kariw n'aa tób yt hä ta karom awäd had'yyt hë. Jããm né hë ta t'aah hadoo do ti haym ta tób bã. ³⁶ Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do T'aah bë tedëëb bã, baad né tii bã bë baboo kån, nesaa do karom

nado boo bëëh —näng mä. ³⁷ ÿ hapäh, Abaraãm panaa né ti bëëh. Ti hado né paawä, ÿ bë karën ÿ bë daj'ëëp, baad takanejäk do hyb n'aa bë h'yyb gó ÿ ma metëëk doo. ³⁸ Bë ÿ ma metëëk Ee metëëk do hä ÿÿ. Bë tii, bë yb wë bë ma kametëëk doo, ti bë moo bok —näng mä Jesus sa hä.

³⁹ Ti m' raky hadoo:

—Abaraãm ti äã wahë makūūh —näk mä sa kyyh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Abaraãm panaa bë do bä paawä, Abaraãm bad'oo doo da paawä bë bad'oo —näng mä Jesus. ⁴⁰ —Baad hadoo do ky n'aa, hä ÿ P'op Hagä Do an'oo däk do bë ÿ maher'oot. Tii d' né paawä ÿ metëëk bë hä, bë karën ÿ bë daj'ëëp. Dooch paa ta tii da Abaraãm adoo bä. ⁴¹ Bë yb moo wät do ti ta ti bë moo bok doo —näng mä Jesus sa hä.

Ti m' raky hadoo:

—Äã yb daap nado. Jääm né hë P'op Hagä Do äã Yb. Ta taah heh'äät äã —näk mä sa kyyh.

⁴² Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—P'op Hagä Do tado bä paawä bë Yb, bë kamahän paawä ÿÿh, P'op Hagä Do wë ÿ bana do hyb n'aa. Dooch këh ÿÿ gó tado bä ÿ bahyng. Ti né hë ti hä ÿ mejö hyng doo. ⁴³ Hëd n'aa ti taganahoot bë hä, ÿ her'oot doo? Bë h'yyb gó tawén ganahoot, këh ÿ bë ganadoo do hyb n'aa. ⁴⁴ Dijab taah bëëh. Takarën do bë karën bë moo bok. P'ooj ub, tadu däk noo gó, dahej'ëëp do né paa tii. Dooch baad hadoo doo, heh'äät ub do ky n'aa tagenaag bä. Dooch baad hadoo do ky n'aa ta h'yyb gó tabawäd bä. Daap tamenyyh bä, ta kyyh né hë ti taheer'oot doo. Daap menyyh do tii. Daap menyyh do yb né tii. ⁴⁵ Baad hadoo doo, heh'äät ub do ky n'aa ÿ her'oot do hyb n'aa ÿ bë ky nadaheeh. ⁴⁶ Jaa bë mahang hajaa pé nesaa do hä ÿ taky n'aa tapa bä? Baad hadoo do ky n'aa ÿ her'oot. H'ëëd hyb n'aa ÿ bë ky nadaheeh? ⁴⁷ P'op Hagä Do taah hedoo do ramaa newëë

P'op Hagä Do her'oot doo. Bë tii, dooh P'op Hagä Do taah bë do bä, ti hyb n'aa bë wén maa nanewëe ta kyyh —näng mä Jesus kyyh sa hä.

⁴⁸ Ti m' Judah buuj sa wahë n'aa raky hadoo Jesus hä:

—Baad né ãã ky kajäk. Samarija buuj né òm!* Karap'aar h'yyb nesaa do a hä adäk! —näk mä sa kyyh Jesus hä.

⁴⁹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Doo. Doo karap'aar h'yyb nesaa do adäg bä hä yÿ —näng mäh. Yÿ ti hÿÿh, yÿ weh'ëeh Ee. Bë tii, yÿ bë ky n'aa rejãã. ⁵⁰ Doo yÿ as'ũüd bä yÿ raweh'ëeh doo. Sét hë ti hawät yÿ raweh'ëeh karën doo. Ti né hë ti taky däng ji hä baad ji hado bä, baad ji nado bä. Bë nado ti ky kajäk doo. ⁵¹ Né hup yÿ né hë hahÿ yÿ her'oot doo: Yÿ ma metëek do ky daheeh doo, dooh tadajëb wäd bä —näng mä Jesus sa hä.

⁵² Ti m' Judah buuj sa wahë n'aa raky hadoo:

—Ãã hapäh né hë hÿÿ kä, karap'aar h'yyb nesaa do a hä adäk né hë —näk mäh. —Abaraãm dajëp paah, P'op Hagä Do ky n'aa rod dejëp né paah, ti hadoo né hë, jé mama metëek do ky daheeh doo, dooh tadajëb bä, näng òm. ⁵³ Ãã wahë makû Abaraãm bahãnh g'eeh òm? Abaraãm dajëp paah, ti hadoo ënh P'op Hagä Do ky n'aa rod p'ooj ub habok do paah. Jaa òm a hä péh? —näk mä sa kyyh.

⁵⁴ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Daj yÿ hë yÿ kawehëe bä paawä, dooh taw'ääts hë tado bä ta tii. Ee, bë h'yy kaha'eeh bë hanäk doo, ti né ti yÿ taweh'ëeh. ⁵⁵ Doo bë hapëe bä tii. Yÿ ti hapäh. “Doo yÿ hapëe bä”, yÿ noo bä paawä, yÿ paawä noo kanesa bë nemuun. Yÿ hapäh né hë ti P'op Hagä Doo. Yÿ ky daheeh

* 8:48 Sa maji hadoo Samarija buuj. Dooh ragenaag bä Samarija buuj. Samarija buuj né òm Jesus hä rawén her'oot, raky n'aa ej'ees hyb n'aa.

ta kyyh. ⁵⁶ Abaraãm, bë wahë makũũh, tseebe wät ÿ kajaa noo gó tabahapäh bä. Tahapäh né paah† —näng mä Jesus.

⁵⁷ —Öm ky kew'oonh ta ti maher'oot do hä —näk mä Judah buuj sa wahë n'aa. —Doooh mawah'ëë nä bä, dooh 50 ta baab mado nä bä, mahapäh mä Abaraãm a nooh —näk mä sa kyyh.

⁵⁸ Ti m' Jesus ky hado kãn:

—Né hup ÿ né hë hahÿ ÿ her'oot doo: Abaraãm benäng do pooj jé ÿ awäd däg né hë! —näng mä Jesus sa hä.

⁵⁹ Ti m' ta ti ramaa napäh bä, rabasog padëëk pä, ta hä radewëes hyb n'aa paawä, radajëëb paawä. Ti Jesus kejën hõm. Ahõm P'op Hagä Do tób n'aa bä naa.

9

Ty tamah do panyyg n'aa hahÿÿh

¹ Tamahõm me tabahapäh aj'yy ty tamah doo. Ta hä d' né hë m' tabenäng bä. ² Ti m' ta ma matëg rabeanh:

—Ma matëg —näk mäh. —H'ëëd hyb n'aa hahÿ aj'yy tawén ty tamah tabenäng? Ta yb, ta ÿÿn nesaa do ramoo bok do hyb n'aa, ta daaj hë apäh nesaa do tamoo wät do hyb n'aa? —näk mä sa kyyh.

³ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Doooh, ti hyb n'aa nado ti hahÿ tabahadoo —näng mäh. —Ty tamaa gó tawén enäng, ta hä P'op Hagä Do hejój kametëeh hyb n'aa —näng mäh. ⁴ —Taw'ääts hë tabawak nä bä ër moo bok, hä ÿ mejõ hyng do karën doo. Ti awät tabadajuuh, du daa d' ji moo wät péh.* ⁵ Badäk hahÿÿ hä habong do sa h'yyp tym bag hadoo ÿÿh, badäk hahÿÿ hä ÿ bawät nä bä —näng mä Jesus kyyh.

† 8:56 2.000 ta baab Jesus bewäd hyng do pooj jé Abaraãm bawät paah. P'op Hagä Do metëeh paa Abaraãm hä, badäk hahÿÿ bä tabawät nä bä.

* 9:4 Taw'ääts hë ji moo wät ji bahajaa nä bä, tahanäng pé m' tii.

⁶ Ta ti taky hadoo do jawén paa bä, tũũ tabetsós wät. K'ãäts me tamekuuj wät, ti m' aj'y y matym hä tahawug hõm mä ta uuh.

⁷ —Ahõm kä —näng mä aj'y y hä. —Mahetsyyd a matym naëng majat do Siroéh häd näng doo me —näng mä Jesus aj'y y hä.

(“Mejũũ doo”, tahanäng pé ti Siroéh.) Ti m' aj'y y bahõm kån, tahetsyyd wät mäh, tabahapëë däg kån mäh. Ti m' tababaa j hõm kån ta tób hënh.

⁸ Ti m', ta tób pa haj'eenh doo, pooj jé dajëër tabehetsë bä hep'ëéh do paa m' rahapäh mä aj'y y. Ti m' raky hadoo: —Hahỹ nado dajëër hetsë do paah? —näk mä sa kyyh.

⁹ Ti né m' ta wób sa hä. Ta wób raky hadoo:

—Doo h ti tado bä —näk mäh. —Ta da hed'op —näk mäh.

—Ỹ né tii —näng mä aj'y y ty tamah do paa kyyh.

¹⁰ Ti m' rabeaa j kån:

—Nyy da mabahapëë däk? —näk mä sa kyyh.

¹¹ Ti m' aj'y y ky hadoo:

—Aj'y y, Jesus ramaneëënh doo, mekuuj wät k'ãäts, tii bä matym ỹỹ hä tahawug hõm ta uuh. Siroéh hënh ỹ tamejũũ, ỹ bahets'y y t hyb n'aa. Ỹ ahõm, ỹ hetsyyd wät, ti ỹ bahapëë däg kån —näng mä aj'y y kyyh.

¹² —Ny tawät ti aj'y y? —näk mä ta hä.

—Doo h ỹ hapëë bä —näng mä aj'y y kyyh.

Pariséw rabeaanh do aj'y y ty tamah do paa hä ky n'aa hahỹỹh

¹³ Ti m' ramahũũm mä aj'y y ty tamah do paa Pariséw sa wë. ¹⁴ Saab né hë paa m' k'ãäts Jesus mekuuj wät, aj'y y taty nä däk. ¹⁵ Ti m' aj'y y hä Pariséw rabeaanh nyy da ta matym nyy däg kån. Ti m' aj'y y ky hadoo:

—K'ãäts me matym ỹ tabahawug wät. Ỹ hetsyyd wät. Hỹỹ kä ỹ bahapëë däk —näng mäh.

¹⁶ Ti m' Pariséw wób raky hadoo:

—DooH P'op Hagä Do mejũũ do tado bä ta ti aj'yy. DooH Saab hã ky n'aa kajew'y'yk do taky dahé bä —näk mä sa kyyh.

Ti m' ta wób raky gadoo:

—Nesaa do moo hew'ëet do tado bä paawä, dooh paawä tahaja bä hahỹ hadoo do meuj n'aa näng do tapahuuj bä —näk mä ta wób sa kyyh.

Séd h'yyb nehedo boo m' Jesus hã.

¹⁷ Ti m' p'aa hēnh rabeaaj wät aj'yy hã:

—Nyy d' mabaher'oot ta ti aj'yy ky n'aa? Õm né ti tamatym nä däk —näk mä sa kyyh.

Ti m' aj'yy ky hadoo:

—P'op Hagä Do ky n'aa rod né hē tii —näng mäh.

¹⁸ DooH nä Judah buuj sa wahē n'aa raky dahé nä bä aj'yy ty tamah doo, dooh né hē m' raky dahé nä bä aj'yy ty nyy däk doo. Ti hyb n'aa m' ta yb, ta ỵyn ranaëej kãn.

¹⁹ Ti m' rabeaanh sa hã:

—Bē t'aah né hahỹh? —näk mäh. —Hahỹ né hē ti ty tamah do bē hanäk doo, tabenäng noo gó? Nyy da tabahapēē däk hỹ kã? —näk mä sa kyyh ta yb sa hã.

²⁰ Ti m' ta yb raky hadoo:

—Ãã t'aah né ti ta tii. Ta hã d' né hē tabenäng —näk mäh. ²¹ —DooH ãã hapēē bä nyy da taty nyy däk, jaa ty nä däk. Ta hã bē eaaj. Wah'ëē tii, karapee nado. Tahajaa taher'ood bä ta daaj hē ta ky n'aa —näk mä sa kyyh.

²² Hahỹ d' paa m' Judah buuj sa wahē n'aa sa kyyh: “Ãã ado nyyh da, Jesus ti Kristo, P'op Hagä Do H'yyb Däng Do hanäng doo. DooH da ãã gado wäd bä tób P'op Hagä Do panyyg ãã yd naherot do yt hã”, näk mä sa kyyh. Ti hyb n'aa m' ta yb tii da rawén edoo. Judah buuj sa wahē n'aa rajeỵm. ²³ Ti hyb n'aa m', “Wah'ëē däg. Ta daaj hē tabaher'oot”, rawén näng.

²⁴ Ti m' p'aa hēnh ěnh ranaēēnh sa wě ty tamah do paah. Ti m' raky hadoo ta hã:

—P'op Hagã Do hã maky dēē te hub tado bã! Baad maher'ood! —nãk mäh. —Ãã hapäh né hě, nesaa do moo hew'ēēt do ti ta ti aj'y y —nãk mã sa kyyh.

²⁵ Ti m' aj'y y ky hadoo:

—Dooh ŷ hapēē bã nesaa do moo hew'ēēt do tado bã, nesaa do moo hew'ēēt do tanado bã. Sét hě ti ŷ hapäh: Ty tamaa né paa ŷŷh, ŷ taty nã däk —nãng mã aj'y y Pariséw sa hã.

²⁶ Ti m' p'aa hēnh rabeaanh ěnh:

—Nyy da tabad'oo? Nyy da õm taty nã däk? —nãk mäh.

²⁷ —Bě ŷ maher'ood wät. Dooh ŷ bě ky dahé bã. Hěd n'aa bě karēn p'aa hēnh ŷ baher'oot? Bě na-ããj né hě bě karēn ta ma matëg bë bahadoo? —nãng mã aj'y y sa hã.

²⁸ Ti m' raky n'aa rejãã aj'y y. Ti m' raky hadoo ta hã:

—Õm ti ta ma matëg! Mosees ma metëek do ãã ti hŷŷh!

²⁹ P'op Hagã Do her'oot paa Mosees hã. Ti ti ãã hapäh, ãã ky n'aa napäh. Ta ti aj'y y, dooh ãã hapēē bã n'y y hēnh naa tii —nãk mã sa kyyh.

³⁰ Ti m' aj'y y ky hadoo:

—B'ës ky kewooj éh. ŷ né matym nyy dæg paawä tamo haj'aa, dooh m' bë hapēē bã, bë nooh. ³¹ Ji hapäh né ti hahŷŷh: Dooh P'op Hagã Do maa newë bã nesaa do moo heb'ooh doo. P'op Hagã Do weh'ēēh doo, takarēn do moo heb'ooh doo, ti né hě ti tamaa newë. ³² Pooj jé tadu dahäng noo gó, dooh ji ky n'aa napäh pé ty tamah doo gó henäng do hapēē däk doo —nãng mäh. ³³ —P'op Hagã Do wě naa tanado bã paawä, dooh paawä tahajaa péh, tabad'op hě —nãng mã aj'y y kyyh sa wahë n'aa sa hã.

³⁴ Ti m' raky gadoo:

—Nesaa do a hã anäng mabenäng, ãã mama metëek? —nãk mã sa kyyh aj'y y hã.

Ti m' rah'eed nyh mä P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo bä naa. Dooch m' ran'oo wäd bä tajëë wäd bä p'aa hēnh t'ĩ hēnh.

H'yy ganehot do sa ky n'aa hahỹh

³⁵ Ti m' Jesus ky n'aa napäh aj'y rah'eed nyh doo. Aj'y tamamuun bä, taky hadoo ta hã:

—Õm h'yy ka'eeh Aj'y Hadoo Do Hỹ Pong Jé Hana Do hã? —teaanh mä ta hã.

³⁶ Ti m' aj'y ty tamah do paa ky hadoo:

—Jaa tii? Ý mamaher'ood, ta hã ÿ h'yy ka'eeh hyb n'aa —näng mä ta kyyh.

³⁷ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Mahapäh paah. Ý tii, a sii her'oot doo —näng mäh.

³⁸ Ti m' aj'y ky hadoo:

—A hã ÿ h'yy kae däg kän, hyb n'aa jawyk doo —näng mäh.

Ti m' ta taron nuu me m' aj'y bahyy häng Jesus wë, Jesus taweh'ëeh hyb n'aa.

³⁹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Ý wén hyng babä, ÿ ky n'aa etyy hyb n'aa sa hã, ty temah do ÿ ty nä padëek hyb n'aa, matym enäh do ranahapäh hyb n'aa, rah'y ganahoot hyb n'aa —näng mä Jesus kyyh.

⁴⁰ Ti m' Pariséw wób ta sii habong do ramaa napäh taher'oot doo. Ti m' rabeaanh ta hã:

—Nyy d' mahanäng pé tii? Äã sii hë ty temah mahanäng? —nök mä sa kyyh.

⁴¹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Ty temah do bë hado bä paawä, bë h'yy ganah'ood bä paawä, bë h'yyb haj'aa hë nado tii, hã ÿ bë h'yy kana'eeh doo —näng mäh. “Äã hapäh, äã h'yy ganäng a hã”, bë hanäk do hyb n'aa, bë h'yyb haj'aa hë né hë hã ÿ bë h'yy kana'eeh doo —näng mä Jesus kyyh Pariséw sa hã.

10

B'ée hagã n'aa heh'äät do panyyg n'aa hahỹÿh

¹ Ti m' Jesus ky hadoo ênh, panyyg ky n'aa gó tabenaa wät:

—Né hup ÿ né hẽ hahỹ ÿ her'oot doo: B'ée hood kahadë do noo me najëë suun doo, ta hadë pong jé gatsëk doo, baretsëk do tii, kamaj'ti do tii. ² Ta noo me hajëë suun doo, ti né hẽ ta masããh b'ée hagã n'aa. ³ B'ée hagã n'aa kajaa bä kä, ta noo hagã n'aa tagas'ëës ta nooh tabajëë suun hyb n'aa. Ta masããh hã ramaa napäh ta kyyh, sét ken'yyh tanaëënh bä sa häd me. Ti tamahüüm kãn ta masããh ta w'oo hã. ⁴ Sahõnh hẽ ta masããh tamanyyh do jawén paa bä kä, sa pooj jé tabahõm, tamahüüm kãn. Ta masããh ah'üüm sa hagã n'aa jawén, ta kyyh ramepäh do hyb n'aa. ⁵ Tabad'op hẽ rahõm ramanepäh do jawén. Waj'aa bong ta mahãnh, raky manepäh do hyb n'aa.

⁶ Ta ti ky n'aa me Jesus baher'oot sa hã. Dooch m' tagah'ood bä Parisëw sa hã taher'oot doo. ⁷ Ti hyb n'aa m', p'aa hẽnh Jesus ky hadoo sa hã:

—Né hup ÿ né hẽ hahỹ ÿ her'oot doo: ÿ né hẽ b'ée hood noo hadoo. ⁸ Sahõnh hẽ pój ÿÿ jé heboo nä doo, ma matëg oow hedoo doo, P'op Hagã Do H'yyb Däng do hanäk do na-ããj, baretsëg paa tii, kamaj'ti paa tii.* Dooch paa raky dahé bä sa kyyh, b'ée ky nadah'eeh do hadoo sa hagã n'aa nadoo doo. ⁹ ÿ né hẽ b'ée hood noo hadoo. Wë ÿ nu däng doo, edëb had'yyt hẽ kä nesaa do mahãnh. P'op Hagã Do wë da tanu däng. Baad tabajëng, baad tabanyyh, tawyyd had'yyt hẽ baad hadoo doo, sa waa b'ée raw'yyt do hadoo. H'yyb nyyw gó, neÿÿm doo gó, tabawäd kãn P'op Hagã

* 10:8 Jesus ewäd hyng do pooj jé, hajök rawad'ii paawä Judah buuj. “ÿ ti Kristo, P'op Hagã Do H'yyb Däng Doo”, näk paa sa kyyh. Daap ramenyyh tii. Sa ky n'aa né hẽ Jesus her'oot hahỹÿ hã.

Do matym gó kä. ¹⁰ Hets'ëëk do rabana rabets'ëëk hyb n'aa, radej'ëëp hyb n'aa, ragawats'iik hyb n'aa. Ti no n'aa rabana. Dooch ti ỹ hado bã. Ỹ ahyng babä ỹ bed'ëëp hyb n'aa, baad hadoo doo gó rababoo had'yyt hyb n'aa —näng mã Jesus.

¹¹ Ti m' taky hadoo ënh:

—Ỹ né hẽ b'ée hagã n'aa baad hadoo doo. B'ée hagã n'aa baad hadoo do kan'oo däk da, tadajëp ta masãh hyb n'aa. ¹² Sa karom, b'ée tabahag'ãas ramejũ doo, ta sãm tagadoo hyb n'aa, dooh b'ée hagã heh'ãät tado bã. B'ée danãh nado tii. Eỹm wät tii, waj'aa wät tabanas'aa b'ée hek'ook do tabahapãh bã. Teréd bëëh b'ée. Tii bã awad japuk b'ée seeh, tii bã ta wób jé pad'yyt hẽ rawaj'aa bong ta ti hyb n'aa. ¹³ Ta sãm hyb n'aa paa ti sa karom bahag'ãas b'ée. Dooch b'ée tahyb n'aa p'eed bã. Ti hyb n'aa tawajaah. ¹⁴⁻¹⁵ Ỹ ti hỹh, b'ée hagã n'aa heh'ãät hadoo. Ee, P'op Hagã Doo, ỹ tamepãh, ỹ na-ãäj hẽ ỹ mepãh Ee, P'op Hagã Doo. Ti hadoo né hẽ baad ỹ mepãh masãh haa. Masãh haa na-ãäj né hẽ, baad né hẽ ỹ ramepãh. Daj ỹ hẽ ỹ kan'oo däk, ỹ dajëp hyb n'aa masãh haa sa hyb n'aa. ¹⁶ Ti abong nã masãh haa hedoo do wób, bong hahỹ wób nado tii.† Ti na-ãäj né da ỹ manaa wẽ ỹy. Raky daheeh né da ỹh. Séd hã däg da rakata padëëk, hã ỹ h'yy ka'eeh doo. Sét né hẽ da ỹh, sa hagã n'aa. ¹⁷ Ỹ Ee kamahãn. Ỹ tawén kamahãn, daj ỹ hẽ ỹ kan'oo däk ỹ dajëp hyb n'aa, p'aa hẽnh ỹ bedëb wät hyb n'aa. ¹⁸ Dooch hajaa pé ỹ daj'ëëp péh. Daj ỹ hẽ ti ỹ kan'oo däk dajëb hã. Ỹ hajaa ỹ kan'oo däg bã dajëb hã. Ỹ hajaa p'aa hẽnh ỹ ganã wät p'aa hẽnh ỹ edëb wät hyb n'aa. Tii d' né hẽ Ee mejũ ỹ bad'oo —näng mã Jesus kyyh.

¹⁹ Ti m' p'aa hẽnh séd h'yyb nehedo boo Jesus hã, Jesus kyyh hyb n'aa. ²⁰ Hahỹ da hajök do wób sa kyyh:

† 10:16 Judah buuj wób nadoo doo, ta jawén ta hã h'yy ka'eeh do tii.

—Karap'aar h'yyb nesaa do ta hã adäk. Baad h'yyb nado. Hëd n'aa bë maa newëë ti ta kyyh? —näk mä sa kyyh.

²¹ Ti m' ta wób raky hadoo:

—Dooh. Dooh ti taky hado bä karap'aar h'yyb nesaa do hadäk doo. Dooh karap'aar h'yyb ta ti hadoo do ta her'ood bä. Dooh karap'aar h'yyb haja bä ty tsehët do raty nä padäg bä —näk mä ta wób sa kyyh.

Jesus kyyh raganadoo do ky n'aa hahÿÿh

²² Ti m', Jerusarënh bä P'op Hagä Do tób n'aa hyb n'aa ratsebé do rataheb'ëës do kajaa. Tabahahëëm bawät noo gó m' tii. ²³ Jesus awät P'op Hagä Do tób n'aa yt hã, Saromãw häd näng doo bä. ²⁴ Ti m' Judah buuj sa wahë n'aa ranu get'ëë däk Jesus. Ti m' raky hadoo ta hã:

—Jããm hë, ãã mah'yyb manepä wäd manäh! Baad ub ãã mamaher'ood hÿÿ kä òm P'op Hagä Do H'yyb Däng Do mado bä —näk mä sa kyyh.

²⁵ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bë ÿ maher'ood wät, dooh bë ky dahé bä —näng mäh. —Ee ky gabuuj ta ti ÿ pehuunh doo. Ti ti metëëh këh ÿ n'aa. ²⁶ Baad këh ÿ n'aa rametä né paawä bë hã, dooh bë ky dahé bä. Bë wén ky nadaheeh, dooh masäh haa b'ée wób bë doo. ²⁷ Masäh haa b'ée raky daheeh ÿÿh. ÿ mepäh masäh haa. ÿ rahadaa had'yyt hë. ²⁸ Sa hã ÿ banoo edëb had'yyt do P'op Hagä Do pa. Tabad'op hë rahob bä tabanesaa hënh. Dooh hajaa pé masäh haa moh ÿÿ gó naa tado hõm bä. ²⁹ Ee, masäh haa hanoo doo, tak'öp takabaj'aa sahõnh hë sa bahãnh. Ti hyb n'aa, dooh hajaa pé masäh haa tado hõm bä Ee moo gó naa. ³⁰ ÿÿh, Ee, sét ãã —näng mä Jesus.

³¹ Ti m', p'aa hēnh Judah buuj wób, Jesus majiĩ hedoo doo, rabasog padëek pä, ta hã radewëes hyb n'aa paawä, tadajëp hyb n'aa paawä. ³² Ti m' Jesus ky hadoo:

—Hajõng baad hadoo do Ee ky gabuuj ÿ pehuunh do ÿ metä wät bë hã. Ny hadoo do ÿ pahuunh do p'ää bë karēn ÿ bë daj'ëëp? —näng mä Jesus sa hã.

³³ Ti m' Judah buuj wahë n'aa raky hadoo:

—Baad hadoo do mamoo wäd wät do hyb n'aa nado õm äã daj'ëëp pä me. Õm a wén kut pä me, P'op Hagä Do maky n'aa rejää do hyb n'aa. Aj'yy né paawä õm, “ÿ P'op Hagä Doo”, mabanäng —näk mä sa kyyh.

³⁴ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Hahÿÿ da P'op Hagä Do her'oot paa sa hã, bë ky n'aa jaw'yyk do hã takerih: “P'op Hagä Do hadoo bëeh.”[†] ³⁵ Ti né hë P'op Hagä Do kyyh. Bë hapäh né hë, dooh P'op Hagä Do kyy kerih do ji haja bä ji ahÿÿd bä. Ti hyb n'aa, ajyy tamejüü do hã P'op Hagä Do ky n'aa hadoo ta häd n'oo däg bä, ³⁶ hëd n'aa, “P'op Hagä Do maky n'aa rejää”, bë banäng hã ÿÿ, “ÿ P'op Hagä Do T'aah”, ÿ hanäng do hyb n'aa? ÿ né hë, Ee P'op Hagä Do asëew hõm doo, tah'yyb däng doo, wawëë hë tamejõ hyng doo. ³⁷ ÿ moo nawäd bä paawä Ee, P'op Hagä Do moo wät doo, bë ky dahé manä ÿÿh. ³⁸ Ee moo wät do ÿ moo wäd bä, ÿ bë ky nadahé nä bä, taw'ääts hë bë ky daheeh ÿ pehuunh do metëeh do hã, hëp ÿÿ gó Ee bawät, Ee h'yyb gó ÿ bawät, baad bë bahapäh hyb n'aa —näng mä Jesus kyyh sa hã.

³⁹ Ti m' p'aa hēnh rakarēn ramoo maso däk Jesus ta kyyh p'ää. Dooh m' rahaja bä. Jesus ahõm sa mahänh.

⁴⁰ Ti m' Jesus batsëg hõm p'aa hēnh tamii Joradän häd näng do ta myyj jé. Ta myyj däk hã, Jowāw nu gahem'uun

[†] 10:34 Saaw-Mo 82.6

do nu gemuun wät paa bä tabaym dó. ⁴¹ Hajök an'aa ta wë. Ti m' raky hadoo:

—Doooh né paawä Jowāw nu gahem'uun do pehuuj bä, te hub né hë sahõnh hë hahỹ aj'yy ky n'aa Jowāw nu gahem'uun do her'oot do paah —näk mä sa kyyh.

⁴² Tii bä m', hajök rah'yy kae däk Jesus hä.

11

Aj'yy Rasaro häd näng do panyyg n'aa hahỹyh

¹ Ti m', ti awät aj'yy Rasaro häd näng doo. Nahëë näng mä Rasaro. Panang Betanija häd näng doo bä tabawät ta ãnh Maah-Ta, Marija daheeh. ² Ta ti né hë Marija, Jesus tsyym hah'ook do buu benyym doo me, ta sëen me tahawug hõm doo. ³ Ti m', Rasaro ãnh ramejũũ Jesus rapanäk. Hahỹ d' mä sa kyyh:

—Mahegãã, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk doo. Nahëë näng a najiis makamahãn doo —näk mäh.

⁴ Ti m' Jesus maa napäh bä kä ta ky n'aa taky hadoo:

—Rasaro madajëp do nado ti ta nahëeh. Rasaro wén nahëë näng, P'op Hagä Do kabaj'aa do kametëeh hyb n'aa, P'op Hagä Do T'aah kabaj'aa do kametëeh hyb n'aa na-ããj hë da ta hyb n'aa —näng mä Jesus kyyh.

⁵ Maah-Ta, Maah-Ta ãnh, Rasaro, Jesus kamahãn né paawä, ⁶ dooh nanyw hë tahyb n'aa jóh bä. Pawóp nä ta ãh tatab'ëes, Rasaro nahëë näng do taky n'aa napäh bä. ⁷ Ta jawén kä Jesus ky hadoo ta ma matëg sa hä:

—Hamäh, p'aa hënh ër bah'ũũm Judah häj n'aa hënh, Rasaro rahabok hënh —näng mä Jesus kyyh.

⁸ Ti m' Jesus ma matëg raky hadoo ta hä:

—Ma matëg, —näk mäh —nag'aap hë Judah buuj sa wahë n'aa rakarën õm radaj'ëep. Hëd n'aa t'ĩ hënh makarën mababaaj hõm? —näk mä sa kyyh.

⁹ Ti m' panyyg gó Jesus ky hadoo:

—Badawëët adëb bä tabawag. Adëb bä ji awäd bä, baad ji bawät. Dooh ji tsyym poo däng péh, badäk hahÿ bag n'aa yt ji bawät do hyb n'aa —näng mäh. ¹⁰ —Badagyp doo gó ji awäd bä, daap ji tsyym poo keják, ta bag badoh do hyb n'aa ta hä —näng mä Jesus kyyh.*

¹¹ Ti m', ta ti Jesus her'oot do jawén paa bä, taky hadoo ënh:

—Ër najiis Rasaro aã jëng. ÿ ahöm dó t'ĩ hënh ÿ meböë ny y hyb n'aa —näng mä Jesus.

¹² Ti m' ta ma matëg raky hadoo:

—Aã wahë n'aa, —näk mäh —tabaÿÿh bä, has'oo däk da —näk mä sa kyyh.

¹³ Dajëp né hë Rasaro, näng Jesus. Aÿÿh ta ma matëg red'oo. ¹⁴ Ti m' baad ub Jesus baher'ood kãn sa hä:

—Dajëp Rasaro ÿ hanäng doo —näng mäh. ¹⁵ —Baad tanyy ÿ badoh t'ĩ hënh tadajëp do hä, hä ÿ bë h'yy kae kãn hyb n'aa kä —näng mäh. —Hamäh, ër ah'üüm t'ĩ hënh —näng mä Jesus kyyh.

¹⁶ Ti m', Toméh, “Kawareeh” ramaneëënh doo, ky hadoo ta wób sa hä:

—Hamä ta sii, ta sii ër dejëp hyb n'aa[†] —näng mä Toméh kyyh.

* ^{11:10} Dooh Jesus majĩ rahaja bä, dooh na-ãaj hë Nesaa Do Yb haja bä Jesus hä raj'aa ketsëë bä Jesus moo wät do nahänh nä bä, tahanäng pé m' tii. Ta see ky n'aa Jesus her'oot na-ãaj hë ta tii da. Jesus né ti badäk hahÿÿ hä habong do bag n'aa hadoo. Jesus sii ji nawäd bä, gadagyp doo gó hawät do hadoo ji. Nesaa do j'aa ketsë tii bä ji hä. † ^{11:16} Dooh tahajõõ nä bä ta ãh, t'ĩ hënh Jesus majĩ rakarën radaj'ëëp Jesus. T'ĩ hënh Jesus matëëh do hyb n'aa, Jesus radaj'ëëp Toméh ed'oo. Ti hyb n'aa tii da tawén edoo sa hä.

¹⁷ Ti m' panang Betanija bedaa däk bã, Jesus ky n'aa napäh, ji meheet pé däg mä ta ãh Rasaro pä gabaho doo gó radakä jëng doo.

¹⁸ Edah panang Betanija, Jerusarënh bã naa. ¹⁹ Ti hyb n'aa hajök Judah buuj sa wahë n'aa hedoo doo, ta wób na-ãäj mä an'aa Maah-Ta wë, Marija wë rah'yib en'yym hyb n'aa, rahyb n'aa natón hyb n'aa sa hÿÿj maküüh. ²⁰ Ti m' Maah-Ta ky n'aa napäh bã Jesus kajaa, anyyh mä ta tób bã naa, ahöm ta wë. Marija ahäng mä sa tób yt hä.

²¹ Ti m' Maah-Ta kajaa Jesus wë kä, ti m' taky hadoo ta hä:

—Hyb N'aa Jawyk Doo, —näng mäh —babä magëë bã paawä, dooh paawä hãj ÿ dajëb bã —näng mäh. ²² —Ti hadoo né hë paawä, ÿ hapäh, P'op Hagä Do anoo né da a hä sahönh hë ta hä maky n'aa etsëë doo —näng mä Maah-Ta kyyh.

²³ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Ganä wät da a hÿÿj —näng mäh.

²⁴ Ti m' Maah-Ta ky hadoo:

—ÿ hapäh, ganä wät né da sahönh hë ragenä bong do hä kä P'op Hagä Do betyn bong do hä kä banäm doo hënh, banesaa doo hënh —näng mä Maah-Ta.

²⁵ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—ÿ né da hanoo ta ti genyy bong doo. ÿ né ti hedëb had'yyt hanoo doo. Hã ÿ h'yy ka'eeh doo, dajëb né paawä, tawäd had'yyt hë da hÿ pong jé P'op Hagä Do pa. ²⁶ Hahÿ hedëp nä doo, hä ÿ h'yy ka'eeh doo, tabad'op hë da tadajëp ta h'yib tym. P'op Hagä Do pa had'yyt hë da tabawäd kân —näng mä Jesus.

Ti m' Maah-Ta hä tabeaaj kân:

—Maky daheeh ta ti ÿ her'oot doo? —näng mäh.

²⁷ —ÿÿ, Hyb N'aa Jawyk Doo. ÿ ky daheeh òm Kristo, P'op Hagä Do H'yib Däng Doo, P'op Hagä Do T'aah, P'op

Hagã Do ky n'aa enooh do paah —näng mä Maah-Ta kyyh Jesus hä.

²⁸ Ti m' ta ti tabaher'oot do jawén paa bä kä m' Maah-Ta bahöm, ta ãnh Marija tanaëenh hyb n'aa. Ta m'aa hënh mä tanaëenh, ti m' taky hadoo:

—Ma matëg kajaa. Ta kyy gó òm ÿ naëenh —näng mä Maah-Ta ta ãnh hä.

²⁹ Ti m', Marija maa napäh bä ta tii, nyyw hë m' tabas'ëëg gëet, ahöm kán mä Jesus wë. ³⁰ Dooch Jesus ajëë suun nä bä panang bä. Ta hä Maah-Ta mamuun doo bä tabagëet nä. ³¹ Ti m' Judah buuj tób bä hat'oonh doo, Marija h'yyb en'yym doo, rabahapäh bä nyyw hë Marija bas'ëëg gëet bä, tabanyyh bä, rabahöm kán ta jawén. Kamag hakëë hënh hahöm red'oo mäh. T'ïi hënh haoot red'oo mäh.

³² Ti m', Marija kajaa bä kä Jesus bagëet bä, ta taron nu paa me tabahyy häng ta wë. Ti m' taky hadoo:

—Hyb N'aa Jawyk Doo, —näng mäh —babä magëë bä paawä, häj ÿ dooch paawä tadajëb bä —näng mäh.

³³ Ti m' Jesus bahapäh bä Marija haoot doo, Judah buuj Marija sii han'aa do na-ããj hë ha'oot doo, baad nado wäd ta h'yyb, tak'ëp tahyb n'aa tón wät. Tahyb n'aa esów wät.

³⁴ Ti m' tabeaaj kán:

—Nyy bä bë dakä jëng? —näng mäh.

Ti m' raky hadoo:

—B'ëëp, mahegãã, Hyb N'aa Jawyk Doo —näk mä sa kyyh.

³⁵ Ti m' Jesus baód wät.

³⁶ Ti m' Judah buuj raky hadoo:

—Bë hegãã, tak'ëp paa takamahãñ —näk mä sa kyyh.

³⁷ Ti m' ta wób raky hadoo:

—Ty tamah do taty nä däk, tanoo. Hëd n'aa tananoo hahÿ tanadajëp hyb n'aa? —näk mä sa kyyh.

³⁸ P'aa hēnh ēnh baad nado wäd Jesus h'yyb. Tak'ēp tahyb n'aa tón takajaa bä kamag basuun bä. Pã gabaho doo gó radakã jēng. Pã gatsabak doo me ranoo gatsēē dāk.

³⁹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bē noo gatsē do hōm —näng mäh.

Ti m' Maah-Ta, dajēp do ānh, ky hadoo:

—Hyb N'aa Jawyk Doo, —näng mäh —buu banes'aa däg. Ji meheet pé däg ta āh tadajēp —näng mä Maah-Ta kyyh.

⁴⁰ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Hã ŷ mah'yy kae bä, mahapäh da P'op Hagã Do kabaj'aa doo —näng mä Jesus Maah-Ta hã.

⁴¹ Ti m' ranoo gasēēts hōm kãn. Ti m', p'op Jesus ty dēē wät taky n'aa etsēē hyb n'aa P'op Hagã Do hã. Ti m' taky hadoo:

—Taw'ääts hē Ee. Mamaa napäh, maky daheeh ŷ ky n'aa etsēē doo. ⁴² ŷ hapäh né hē ŷ mamaa napäh, ŷ maky dahé had'yyt hē. Ta tii d' ŷ wén edoo, babã hab'ēēh do sa hyb n'aa, ōm né hē ti ŷ mejō hyng do raky daheeh hyb n'aa —näng mä Jesus kyyh P'op Hagã Do hã.

⁴³ Ti m' ta ti tabedoo do jawén paa bä kã, tak'ēp tanaēēj kãn mäh:

—Rasaro! —näng mäh. —Anäh! —näng mäh.

⁴⁴ Ti m' dajēp do paa anã kãn. Kahapōōs ta mooh, ta tsyym sii hē pãän hawak doo me. Ta matym na-ãäj mä kahabēn pãän me.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Bē apyn hōm pãän, baad tabahōm hyb n'aa kã —näng mä Jesus.

⁴⁵ Ti m' hajōk Judah buuj Marija heg'ääs do Jesus pahuunh do hapäh doo, ta hã rah'yy kae padäg kãn. ⁴⁶ Ta wób ah'ũüm mä Pariséw sa wē, ramaher'oot mä Jesus mo haj'aa ky n'aa hã.

Jesus hã Pariséw rakamaj'ĩĩ do panyyg n'aa hahŷŷh

⁴⁷ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa, Parisëw daheeh ratsyyd bong Sinedirijo ajyy n'aa, Judah buuj sa wahë n'aa hedoo doo, séd hã rakata padëëk hyb n'aa. Rakata däk bã kä m', raky hadoo mäh:

—Nyy d' ër bad'oo? Bë hegãã! Hajõng hahÿ aj'yy pehu-unh doo. ⁴⁸ Èr hyb n'aa nap'eed had'yyt bã tapehuunh do hã, sahõnh hë da rah'yy kae padëëk ta hã, sa wahë n'aa tabahado däk hyb n'aa. Roma buuj warahén n'aa kamajë bong da ãã hã tii bã. Rado hõm da P'op Hagä Do tób n'aa. Rado hõm da ãã häj n'aa —näk mã sa kyyh.

⁴⁹ Ti m' sa seeh, Kajapas häd näng doo, ti noo gó P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'äät do ky hadoo sa hã:

—Doooh bë hapäh péh —näng mäh. ⁵⁰ —Doooh bë h'yy genä bã? Taw'ãäts hë ta ti sét né hë dajëp, sahõnh hë Judah buuj ranadejëp hyb n'aa —näng mã Kajapas kyyh.

⁵¹ Ta daaj hë tahajaa do hyb n'aa nado ta tii d' taba-her'oot. P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'äät do tado hyb n'aa, P'op Hagä Do banoo ta hã ti taba-her'oot hyb n'aa, ta pooj jé Jesus ky n'aa hã. Jesus dajëp da Judah buuj sa hyb n'aa tahanäng pé m' tii d' ta-her'oot doo. ⁵² Tada-jëp Judah buuj sa hyb n'aa had'yyt nado. Tata däk séd hã da na-ãäj hë sahõnh hë P'op Hagä Do taah hedoo do jé pad'yyt hë habong doo.

⁵³ Ti jawén paa bã kä m', Kajapas her'oot jawén paa bã kä m', Judah buuj wahë n'aa raba-her'ood kån nyy da da Jesus radaj'ëëp.

⁵⁴ Ti hyb n'aa, dooh Jesus awäd wät bã sahõnh hë mahang kä. Ti hyb n'aa ahõm kån mã ta ma matëg sa sii kä panang Epara-jim häd näng do tabanäng hënh, tabanawäng do nab'yy hënh kä. T'ii hënh rabaym dó.

⁵⁵ Tabedaa däk bã Pas-kowa häd näng do Judah buuj rataheb'ëës doo, hajök hah'üüm mã Jerusarënh hënh, t'ii

hēnh ratab'ëes hyb n'aa. Pas-kowa pooj jé rabahöm, sa h'yyb rabenäm hyb n'aa P'op Hagä Do matym gó, baad ratab'ëes hyb n'aa. †⁵⁶ Jesus mä resoos P'op Hagä Do tób n'aa yt hã rabab'ëeh bä. Hahÿÿ d' mä sa kyyh:

—Nyy da bë hã? Ana g'eeh da Pas-kowa ër tab'ëes bä? —näk mäh.

⁵⁷ Tii da rawén edoo, P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'ooch do sa wahë n'aa, Pariséw sa daheeh ramejüü do hyb n'aa ramaher'oot hyb n'aa Jesus rahapëë bä. Rakarën paawä ramaher'oot ramaso däk hyb n'aa.

12

Buu benyym do Marija ah'ook do Jesus tsyym hã panyyg n'aa hahÿÿh

¹ Ji moo oow see pé ta ãh Pas-kowa häd näng do pooj jé, Jesus matëh kãn panang Betanija häd näng doo hēnh, Rasaro taganyy wät do panang bä. ² Takajaa bä kä m', Jesus najiis ramoo bok Jesus raweh'ëeh do tä n'aa. Maah-Ta manaa ti hat'oonh do sa waa, sa tä. Rasaro asooh sa mahang. ³ Ti m' Marija bado däk buu benyym do hood. Häd eh ta hood.* Tak'ëp ky n'aa gebah, heh'ää, joom nah-do häd näng do s'ëeb ti buu benyym doo. Ti m' tabahah'ook Jesus tsyym hã. Ti m' tatsyym hawug hõm ta sëen me. Jé pad'yyt hë däg tób yt hã buu benyym do buu bewäd däk.

⁴ Ti m' Judas Ikarijot häd näng doo, Jesus ma matëg seeh, ta jawén Jesus tahaëej däk doo, ky hadoo:

⁵ —Hëd n'aa buu benyym do takanes'ëëm? 300 moweed k'ãäts tæg hawak paawä ta sãm. Ta sãm ji an'oo paawä kas'uut do sa hã —näng mä Judas kyyh.

† 11:55 Tii da P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do mejüü paah. * 12:3 Riit gó ji ety bä, ta baa bä tagadäk.

⁶ Kas'uut do tat'yyd mehĩn do hyb n'aa nado ta tii da tawén her'oot. Baretsëg tii. Jesus sa dajëer hagã n'aa Judas. Tahes'ook mã ta gó radahep'ëë doo.

⁷ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Na magëd ti ỹnh. Ý radakã jëng noo gó buu benäw n'aa tii d' tabad'oo. ⁸ Kas'uut do aboo had'yyt hë bë mahang. Ý ti h̃yh, dooh bë mahang ý awäd wäd bã had'yyt hë —näng mã Jesus Judas hã.

⁹ Ti nuuj jé m' hajök Judah buuj raky n'aa napëë däk Betanija bã Jesus bawäd däk doo. Ti m' rabana kãn Jesus rabaheg'ããs hyb n'aa. Rasaro, dajëp do paah, Jesus ganyy wät do rabaheg'ããs hyb n'aa na-ãäj né hë. ¹⁰⁻¹¹ Rasaro hyb n'aa hajök Judah buuj rahyb n'aa eréd hõm sa wahë n'aa. Jesus hã m' rah'yy kae padäg kãn. Ti hyb n'aa P'op Hagã Do tób n'aa yt hã moo heb'ooh do sa wahë n'aa Rasaro sii hë rakarën radaj'ëëp.

Baad Jesus ragadoo Jerusarënh bã panyyg n'aa hah̃yh

¹² Ti m', jati pé hajök doo, Pas-kowa hyb n'aa Jerusarënh hënh han'aa doo, Jesus raky n'aa napäh hana do Jerusarënh hënh. Ta hõõ bã tabawäd däk. ¹³ Madyyk g'aad hadoo do rakekyyt mäh, an'yyh mã panang bã naa, Jesus ragadoo hyb n'aa. Ti m' raky hadoo, tak'ëp sa kyyh: —P'op Hagã Do ãã j'aa etsë! —näk mäh. —Ky n'aa kedëng tii, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kyy gó hana doo!† —näk mäh. —Ky n'aa kedëng, Isaraéw buuj sa wahë n'aa! —näk mã sa kyyh.

¹⁴ Ti m' jumeto t'aah jó Jesus baso kãn. Tii d' né paa ta ky n'aa, P'op Hagã Do kyy kerih doo. Hah̃yh da takerih:

¹⁵ “Bë ẽym manã Sijõn‡ buuj.

† 12:13 Saaw-Mo 118.25-26 ‡ 12:15 Jerusarënh panang ti Sijõn . Isaraéw buuj na-ãäj hë kã ramaneëj kãn Sijõn .

Bë hegãã! Bë wahë n'aa ti awät da.
Jumeto t'aah jó tabana.”§

¹⁶ Pooj jé dó, dooh Jesus ma matëg rah'yy genä nä bä ta ti P'op Hagä Do kyy kerih do Jesus hä kametä wät ti noo gó. Ta jawén, Jesus dajëp, Jesus ganä wät, Jesus basëëk do jawén paa bä kä, rahyb n'aa es'ee däg kån ta ti ta ky n'aa kerih doo, ta hä kametëëh doo.

¹⁷ Ti m' hajök do wób, hap'ëëh do Rasaro Jesus ganyy wät doo, rahe'oot mä ta wób sa hä. ¹⁸ Ti hyb n'aa kä m', ta ti Jesus pahuunh do raky n'aa napäh do hyb n'aa, hajök an'yyh panang bä naa Jesus ragadoo hyb n'aa. ¹⁹ Ti m' Pariséw raky n'aa jög bong sa da hadoo do hä. Hahÿÿ d' mä sa kyyh:

—Bë hegãã! Dooch äã haja bä hahÿÿh. Sahõnh hë ta wë rabahõm kån —näk mä sa kyyh.

Gereg buuj wób rakarën do raheg'ääs Jesus panyyg n'aa hahÿÿh

²⁰ Ti m' Pas-kowa noo gó, P'op Hagä Do rahyb n'aa jew'yyk hyb n'aa han'aa do sa mahang ti abong mä Gereg buuj wób. ²¹ Pirip wë rabana. Betsaj-Da panang bä, Garirej häj n'aa bä naa ti Pirip. Ti m' raky hadoo:

—Hyb n'aa jawyk doo, —näk mäh —ää karën Jesus äã bahegãã paawä —näk mäh.

²² Ti m' Pirip ahõm Æn-Deréh wë, tamaher'oot hyb n'aa. Ti m' Æn-Deréh bahadaa hõm Pirip. Jesus wë rabahõm ramaher'oot hyb n'aa Gereg buuj rakarën doo. ²³ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Kaja däk hÿÿ kä ÿÿh, Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do dajëp doo, baad ÿ P'op Hagä Do wén weh'ëëh da —näng mäh. ²⁴ —Né hup ÿ né hë hahÿ ÿ her'oot doo: Tiriig

§ 12:15 Sakarija 9.9

ag k'ãäts gó takanajäg bä, k'ãäts gó ta bóg nadajëb bä, ta mab hë, sét hë had'yyt hë tabaym ti ta ag. Ta bóg dajëb bä, papuuj ganyyh bä, tii bä hajõng ta ag ganä kãn ta hanaa** —näng mäh. ²⁵ —Jé badäk hahÿÿ hä ji hawät do hä tak'ëp kamahãñ doo, dooh da tanu dëë bä P'op Hagä Do wë. Badäk hahÿÿ hä ji hawät do hä kamanahãñ doo, edëb had'yyt da P'op Hagä Do pa. ²⁶ Jé karën pé wë ÿ moo wät péh, taw'ãäts hë hëp ÿ hata had'yyt hë. ÿ bawät bä tabawäd had'yyt hë da wë ÿ moo wät doo. Ee weh'ëëh da tii —näng mäh.

²⁷ Ti m' taky hadoo ënh:

—Hÿÿ kä, taw'ãäts hë nado hëp ÿÿ. Nyy da da këh ÿÿ P'op Hagä Do hä? “Ee, ÿ medëëb nesaa do ÿ ahob mahãñh, ÿ dajëb mahãñh”, näng g'ee d' ÿÿh? Dooh. ÿ dajëp hyb n'aa né hë ÿ bahyng —näng mä Jesus.

²⁸ Ti m' Jesus ky hadoo P'op Hagä Do hä:

—Ee, mametä baad had'op do õm, tak'ëp kabaj'aa do sahõnh hä —näng mä Jesus kyyh.

Ti m', hÿ pong jé naa tamaa ena kyyh. Hahÿÿ da m' ta kyyh:

—ÿ metä wät. P'aa hënh da ÿ metëëh ënh —näng mäh.

²⁹ Darung mä hajök do tii bä hab'ëëh do sa hä.

—Ãäs ti her'oot ta sii —näk mä ta wób sa kyyh.

³⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Hëp ÿ n'aa nado ti kyy ber'oot. Bë hyb n'aa ti taber'oot, bë ky daheeh hyb n'aa —näng mä Jesus.

³¹ Ti m' taky hadoo ënh:

—Hÿÿ kä kajaa däk P'op Hagä Do ky n'aa etyy do badäk hahÿÿ hä habong do ta hä h'yy kana'eeh doo. Da hë kä

** 12:24 Ta ky n'aa hä né hë Jesus her'oot ta tii. Jesus né hë tiriig ag hadoo. Jesus nadajëb bä paawä, dooh takahüüm boo tii bä ta hä h'yy ka'eeh doo, tahanäng pé tii.

Nesaa Do Yb, badäk hahÿÿ hã habong do hã mejüü do kahabëë hõm kãn. ³² ÿÿ kã, p'op kajatsëk do hã, b'aa hã, ÿ radahëë däk bã, ÿ naëenh da wë ÿÿ sahõnh hë badäk hahÿÿ hã habong doo —nãng mã Jesus.

³³ Ta tii d' tawén her'oot, tametëeh hyb n'aa nyy da tadajëp.

³⁴ Ti m' hajõk do raky hadoo:

—Ãã ky n'aa napãh P'op Hagã Do kyy kerih doo. Kristo hãd nãng doo, P'op Hagã Do H'yyb Dãng Doo, awãd had'yyt hë m', dooh tadajëb bã takerih doo gó taher'ood bã. Hëd n'aa Aj'yy Hadoo Do Hÿ Pong Jé Hana Do p'op radahãng, mabanãng? —nãk mã sa kyyh.

³⁵ Ti m' panyyg ky n'aa gó Jesus baher'oot sa hã:

—Kanhën doo nã ta bag bawät nã bë mahang.†† Taw'ããts hë bë babok tabawak nã bã, badajung do‡‡ adëë pooj jé bë hã. Ta tii d' ÿ wén her'oot bë hã, tabadajuu gó hawät doo, dooh tabahapëë bã do hyb n'aa n'yy hënh tahahõm. ³⁶ Bë mahang ta bag bawät nã bã, taw'ããts hë bë h'yy ka'eeh ta hã tabahajaa nã bã, ta bag taah§§ bë bahadoo hyb n'aa —nãng mã Jesus hajõk do sa hã.

Ta ti taher'oot do jawén paa bã kã m', Jesus bahõm kãn hajõk do sa mahãnh. Ta m'aa hënh mã tabawäd däk, ta ma matëg ta sii.

Hëd n'aa Jesus hã rah'yy kana'eeh do panyyg n'aa hahÿÿh

³⁷ Hajõng ta metëë n'aa Jesus pehuuj né paawä sa matym gó, ta wób dooh rah'yy kae padäg bã ta hã.

†† 12:35 Ta daaj hë, ta ky n'aa né hë ti taher'oot. Jesus né hë ti ji bag hadoo. ‡‡ 12:35 Tabadajung doo, Nesaa Do Yb hejój ji tamasoo doo. Jesus, sa bag hadoo, edaa däk ti noo gó takado hõm, P'op Hagã Do wë tamatëeh. Jesus hã rah'yy kanae bã, Nesaa Do Yb moo gó rababok tii bã. Tabadajuu gó ji bawät do hadoo tii. §§ 12:36 Jesus né hë ti ta bag hadoo. Ta hã h'yy ka'eeh doo, ta karapee, ta bag taah.

³⁸ Rawén h'yy kana'eeh, Isajas, P'op Hagä Do ky n'aa rod makū her'oot do paa kametëeh hyb n'aa. Hahỹỹ da Isajas baher'oot paa P'op Hagä Do H'yyb Däng Do kyyh:

“Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Doo,
dooch raky dahé bä ér her'oot doo.
Dooch rah'yy genä bä Tak'öp Hyb N'aa Jawyk do hejój sa hã
kametëeh doo.”***

³⁹ Rawén nahajaa rah'yy ka'eeh, hahỹỹ da Isajas erii wät do paa hyb n'aa P'op Hagä Do kyyh:

⁴⁰ “P'op Hagä Do gatsëe däk sa matym, ranahapäh hyb n'aa.
P'op Hagä Do gatsëe däk sa h'yyb tym,
rah'yy kanadaw'uuh hyb n'aa,
rah'yy kawanareem hyb n'aa.
Rah'yy kadawuung bä paawä hã yỹ,
rah'yy kawereem bä paawä,
ỹ h'yyb wareem paawä, baad rababok hyb n'aa kä.”†††

⁴¹ Ta tii da Isajas wén her'oot paah, Jesus hejój, Jesus bag tak'öp gabarëeh do tabahapäh do hyb n'aa dawëe naa. Ti m' ta ky n'aa né m' ti taher'oot, Isajas hã.

⁴² Dooch né paawä hajök do raky dahé bä, hajök Judah buuj wahë n'aa sii hë rah'yy kae padäg kán Jesus hã. Dooch raher'ood bä Jesus hã rah'yy ka'eeh doo, Pariséw rajeỹm do hyb n'aa. Rahabëe nyyh tii bä sa h'yyb, tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo bä naa. Sa h'yyb gó ub rah'yy ka'eeh. ⁴³ Sa hã baad ub sa da hadoo rawehëe bä sa hã.

*** 12:38 Isajas 53.1 ††† 12:40 Isajas 6.10

Dooch denaa hẽ ragenaag bã P'op Hagã Do ji taweh'ëeh do hã. †††

⁴⁴ Ti m' Jesus ky hadoo, tak'ëp ta kyyh:

—Jé hã ÿ h'yy ka'eeh doo, hã ÿ had'yyt nado tah'yy ka'eeh. Hã ÿ mejüü do hã né hẽ tah'yy ka'eeh tii. ⁴⁵ ÿ hapäh doo, hã ÿ mejüü do na-ãäj né hẽ tahapäh. ⁴⁶ Hÿ pongjé naa ÿ bahyng, badäk hahÿÿ hã habong do sa h'yyb bag ÿ bahadoo hyb n'aa, sahõnh hẽ hã ÿ h'yy ka'eeh do badagyp doo gó ranaym hyb n'aa. ⁴⁷ Dooch ÿ tado bã hã ÿ ky nadah'eeh do ky n'aa etyy doo. ÿ wén hyng babä, nesaa do ÿ ky n'aa etyy do jawén nado badäk hahÿÿ hã habong do sa hã. ÿ wén hyng ÿ bed'ëep hyb n'aa nesaa do mahãnh. ⁴⁸ Ti anäng né hẽ ÿ ty n'aa ges'yyk doo, ÿ her'oot do ganadoo do sa ky n'aa etyy n'aa. Këh ÿÿ, sa hã ÿ her'ood wät do né hẽ ti sa ky n'aa etyy n'aa. Këh ÿÿ, sa hã ÿ her'ood wät do paa ky n'aa etyy sa hã, P'op Hagã Do banoo noo gó sahõnh hã ta säm. ⁴⁹ Ta ti ÿ ma metëek doo, këh ÿ gabuuj nado. Ee, ÿ mejõ hyng doo, ti né hẽ hanoo hã ÿÿ, ÿ tamejüü ÿ her'oot doo. Ti hyb n'aa, “sa ky n'aa etyy n'aa däg, ÿ her'ood wät doo”, ÿ wén näng. ⁵⁰ ÿ hapäh né hẽ hahÿÿh: Ee kyyh ji ted'ëep, ji bawäd had'yyt hẽ hyb n'aa. Ti hyb n'aa ÿ tamejüü do ÿ her'oot do pan'aa, ti né hẽ ÿ her'ood had'yyt hẽ.

13

Ta ma matëg sa tsyym Jesus hets'yyt do panyyg n'aa hahÿÿh

¹ Ti m' sét wäd Pas-kowa ratab'ëes do ãh. Jesus hapäh ta h'yyb gó, kaja däk ti noo gó taberéd däk hyb n'aa badäk hahÿÿh, ta Yb wë tabasëek hyb n'aa kä. Jesus kamahãh

††† 12:43 Ti hyb n'aa rajejën Jesus hã rah'yy ka'eeh doo, ta wób rakawana-jään hyb n'aa sa wë.

bong né paa ta ma matëg badäk hahÿÿ hä ta sii habok doo. Ta tii d' né kä m' tametëeh sa hä tak'ëp takamahän doo.

² Atsëm mä Pas-kowa tä n'aa rabawëh. Dijab h'yyb tatug däk mä Simaw t'aah, Judas Ikarijot, Jesus taba-haëenh hyb n'aa. ³ Jesus hä ta Yb an'oo däk sahõnh hë ta hejooj, Jesus hapäh. P'op Hagä Do hä tabana, p'aa hënh tamatëeh ta wë Jesus hapäh na-ääj hë. ⁴ Ti m' Jesus bas'ëeg gëet, tado nyyh ta saroor j'ooj hadäk doo. Tawaho däk mä ta baa bä pään ji kamehewuuk doo. ⁵ Ti m' naëng tagedu jat ta hood gó, ti m' ta ma matëg sa tsyym tahetsyyd kän. Ti m' tabawug hõm ta hä hadäk doo me.

⁶ Simaw Peed wë takajaa bä kä m', Peed ky hadoo:

—Hyb N'aa Jawyk Doo, —näng mäh —tsym ÿ sii hë mabahets'yyt? —näng mäh.

⁷ Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—Dooh mah'yy ganny nä bä hahÿ ÿ moo wät doo. Ta jawén da mabahapäh —näng mäh.

⁸ Ti m' Peed ky hadoo:

—Dooh. Tabad'op hë tsym ÿ mahetsyyd* —näng mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo ta hä:

—A tsyym ÿ nahetsyyd bä, dooh hëp ÿ hata mado wäd da —näng mä Jesus ta hä.

⁹ Ti m' Simaw Peed ky hado kän:

—Tii d' madoo bä, ÿ karën paawä sahõnh hë ÿ mabahets'yyt! —näng mä Peed kyyh.

¹⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Hehob wät doo, baad däg ta hä sahõnh hë. Jääm né hë ta tsyym tahets'yyt nä. Baad däg bë hä. Jääm né hë sét hë bë see baad nadoo —näng mä Jesus.

* 13:8 Peed wén ganadoo paawä, ji karom moo heb'ooch do mo n'aa me Jesus bad'oo sa hä. Hyb n'aa jawyk Jesus, Peed matym gó.

¹¹ Jesus hapäh mä ta hä haëenh doo. Ti hyb n'aa, “Dooh sahõnh hẽ baad tado bã”, tawén näng.

¹² Jesus bahaja däk bã sa tsyym tahets'yyt doo, p'aa hënh tadadäk ta saroor j'ooj hadäk doo, ahyy sooh p'aa hënh, ti m' taky hadoo:

—Bë hapäh nyy d' tahanäng pé ta ti ÿ moo wät do bë hä? —näng mäh. ¹³ —ÿ bë maneëenh “Ma matëg”, “Hyb N'aa Jawyk Doo”, näk bëeh. Baad né ti bë kyyh. Ti né hẽ ÿÿh. ¹⁴ ÿÿh, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, bë ma matëg né paawä, bë tsyym ÿ hetsyyd wät. Ti hyb n'aa taw'ääts hẽ bë na-ãäj hẽ da bë hetsyyd bë h'yy kanatëë tsyym. ¹⁵ Taw'ääts hẽ ÿ metä wät doo da da bë bad'oo.† ¹⁶ Né hup ÿ né hẽ hahÿ ÿ her'oot doo: Dooh sa karom sa kariw n'aa bahãnh tanu gadäg bã. Dooh sa panäg sa hä mejüü do sa bahãnh tado bã.‡ ¹⁷ Bë hapëë däg kân ta tii. Ti hyb n'aa P'op Hagä Do bë taky n'aa edëng da ta tii da bë moo hedo bã.

Ta majĩ moo gó rahaëenh do ky n'aa Jesus her'oot do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Dooh sahõnh hẽ bë ky n'aa had'yyt tado bã ta ti ÿ her'ood wät doo. ÿ hapäh ta ti sahõnh hẽ ÿ asëew däk doo. Hahÿÿ da P'op Hagä Do kyy kerih do ÿ asëew hõm do see ky n'aa: “Si ÿ hawa do ÿ tahyb n'aa wareem däk.”§ Kametä kân ta ti kerih doo gó ta ky n'aa kä. ¹⁹ Ta pooj jé ta ti bë ÿ maher'oot, kametëeh do pooj jé, takametä däg bã, ÿ né hẽ Hawäd Had'yyt Do bë ky daheeh hyb n'aa. ²⁰ Jé ÿ

† ^{13:15} Ji da hadoo do ji masa, tahanäng pé tii. Dooh ji daaj hẽ ji kawehëë bã. Dooh hahÿÿ da ji kyyh: “Dooh ta ti ÿ moo wäd bã. Ta karom nado ÿÿh.” Dooh tii da ji kyyh. Ji da hadoo do ji masa sahõnh hä. ‡ ^{13:16} Dooh Jesus bahãnh rado bã, tahanäng pé

tii. § ^{13:18} Saaw-Mo 41.9

mejūū do gadoo doo, ŷ na-āāj né hē tagadoo. ŷ gadoo doo, hā ŷ mejūū do tagadoo. Né hup ŷ né hē ta ti ŷ her'oot doo —nāng mäh.

²¹ Jesus bahajaa bā kā m' ta ti ta her'oot doo, baad nado wäd ta h'yyb. Ti m' baad taba her'oot sa hā:

—Bē see ŷ tahaēēnh da majī moo gó. Né hup ŷ né hē ta ti ŷ her'oot doo —nāng mā Jesus sa hā.

²² Ti m' sa daaj hē ta ma matēg raky kakā bong. Dooh rahapēē bā jaa ky n'aa ta ti ta her'oot doo. ²³ Sa kanatēē, Jesus tak'ēp kamahān do asooh p'eets hē Jesus pa. ^{**} ²⁴ Ti m' ta moo me Simaw Peed häd nāng do beheet, p'eets hē hasooh do hā tabeaanh hyb n'aa ta hā jaa ti tahedoo doo. Ti m' taky hadoo ta hā:

—Mameaaj ta hā jaa pēh —nāng mā Peed kyyh.

²⁵ Ta ti Peed mejūū doo, p'eets hē takatahā dāk ta hā, tabeaanh hyb n'aa. Ti m' tabeaanh:

—Jaa tii, Hyb N'aa Jawyk Doo? —nāng mäh.

²⁶ Ti m' Jesus ky hadoo ta hā:

—Hahŷ pāw ŷ heh'oos do ŷ hanoo doo. Ti né kā —nāng mā Jesus. ††

Ti m' tabehoots kän, tan'oo kän Judas Ikarijot hā, Simaw t'aah hā kā. ‡‡ ²⁷ Judas gado däg sii hē m', Nesaa Do Yb bajēē suun ta h'yyb tym gó.

Ti m' Judas hā Jesus ky hadoo:

—Nayyw hē mamoo wäd mamoo wät doo kā —nāng mā Jesus kyyh ta hā.

²⁸ Tii bā hat'oonh doo, dooh m' rah'yy genā bā tii d' Jesus bedoo do Judas hā. ²⁹ Sa dajēēr wē nāng do ta ti

** 13:23 Jowāw tii. †† 13:26 Kaja hē apäh Jesus her'oot ta ti Jowāw hā. Ta wób apäh dooh ramaa napēē bā Jowāw hā Jesus her'oot doo, ti hyb n'aa dooh rah'yy genā bā Jesus bedoo do Judas hā. ‡‡ 13:26 Simaw see ti Judas Ikarijot yb. Simaw Peed nado.

Judas. Ti hyb n'aa Jesus mejõ hõm Pas-kowa waa n'aa hata hetsẽẽ, red'oo mäh. Kasuud is do sa hã dajẽẽr tanoo, ta wób red'oo mäh. ³⁰ Ti m', pãw tagadoo do jawén paa bã, Judas bahõm kãn. Badajuu däk.

Papuu ky n'aa jawyk do ky n'aa hahỹh

³¹ Judas banyyh do jawén paa bã kã Jesus ky hadoo ta wób sa hã:

—Kametä däg kãn hỹh kã Aj'y Hadoo Do Hỹ Pong jé Hana Do tak'ëp hadoo do ta kabaj'aa doo, tak'ëp raweh'ëeh doo. P'op Hagä Do tak'ëp ta kabaj'aa doo, raweh'ëeh doo, kametä däk Aj'y Hadoo Do Hỹ Pong Jé Hana Do hyb n'aa. ³² P'op Hagä Do tak'ëp ta kabaj'aa doo, raweh'ëeh doo, ta hyb n'aa kametä däg bã, Aj'y Hadoo Do Hỹ Pong jé Hana Do tak'ëp ta kabaj'aa doo, raweh'ëeh doo, kametä däk da P'op Hagä Do an'oo bã. Nayyw hẽ y P'op Hagä Do weh'ëeh.

³³ Ti m' taky hadoo ënh:

—Tah haa hedoo doo, dooh tabadawöd wäd bã bë mahang y bawät doo. Bë esóts né paawä da yyh, dooh bë haja nä bã bë ahõm bã y hawät hënh. Tii d' né hẽ ti y her'oot do paa Judah buuj sa wahë n'aa hã —näng mäh.

³⁴ Papuu ky n'aa jawyk do bë hã y mejüü: Taw'ãäts hẽ bë kamahãn ta wób. Taw'ãäts hẽ bë y kamahãn doo da bë kamahãn ta wób. ³⁵ Ta wób bë kamahãn do hã, ma matëk yh bëeh, tii hã da sahõnh hẽ rabahapäh —näng mäh.

³⁶ Ti m' Simaw Peed ky hadoo ta hã:

—N'yy hënh mabahõm, Hyb N'aa Jawyk Doo? —näng mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Dooch tahaja nä bã y hahõm hënh mahõm bã nag'aap hẽ. Ta jawén da, jawén y mabana kãn —näng mä Jesus Peed hã.

³⁷ Ti m' Peed ky hadoo:

—Hyb N'aa Jawyk Doo, —näng mäh —hëd n'aa tanaha-jaa nyyw hë ÿ ahöm bä a sii? —näng mäh. —ÿ radajëëb bä a hyb n'aa, na madajëëb its ÿÿh. A hyb n'aa né hë ÿ kan'oo däk —näng mä Peed.

³⁸ —Ôm dajëp né da hëp ÿ n'aa? —näng mä Jesus. —Karaak bahÿÿh do pooj jé, tamawoob nuu me da ÿ maky n'aa jejën da. Né hup ÿ né hë ta ti ÿ her'oot doo —näng mä Jesus kyyh Peed hä.

14

Ta ma matëg Jesus h'yyb en'yym do panyyg n'aa hahÿÿh

¹ Ti m' sahõnh hë ta ma matëg sa hä Jesus ky hadoo:

—Bë hyb n'aa tón manäh. Taw'ääts hë bë h'yy kae had'yyt hë P'op Hagä Do hä. Hä ÿ na-ãäj hë taw'ääts hë bë h'yy kae had'yyt hë. ² Hÿ pong jé, Ee tób bä, tabawät bä, ti anäng hajõng bë baym doo. T'ïi hënh ÿ basëëk bë pooj jé, ÿ benäm hyb n'aa bë baym do hood. Tii d' tanado bä paawä ÿ her'oot paawä bë hä. ³ ÿ basëëk bë tyw n'aa ÿ benäm hyb n'aa. Tii bä ÿ matëëh da bë ÿ mahüüm hyb n'aa wë ÿÿ, ÿ bawät bä bë babok hyb n'aa na-ãäj hë. ⁴ Bë hapäh né hë ta tyw n'aa ÿ mahõm doo —näng mä Jesus kyyh.

⁵ Ti m' Toméh ky hadoo ta hä:

—Hyb N'aa Jawyk Doo, —näng mäh —dooch äã hapëë bä n'yy hënh mabahõm. Ti hyb n'aa nyy da äã bahapäh ta ti ta tyw n'aa? —näng mä Toméh kyyh.

⁶ Ti m' Jesus ky hadoo:

—ÿ né hë ta tyw n'aa, ÿ né hë ta hub her'oot doo, ÿ né hë hanoo hedëb had'yyt do P'op Hagä Do pa. Jääm né hë hëp ÿ n'aa Ee wë ji nu däng. ⁷ Baad ub ÿ bë mepëë bä, bë mepäh na-ãäj hë Ee. Sét né hë äãh. Hÿÿ kä bë mepëë däk, bë ty gepëë däk na-ãäj hë Ee —näng mä Jesus sa hä.

⁸ Ti m' Pirip ky hadoo:

—Mametä äã hã a Yb. Jããm né ti äã karën, Hyb N'aa Jawyk Doo —näng mä Pirip.

⁹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Báp peej né paawä ÿ bawäd däk bë sii, dooh ÿ mamepëë nä bä, Pirip? —näng mäh. —Tahapëë däk do ÿÿh, Ee na-ããj hë tahapëë däk. H'ëëd hyb n'aa ti mabedoo, “Mametä äã hã a Yb”, mabanäng? ¹⁰ Dooh maky dahé bä? Ee h'yyb gó ÿ bawät, hëp ÿÿ gó Ee bawät. Bë hã ÿ her'ood wät doo, këh ÿ gabuuj had'yyt nado tii. Ee kyyh né hë tii. ÿ moo wät doo, Ee, hëp ÿÿ gó had'yyt hawät doo, ti né hë moo wät tii. ¹¹ Taw'ãäts hë bë ky daheeh, Ee h'yyb gó ÿ bawät, hëp ÿÿ gó Ee bawät, ÿ hanäng doo. Bë ky nadahé nä bä, taw'ãäts hë bë ky daheeh ÿ pehuunh do hyb n'aa. ¹² Né hup ÿ né hë hahÿ ÿ her'oot doo: Hã ÿ h'yy ka'eeh do tamoo wät da ÿ moo wät do paah. ÿ moo wät do paa bahãnh da tamoo wät tii kä, Ee wë ÿ basëëk do hyb n'aa kä.* ¹³ Sahõnh hë hät ÿÿ gó bë etsëë do ÿ moo wät da bë hã, ÿ moo wät do hã Ee kawehëë däk hyb n'aa. ¹⁴ Sahõnh hë hät ÿÿ gó hã ÿ bë ets'ëë bä, ÿ ky daheeh né hë, ÿ anoo né hë.

P'op Hagä Do Sahee Jesus ky n'aa enooh do panyyg n'aa hahÿÿh

¹⁵ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—ÿ bë kamahãnh bä, bë ky daheeh da ÿ mejüü doo —näng mäh. ¹⁶⁻¹⁷ —Ee hã ÿ etsëë da, tii bä da bë hã taban'oo këh bë masa n'aa seeh, bë sii tabawäd had'yyt

* 14:12 Ta yb wë Jesus basëëk do jawén paa bä, tamejõ hyng P'op Hagä Do Sahee, ta hã h'yy ka'eeh do h'yyb tym gó tabawät hyb n'aa. Jé pad'yyt hë rabaher'ood hõm këh Jesus ky n'aa. Ti hyb n'aa hajõk h'yy kae padäg këh Jesus hã, P'op Hagä Do Sahee an'oo bä. Ti hyb n'aa, ÿ moo wät do paa bahãnh da tamoo wät tii kä, Jesus wén näng.

hyb n'aa. P'op Hagä Do Sahee, baad hadoo do ky n'aa metëeh do né tii. Badäk hahÿÿ hã habong do P'op Hagä Do hã h'yy kana'eeh do dooh rahaja bã ragado bã ta Sahee, ranahapäh do hyb n'aa, ramaa nanapäh do hyb n'aa na-ãäj hë. Bë ti bë mepäh, bë sii tabawät do hyb n'aa, ta jawén kä bë h'yyb gó tabajëë suun kän. ¹⁸ Dooh bë ÿ eréd bã. Dooh da kabarii boo bë do bã. P'aa hënh da ÿ bana bë wë.†
¹⁹ Dooh tabadawëd nä bã, tii bã badäk hahÿÿ hã dawëë P'op Hagä Do mahãnh habong do dooh ÿ rahapëë wäd bã. Bë hapäh da ÿ tii. ÿ awäd had'yyt do hyb n'aa, bë na-ãäj hë bë aboo had'yyt hë da. ²⁰ ÿ ganä wät noo gó, Sahé ÿÿ ÿ mejüü noo gó, tii bã da bë bahapäh Ee h'yyb gó ÿ bawät. Hëp ÿÿ gó bë babok, bë h'yyb gó ÿ bawät bë bahapäh na-ãäj né hë ti noo gó. Séd ër h'yyb hedoo. ²¹ Këh ÿ gadoo doo, ky daheeh doo, ti né hë ta ti hã ÿ kamahãnh doo. Hã ÿ kamahãnh doo, Ee kamahãnh da. ÿ na-ãäj hë ÿ kamahãnh tii. Ta hã ÿ banoo, tah'yy gahoot hyb n'aa hã ÿÿ.

²² Ti m' Judas see (Ikarijot nadoo doo), ky hadoo ta hã:

—Hyb N'aa Jawyk Doo, —näng mäh —h'ëëd hyb n'aa ãã hã had'yyt hë mabanoo a hã ji h'yy ganäng doo, ta wób sa hã dooh? —näng mã Judas see kyyh.

²³ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Hã ÿ kamahãnh do ky daheeh né hë ÿ ma metëëk doo. Ee kamahãnh ti ta tii. ãã an'aa da ta wë. Ta h'yyb tym gó da ãã babok. Jããm hë hã ÿ kamahãnh do hã ÿ banoo tah'yy ganäng hyb n'aa hã ÿÿ. ²⁴ Hã ÿ kamanahãnh doo, dooh taky dahé bã ÿ ma metëëk doo. Ti hyb n'aa, dooh sa hã ÿ an'oo bã hã ÿ rah'yy genäh hyb n'aa. Këh ÿ nado ta ti bë maa newëë doo. Ee, hã ÿ mejüü do kyy né tii.

²⁵ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

† 14:18 P'op Hagä Do Sahee gó Jesus bana sa wë p'aa hënh, tahanäng gó m' tii.

—Ta ti bë ÿ maher'ood wät, babä bë sii ÿ bawät nä bä.
²⁶ Bë masa n'aa, P'op Hagä Do Sahee, këh ÿÿ gó Ee P'op Hagä Do mejüü doo, ti né da bë tama metëék sahõnh hä. Sahõnh hë bë hä ÿ her'ood wät do paah, bë hyb n'aa newëë tan'oo bä bë hä.

²⁷ H'y'yyb n'yym do ÿ banoo bë hä. Bë wë da tabaym. ÿ anoo hëp ÿ näw bë hä. Badäk hahÿÿ hä habong do P'op Hagä Do nahapäh do ranoo do nahado tii. Bë h'yy ketón manäh. Bë eÿÿm manäh —näng mä Jesus kyyh.

²⁸ Ti m' taky hadoo ënh:

—Bë maa napëë bok hahÿ bë hä ÿ her'ood wät doo: “ÿ da ahõm, tii bä p'aa hënh ÿ bana bë wë”, näng ÿÿh. ÿ bë kamahãn bä paawä, bë paawä tseb'ee Ee wë ÿ basëék do hyb n'aa. ÿ hyb n'aa jawyk do bahãnh Ee hyb n'aa jawyk.
²⁹ Ta pooj jé bë ÿ maher'ood wät, tametëëh bä kä bë h'yy ka'eeh hyb n'aa hä ÿÿ. ³⁰ P'eets däg Nesaa Do Yb, badäk hahÿÿ hä habong do P'op Hagä Do hä h'yy kana'eeh do hä mejüü doo. Ti hyb n'aa, dooh tabadawëd wäd bä ÿ her'oot bë hä. Dooh Nesaa Do Yb haja bä hä ÿÿ. ³¹ Daj ÿÿ hë ÿ kan'oo däk dajëb hä, sahõnh hë hä ÿ Ee mejüü do ÿ ky daheeh do hyb n'aa, Ee ÿ kamahãn do hyb n'aa. Taw'ääts hë sahõnh hë dawëë P'op Hagä Do mahãnh habong do rabahapäh ÿ ky daheeh Ee, ÿ kamahãn Ee.

Ti m' Jesus ky hado kãn:

—Hamäh, ër ah'üüm ta s'ee hënh.

15

Jesus joom uwa häd näng do hadoo do ky n'aa hahÿÿh

¹ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Joom uwa patuuh heh'äät hadoo ÿÿh. Ee, uwa danäh, ta hä moo wät doo. Uwa tyd hadoo hä ÿ h'yy ka'eeh doo.

² Uwa tyd, tyt ÿ hadoo do neaak do Ee gakyd hõm da. Uwa

tyd, tyt ÿ heaak do baad taban'yyh. Ta poo gekyd hõm, baad tabeak hyb n'aa ta bahãnh kä. ³ Baad däg bëëh. Tabenyyw däk bëëh, bë ÿ ma metëëk do hyb n'aa. ⁴ ÿ karën séd hã bë h'yy kata däg had'yyt hã ÿÿ, tii bã ÿ h'yy kata däg had'yyt hẽ bë hã kä. Dooh uwa tyd haja bã ta m'aa hẽnh teag bã. Taw'ãäts hẽ ta patuuh hã tadäg had'yyt hẽ. Ti hadoo bë hã. Dooh bë haja bã joom heaak do bë hadoo bã, dooh bë haja bã P'op Hagã Do gen'aak do bë moo boo bã, hã ÿ bë h'yy kanata bã.

⁵ —ÿ né hẽ uwa patuuh hadoo. Tyt ÿ hadoo bëëh. Hã ÿ had'yyt h'yy kata däk doo, ta hã ÿ h'yy kata däk doo, ti ti ta ti baad heaak do hadoo. Ta tii d' ÿ wén her'oot, dooh bë daaj hẽ bë hajaa péh. Hã ÿ bë nayyw bã, dooh bë hajaa péh. ⁶ Hã ÿ h'yy kanata wät doo, uwa tyd kaw'oong hõm, tsawyy bëëh do hadoo da tii. Ti hedoo do rabataa, tëëg hõõ gó radewäts toonh, tii bã tabahõõ jëng. ⁷ Hã ÿ had'yyt hẽ bë h'yy kata däg bã, ÿ ma met'ëëg wät do bë h'yyb gó tayyw bã, bë ky dahé bã, bë ky n'aa ets'ëë bë karën do né hẽ, tii bã bë gadoo né hẽ. ⁸ Baad bë beaak do hadoo do hã Ee kaweh'ëëh. Bë eaak do hadoo do hã bë kametëëh hëp ÿ hata hadoo bëëh.*

⁹ —Ee ÿ takamahãn doo da bë ÿ kamahãn. Taw'ãäts hẽ ÿ kamahãn do bë h'yyb gó tabawäd had'yyt hẽ. Bë eréd manä tii hã. ¹⁰ Bë hã ÿ mejüü do bë ky dahé bã, ÿ kamahãn do awäd had'yyt da bë h'yyb tym gó. Dooh bë eréd bã tii bã. Bë gado had'yyt hẽ tii bã bë ÿ kamahãn doo. Taw'ãäts hẽ ÿ bad'oo doo da bë bad'oo: Hã ÿ Ee mejüü do ÿ ky daheeh. Ti hyb n'aa Ee kamahãn do awäd had'yyt hẽ hëp ÿ tym gó. Ti hyb n'aa, dooh ÿ eréd bã takamahãn do hã. ¹¹ Ta ti bë hã ÿ her'ood wät, ÿ tsebé doo da bë tsebé

* ^{15:8} Ji da hadoo do ji masa, ji da hadoo do ji kamahãn, P'op Hagã Do karën do ji moo wät, ji heaak do ky n'aa.

hyb n'aa, baad bē tsebee had'yyt hē hyb n'aa. ¹² Hahỹ ti ỹ mejũ doo: Bē kamahñ bē da hadoo doo, bē ỹ kamahñ doo da. ¹³ Jããm né hē tak'ëp kamahñ doo, jé ta najiis sa hyb n'aa dajëp doo, ỹ bad'oo doo da. ¹⁴ Najis haa né hē bëeh, ỹ mejũ do bē ky dahé bã. ¹⁵ Dooch “karom ỹỹ” ỹ maneëj wäd bëeh. Dooch sa karom rahapëë bã sa kariw n'aa h'yyb. “Najis haa” bē ỹ wén maneënh, sahõnh hē hã ỹ Ee maher'oot do ỹ tabëj däk do hyb n'aa bē hã. ¹⁶ Bē nado ti ỹ hasëew wät doo. Ỹ ti hasëew bong bëeh. Bē ỹ wén sëew hõm, ỹ mejũ joom heaak do hadoo bē bahadoo hyb n'aa. Joom ag kanarejãã do hadoo ti ỹ karën bē hã.† Tii bã da sahõnh hē hât ỹỹ gó bē ky n'aa etsëe doo, Ee anoo da bē hã. ¹⁷ Bē ỹ mejũ bē kamahñ bē da hadoo doo.

¹⁸ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Badäk hahỹ hã habong do P'op Hagä Do hã h'yy kana'eeh do bē wë rakamajë bã, bē hyb n'aa es'ee, pooj jé hã ỹ rakamajë bong. ¹⁹ Badäk hahỹ hã habong do P'op Hagä Do hã h'yy kana'eeh do wób bē ado bã paawä, bē paawä rakamahñ, sa da hadoo do rakamahñ doo da. Dooch sa wób bē ado boo bã. Bē ỹ asëew hõm sa mahñh. Ti hyb n'aa bē hã rakamaj'ii. ²⁰ Bē hyb n'aa es'ee bē hã ỹ her'oot do paah. Dooch sa karom ta kariw n'aa bahñh tanu gadäg bã, näng paa ỹ bē hã. Ta wób ỹ rano n'aa masoo paah. Bē na-ãäj né da rano n'aa masoo né da. Ta wób, këh ỹ raky dahé wät paah. Bē na-ãäj da raky daheeh. ²¹ Hëp ỹ n'aa da bē rano n'aa masoo, hã ỹ mejõ hyng do ranahapäh do hyb n'aa. ²² Ỹ nahyy bã paawä, sa hã ỹ naher'ood bã paawä, dooch P'op Hagä Do ky n'aa ety bã sa hã nesaa do

† ^{15:16} Hahỹ joom ag kanarejãã do hedoo do ji hã: Ji da hadoo do ji kamahñ doo, ji tsebé doo, baad ji bawät doo, P'op Hagä Do karën do ji moo wät doo. P'op Hagä Do matym gó dooch tahëj bã tii.

sa mo haj'aa hyb n'aa. Hÿÿ kä, ÿ ahyy wät do hyb n'aa, panyyg hanäm do ÿ maher'ood wät do hyb n'aa sa hä, dooh da sa kyy pé sa hä P'op Hagä Do ky n'aa etyy noo gó. Sa h'yyb haj'aa hē tii d' rabad'oo. ²³ Hã ÿ kamaj'ĩ doo, Ee hä na-ããj hē takamaj'ĩ. ²⁴ Sa mahang tak'ëp ÿ pehuuj wät. Dooh hajaa pé ta tii da pehuunh péh, ÿ pehuunh doo. Ta ti ÿ panehuuj bä paawä, dooh paawä P'op Hagä Do ky n'aa ety bä sa hä, nesaa do sa mo haj'aa hyb n'aa. Hÿÿ kä, rahapëë wät né hē ÿ pehuunh doo. Ti hadoo né hē hä ÿÿ, Ee hä na-ããj hē rakamajë bong. ²⁵ Ta tii da rawén d'oo, P'op Hagä Do kyy kerih do kametä däk hyb n'aa. Hahÿÿ da takerih: “Daap hē hä ÿÿ rakamajë däk”,[‡] näng mä kerih doo gó.

²⁶ Ti m' Jesus ky hadoo ënh:

—Bë masa n'aa, P'op Hagä Do Sahee, baad hadoo do ky n'aa metëeh do kajaa bä kä, taher'oot da këh ÿ n'aa. Ee hanaa ÿ mejüü da bë wë. ²⁷ Bë na-ããj hē ÿ karën bë her'ood hõm këh ÿ n'aa, pooj jé, ÿ du doo noo gó bë baboo had'yyt do hyb n'aa si ÿÿ.

16

¹ —Sahõnh hē ta ti bë hä ÿ wén her'oot, bë h'yy kanerét hyb n'aa hä ÿ bë h'yy ka'eeh doo. ² Bë da rahabëë nyh tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot doo bä naa. Ta ti bahãnh da ti awät nä. Ti awät ti noo gó, P'op Hagä Do rah'yyb en'yym red'oo da bë radejëëb bä. ³ Ta ti hedoo do ramoo bong da, Ee daheeh ÿ ranahapäh do hyb n'aa sa h'yyb gó. ⁴ Hahÿÿ ÿ wén her'ood wät bë hä, takametä wät bä kä, bë hyb n'aa esee hyb n'aa bë ÿ maher'ood wät do paah. ÿ wén naher'oot nä paah, ÿ awät nä do hyb n'aa bë sii.

P'op Hagä Do Sahee ji hä metëeh do ky n'aa hahÿÿh

[‡] 15:25 Saaw-Mo 35.19, 69.4

⁵ Ti m' taky hadoo ênh:

—Hÿÿ kã ÿ basëek hã ÿ mejõ hyng do wë. Ti hado né paawã, dooh ÿ bë eaaj bã n'yy hënh ÿ bahôm. ⁶ Bë h'yy ketón up ta ti bë hã ÿ her'ood wät do hyb n'aa. ⁷ Né hup ÿ né hë hahÿ bë ÿ maher'oot doo: Baad tanyy bë hã Ee wë ÿ basëek. ÿ nas'ëëg bã, dooh paawã bë masa n'aa, P'op Hagã Do Sahee ana bã bë wë. ÿ basëek bã kã ÿ mejõ hyng bë wë. ⁸ Takajaa bã kã, badäk hahÿÿ hã habong do P'op Hagã Do hã h'yy kana'eeh do hã baad tametëeh ta s'ee hënh rahyb n'aa newëë nesaa do ramoo bok do hã. Tametëeh da ta s'ee hënh rahyb n'aa newëë baad had'op do hã. Tametëeh da ta s'ee hënh rahyb n'aa newëë sa hã P'op Hagã Do ky n'aa etyy do hã sa mo haj'aa p'ãã. ⁹ Ta s'ee hënh rahyb n'aa newëë nesaa do ramoo bok do hã, hã ÿ rah'yy kana'eeh do hyb n'aa. ¹⁰ P'op Hagã Do Sahee metëeh da sa hã, ta s'ee hënh rahyb n'aa newëë baad had'op do hã, Ee wë ÿ basëek hyb n'aa, ÿ bë nahapäh hënh kã. ¹¹ P'op Hagã Do Sahee metëeh da ta s'ee hënh rahyb n'aa newëë sa hã P'op Hagã Do ky n'aa etyy do hã sa mo haj'aa p'ãã, Nesaa Do Yb, sa hã mejüü do hã, P'op Hagã Do ky n'aa ety däg kãn do hyb n'aa nesaa doo.

¹² Ti m' taky hadoo ênh:

—Hajõng nã paawã ÿ her'oot bë hã, dooh bë haja nã bã bë gado bã. ¹³ P'op Hagã Do Sahee, baad hadoo do ky n'aa metëeh do kajaa bã kã, sahõnh hë baad hadoo do ky n'aa bë da tametëek. Dooh ta ky gabuuj tado bã taheer'oot doo. Hana ÿ naa tamaa napäh do bë d' tamaher'oot. Taher'oot na-ããj da ta jawén hana do ky n'aa. ¹⁴ ÿ da tahyb n'aa jaw'yyk. ÿ tawén hyb n'aa jaw'yyk, hana ÿÿ tagadoo, tatab'ëës hyb n'aa bë hã. ¹⁵ Sahõnh hë Ee wë hanäng doo, ma ÿ had'yyt hë. Ti hyb n'aa P'op Hagã Do Sahee gadoo ma ÿÿ, bë hã tatab'ëës hyb n'aa, ÿ wén näng —näng mä Jesus kyyh.

¹⁶ Ti m' taky hadoo ênh:

—Nayyw hẽ denaa hẽ, dooh da ỹ bẽ hapëë wäd bã kä. Nayyw hẽ denaa hẽ da, p'aa hẽnh ỹ bẽ bahapäh ênh — nãng mã Jesus.

¹⁷ Ti m' ta ma matëg wób raky hadoo sa da hadoo do sa hã:

—Nyy d' tahanäng pé tii éh, “Nayyw hẽ denaa hẽ m', dooh da ỹ bẽ hapëë wäd bã kä. Nayyw hẽ denaa hẽ da, p'aa hẽnh ỹ bẽ bahapäh ênh”, tahanäng doo? Nyy d' tahanäng péh, “Ee wẽ ỹ basëëk hyb n'aa”, tahanäng doo? —näk mã sa kyyh.

¹⁸ Ti m' sa m'aa hẽnh rakaner'ood kãn:

—Nyy d' tahanäng pé g'eeh, “Nayyw hẽ denaa hẽ”, tahanäng doo? Dooh ãã h'yyb mepëë bã ti taher'oot do hã —näk mã sa kyyh.

¹⁹ Jesus hapäh rakarën reanh ta hã. Ti m' taky hado kãn:

—Bẽ karën paawä bẽ eanh ta ti ỹ her'oot do hã? Hahỹy da paawä bẽ kyy bẽ h'yyb gó: “Nyy d' tahanäng pé tii éh, ‘Nayyw denaa hẽ dooh da ỹ bẽ hapëë wäd bã kä. Nayyw hẽ denaa hẽ da p'aa hẽnh ỹ bẽ bahapäh ênh’, tahanäng doo”, näk bẽ kyyh. ²⁰ Né hup ỹ né hẽ hahỹ ỹ her'oot doo: Bẽ da a'oot, bẽ da h'yy ketón. Badäk hahỹy hã habong do P'op Hagä Do hã h'yy kana'eeh do tseb'ee da ti noo gó kä. Bẽ h'yy ketón né paawä da, bẽ h'yy katón do kawareem da tsebé do hã. ²¹ Ỹyñh wog mahỹyñh ajãn henäng doo kä, kajaa do hyb n'aa ti noo gó tabenäng doo. Ta t'aah henäng do jawén paa bã kä, tamabaan hõm tak'ëp ta mahỹy tahoop do paah, tak'ëp tatsebé do hyb n'aa kä. ²² Ti hadoo né da bẽ hã: Hỹy kä bẽ d' h'yy ketón. Ỹ bẽ bahapäh bã p'aa hẽnh kä, tii bã bẽ tseebe kãn. Dooh hado hõm pé ta ti bẽ tsebé doo. ²³ Ti noo gó kä, dooh hã ỹ bẽ ets'ëë wät péh. Né hup ỹ né hẽ hahỹ ỹ her'oot doo: Ee,

P'op Hagä Do banoo da bë hä sahõnh hë hät yÿ gó bë etsëe doo. ²⁴ Dooch bë etsëe nä pé hät yÿ gó. Bë ets'ëe da. Bë gadoo né hë da, tii bä baad da bë tsebee kån.

²⁵ Ti m' taky hadoo ënh:

—Panyyg ky n'aa gó bë y maher'ood bong paah. Ti awät da ti noo gó, dooch da bë y maher'ood wäd bä ta tii da. Baad ub, kejën do hadoo nado da bë y maher'ood kån Ee ky n'aa hä. ²⁶ Ti noo gó bë etsëe da hät yÿ gó. Dooch hyb n'aa da bë y ky masa pé ta hä. ²⁷ Ta daaj hë bë Ee kamahän. Ti hyb n'aa, dooch hyb n'aa bë y ky masa péh, y wén näng. Bë Ee wén kamahän, y bë kamahän do hyb n'aa, P'op Hagä Do hanaa y bahyng bë ky daheeh do hyb n'aa na-ääj hë. ²⁸ Ee, P'op Hagä Do wë naa y bahyng badäk hahÿy bä. Badäk hahÿy hä y bawäd wät. Hÿy kä y beréd däk badäk hahÿyh. Ee wë y basëek p'aa hënh —näng mä Jesus kyyh.

²⁹ Ti m' Jesus ma matëg raky hadoo:

—Baad hÿy kä mabaher'ood wät. Panyyg gó nado wäd. ³⁰ Sahõnh hë mabahapäh, ää hapäh hÿy kä. Ji eanh do poojé mabahapëe däk ji karën do ji eanh doo. P'op Hagä Do hanaa öm tii hä ää bahapäh, ää wén ky daheeh —näk mä sa kyyh.

³¹ Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—Bë ky dahé däg né hÿy kä. ³² Ti awät da ti noo gó, kaja kån, bë waj'aa bong doo kä bë tób hënh. Map yÿ hë da y bë beréd wät. Tii d' né paawä, map yÿ hë nawäd yÿh. Ee si y awät. ³³ Ta ti P'op Hagä Do Sahee ky n'aa bë y wén maher'ood wät, h'yyb nyyw gó bë babok hyb n'aa, si yÿ séd bë h'yyb hedoo do hyb n'aa. Badäk hahÿy hä bë ahoop né da nesaa doo. Ti hado né paawä, bë h'yy gadeja da,

badäk hahỹỹ hã habong do P'op Hagã Do hã h'yy kana'eeh do hã ỹ j'aa ketsë do hyb n'aa.*

17

Jesus ky n'aa etsëë do panyyg n'aa hahỹỹh

¹Ti m' Jesus bahajaa bã kä ta ti tahe'oot doo, wë hã taty däg, ti m' P'op Hagã Do hã taky n'aa ets'ëë kãn:

—Ee, —näng mäh —kaja kãn ỹ dajëp doo kä sahõnh hë sa hyb n'aa. Mametã a T'aah tak'ëp ta makamabaj'aa doo. Ỹ mawehëë, õm a T'aah weh'ëeh hyb n'aa, makabaj'aa do tametëeh hyb n'aa. ²Hã ỹ maban'oo däk sahõnh hë badäk hahỹỹ hã habong do ỹ bag'aãs hyb n'aa, ỹ bedëëb had'yyt hë hyb n'aa a wë, hã ỹ manoo doo. ³Hahỹ hedëb had'yyt hadoo do rawén gadoo: Õm, jããm hë sét had'op doo, P'op Hagã Do heh'äät do rabahapäh do hyb n'aa. Jesus Kristo, mamejõ hyng do rabahapäh do hyb n'aa na-ãäj né hë. ⁴Ỹ haja däk sahõnh hë hã ỹ mamejũũ doo. Tii hã õm ỹ wehëë däk badäk hahỹỹ bã. ⁵Hỹỹ kä Ee, man'oo tak'ëp ỹ kabaj'aa hyb n'aa a matym gó, p'ooj ub, badäk hahỹ madu dahäng do pooj jé, a pa ỹ bawät noo gó, ỹ kabaj'aa doo da.

⁶A ky n'aa ỹ metã wät badäk hahỹỹ hã habong do wób hã, hã ỹ manoo do sa hã. A karapee paa tii, ti man'oo däk do hã ỹỹ. A ky n'aa raky dahé däk. ⁷Sahõnh hë hã ỹ man'oo däk doo, a hanaa né ti rabahapëë däk hỹỹ kä. ⁸Ti rawén hapäh, sa hã ỹ tab'ëës do hyb n'aa a kyyh hã ỹ manoo do paah, ti ragadoo. Baad rabahapäh, a wë naa né hë ỹỹh. Õm né hë ỹ mejõ hyng doo, raky daheeh.

⁹A hã ỹ ky n'aa etsëë sa hyb n'aa. Dooh ỹ ky n'aa ets'ëë bã badäk hahỹỹ hã dawëë a mahãnh habong do sa

* 16:33 Badäk hahỹỹ hã habong do P'op Hagã Do hã h'yy kana'eeh do hã Jesus j'aa ketsëë kãn. Nesaa do Yb hã, sa hã mejũũ do hã Jesus j'aa ketsëë kãn na-ãäj hë.

hyb n'aa. Hã ÿ manoo do sa hyb n'aa ÿ ky n'aa etsëë, a karapee rabahadoo do hyb n'aa. ¹⁰ Sahõnh hẽ karapé haa, a karapee né tii. A karapee, karapé haa. Sa hyb n'aa ÿ kawehëë däk. ¹¹ Dooh da badäk hahÿÿ bã ÿ ayyw wäd bã, a wë da ÿ bas'ëëg kãn. Ti d' hayyw kãn badäk hahÿÿ bã. Ti hyb n'aa, Ee, tsyt hẽ hawät do õm nesaa do mahãnh, mamoo n'aa jesu da a hejój me, hã ÿ manoo doo me né hẽ, séd hã rah'yib hedoo hyb n'aa, séd hã ër h'yib hedoo doo da. ¹² Sa mahang ÿ hawät noo gó, ÿ mo n'aa jesu bong a hejój me, hã ÿ manoo doo me. Dooh h'yy kawareem pé nesaa do hã. Jããm hẽ sét hẽ nesaa do hã h'yy kawareem. Karejãã do pan'aa né tii. Ti tawén hadoo, a kyy kerih do kametëeh hyb n'aa. ¹³ Hÿÿ kä da, dooh sa mahang ÿ awäd wät bã kä. A wë da ÿ bas'ëëg kãn. Badäk hahÿÿ bã ÿ bawät nä bã ÿ her'oot nä ta tii, ÿ tsebé do baad sa h'yib gó tabawät hyb n'aa. ¹⁴ ÿ an'oo däk sa hã a kyyh. Badäk hahÿÿ hã habong do a hã h'yy kana'eeh do kamajë däk sa hã, sa wób ranahado bong do hyb n'aa, sa see ÿ nahadoo do hadoo né tii. ¹⁵ Dooh ÿ ets'ëë bã mabasog hõm hyb n'aa badäk hahÿÿ bã habong do sa mahãnh. Jããm né hẽ ÿ etsëë a hã, mamoo n'aa jesuu hyb n'aa Nesaa Do Yb mahãnh. ¹⁶ Badäk hahÿÿ hã habong do a hã h'yy kana'eeh do wób nado tii, ta ti see ÿ nahadoo doo da. ¹⁷ Tsytt hẽ mabetyn däk hanãm do ky n'aa me, magen'aak do ramoo bok hyb n'aa. A kyyh né hẽ ti hanãm do ky n'aa. ¹⁸ Badäk hahÿÿ bã mamejõ hyng doo da ÿÿh, tii da ÿ mejüü sa hã badäk hahÿÿ hã habong do sa mahang. ¹⁹ Sa hyb n'aa ÿ kan'oo däk, tsytt hẽ magen'aak do ÿ moo wät hyb n'aa, ta ti na-ããj hẽ baad tsytt hẽ magen'aak do ramoo bok hyb n'aa. ²⁰ Sa hyb n'aa had'yyt nado ÿ ky n'aa etsëë. ÿ ky n'aa etsëë na-ããj né hẽ ta jawén hã ÿ h'yy ka'eeh do sa hyb n'aa, hahÿ sa kyyh hyb n'aa h'yy ka'eeh do sa hyb n'aa. ²¹ ÿ ky n'aa etsëë

sahōnh hē hā ŷ h'yy ka'eeh doo, séd hā rah'yyb hedoo hyb n'aa, séd hā ər h'yyb hedoo doo da. Hēp ŷŷ gó mabawät, a h'yyb gó ŷ bawät doo da. ŷ karēn séd hā rah'yy kata dāk ər hā, badäk hahŷ hā habong do rabahapäh hyb n'aa òm né hē hā ŷ mejō hyng doo. ²² Tak'öp baad hadoo do hā ŷ man'oo dāk do paa ŷ an'oo dāk né sa hā, séd hā rah'yyb hedoo hyb n'aa, séd hā ər h'yyb hedoo doo da. ²³ Sa h'yyb gó ŷ bawät. Hēp ŷŷ gó mabawät. ŷ karēn baad ub, séd hā rah'yyb hedoo, ŷ mamejō hyng ta wób rabahapäh hyb n'aa, hā ŷ h'yy ka'eeh do hā makamahän ŷ makamahän do hadoo, ta wób rabahapäh hyb n'aa —näng mä Jesus taky n'aa etsēē bä.

²⁴ Ti m' taky hado kän ta yb hā:

—Ee, —näng mäh —ŷ karēn ŷ bawät bä rababok hā ŷ manoo doo. ŷ karēn rabahapäh ŷ kabaj'aa doo, bak ŷ tak'öp gabarēeh doo, badäk hahŷ madu dahäng noo gó pooj jé, ŷ makamahän do hyb n'aa hā ŷ man'oo dāk do paah. ²⁵ Ee, baad had'op do had'yyt moo wät do òm. Badäk hahŷ hā dawēē a mahänh habong doo, dooh né paawä òm rahapēē bä sa h'yyb gó, ŷ ti hapäh òm. B'ēeh hahŷ rahapäh ŷ mamejō hyng doo. ²⁶ A ky n'aa ŷ metä wät sa hā. A ky n'aa ŷ metä had'yyt hē da sa hā, ŷ makamahän do sa h'yyb gó tabawät hyb n'aa, ŷ na-āāj hē sa h'yyb gó ŷ bawät hyb n'aa.

18

Jesus ramaso däk do panyyg n'aa hahŷŷh

¹ Ti m', Jesus bahajaa bä ká taky n'aa etsēē doo, ahöm kän mä ta ma matög sa daheeh. Kapŷŷj madarong doo, Kidorön häd näng do rabatsög hōm. Tii bä tabanäng joom Oriib häd näng doo. Tii bä, joom banäng bä Jesus baym.

² Judas, Jesus haëej däk do tahapäh mä Jesus bahe'yym doo. Hajõõ nuu me ta tii bä Jesus bahew'ëët ta ma matëg sa daheeh. ³ Ti m' Judas bahõm kån joom banäng bä. Warahén, ta wób P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa ramejũũ doo, Pariséw ramejũũ do na-ãäj hë tamanaa. Bag enäh rabana. Kuman yt hã m' rabana.

⁴ Jesus hapäh ta h'yyb gó sahõnh hë ta hã rabad'oo doo. Ti hyb n'aa m' sa wë tabahõm, ti m' tabeaj kån:

—Jaa no n'aa bë ban'aa? —näng mäh.

⁵ Ti m' raky hadoo:

—Jesus, Nasaréh buuj no n'aa —näk mä sa kyyh.

—ÿ né hÿÿh —näng mä Jesus sa hã.

(Sa mahang Judas, ky ken'yym doo gó haëej däk do bagëët.) ⁶ “ÿ né hÿÿh” Jesus her'ood sii hë, sa jawén p'aa hënh rakajäk tũũ.

⁷ Ti m' Jesus beaanh ënh p'aa hënh:

—Jaa no n'aa bë ban'aa? —näng mäh.

—Jesus, Nasaréh buuj no n'aa —näk mäh p'aa hënh sa kyyh.

⁸ Ti m' Jesus ky hadoo:

—ÿ né hÿÿh, ÿ hanäng do bë hã —näng mäh. —No na ÿ tado bä, bë an'oo hata haa rabahõm hyb n'aa —näng mä Jesus sa hã.

⁹ (Ta tii d' Jesus wén edoo, “Dooh h'yy kawareem pé nesaa do hã”, ta yb hã taher'ood wät do paa kametëeh hyb n'aa.) ¹⁰ Ti m' Simaw, Peed häd näng do bado däk ta sën-jeer, ta nabuuj hub hënh hadäk do tagakyd hõm mä aj'y Maw-Kó häd näng doo. P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'äät do karom tii. ¹¹ Ti m' Jesus ky hadoo Peed hä:

—Menyyw däg a sën-jeer. Dooh g'eeh ÿ gado bä ÿ ahoop doo, Ee anoo doo? —näng mä Jesus ta hã.

Anas wë Jesus ramahũüm do ky n'aa hahỹh

¹² Ti m' warahén sa wahë n'aa, ta warahén n'aa, P'op Hagä Do tób n'aa hagã n'aa sii hë ramaso däk Jesus. Ramoo maw'yyd däg kãn, ¹³ tii bã pooj jé ramahũüm aj'yy Anas häd näng do wë. Kajapas mayb ti Anas. Ti noo gó P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'äät do ti Kajapas. ¹⁴ Ta ti Kajapas né hë ta ti her'oot do paa Judah buuj sa wahë n'aa sa hã, “Taw'ääts hë sét hë dajëp sahõnh sa hë hyb n'aa”, hanäng doo.

Jesus Peed ky n'aa jejën do panyyg n'aa hahỹh

¹⁵ Simaw, Peed häd näng doo, Jesus ma matëg see sii tabahõm warahén sa jawén. P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'äät do hep'ëeh do ta ti ta ma metëek do seeh. Ti hyb n'aa rabanoo tabajëë suun tób wahoo gó, kahadë doo gó, Jesus ramajë sun doo gó. ¹⁶ Peed gada ta noo bã. Jesus ma matëg seeh, tób danäh hep'ëeh doo, anyyh p'aa hënh maruus ta noo hagã n'aa wë tabetsëë hyb n'aa Peed bajëë suun hyb n'aa. Ti m' tamajë sun kãn Peed.

¹⁷ Ti m' maruus, ta hadë noo hagã n'aa ky hadoo Peed hã:

—Nanäng aj'yy ma matëg see nado õm? —näng mäh.

Ti m' Peed ky hadoo:

—Doooh ta ma matëg see ÿ do bã —näng mäh.

¹⁸ Tak'ëp tabahahëëm ti atsëm. Ti hyb n'aa tób danäh karom, P'op Hagä Do tób n'aa hagã n'aa sii hë ragahõ sooh tëëg sëh. Tëëg noo pa rabab'ëeh rikatëng hyb n'aa. Peed agëët katëng sa pa.

Sa wahë n'aa Jesus hã teanh do panyyg n'aa hahỹh

¹⁹ Ti nuuj jé m', tób gó, P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'äät do eanh mä Jesus ta ma

matëg ky n'aa, tametëëk do ky n'aa na-ããj hë. ²⁰ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Sahõnh hë ramaa napëë had'yyt hë ÿ her'ood wät doo —näng mäh. —Tób P'op Hagä Do panyyg rayd naherot do yt hë, P'op Hagä Do tób n'aa yt hë na-ããj hë ÿ ma met'ëëg wät paah. Doooh kejën gó ÿ her'ood bä —näng mäh. ²¹ —Hëd n'aa hã ÿ bë beaanh? Bë eaaj këh ÿ maa new'ëë do sa hã. Ta ti rahapäh ÿ her'ood wät doo —näng mä Jesus kyyh.

²² Ta tii d' Jesus baher'oot do hyb n'aa, P'op Hagä Do tób n'aa hagä n'aa see Jesus ta tapa ewyh wät, ti taky hadoo:

—Tii da ji kyyh P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'ääät do hã? —näng mäh.

²³ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Mametä nesaa do ky n'aa ÿ her'ood bä. Baad hadoo do ÿ her'oot do p'ää ÿ matapa ewyyh? —näng mä Jesus ta hã.

²⁴ Ti m' Anas mejüü mä ramahüüm Jesus, Kajapas, P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'ääät do wë. Moo kamewyyt nä m' Jesus.

P'aa hënh Peed ky n'aa jejën do Jesus panyyg n'aa hahÿÿh

²⁵ Ti m' tëëg noo pa Peed katëng bä, rabeaaj kãn mä ta hã:

—Ta ma matëg see nado õm? —näk mäh.

Ti m' Peed ky n'aa jejën:

—Doooh. Ta ma matëg see nado ÿÿh —näng mäh.

²⁶ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa heh'ääät do karom seeh, Peed nabuuj gakyd hõm do wakään ky hadoo:

—Õm nado ta ti ÿ hapäh do ta sii, joom mahang? —näng mä ta kyyh.

²⁷ Ti m' p'aa hēnh Peed ky n'aa jejēn ēnh. Tii bā karaak ky ganā kǎn, tabah'ỹy kǎn.

Pirato hād nāng do wē Jesus ramahūūm kǎn do panyyg n'aa hahỹȳh

²⁸ Ti m', Kajapas tób bā naa ramahūūm kǎn Jesus aj'ȳy Roma buuj Judah hāj n'aa bagā n'aa tób hēnh, Pirato hād nāng do wē. Jati pé bāp paa m' tii. Judah buuj wahē n'aa Jesus man'aa doo, dooh rajēē pā bā Roma buuj tób gó. Rakarēn mā baad ratayy rabawēh nā do hyb n'aa Pas-kowa tā n'aa.* ²⁹ Ti hyb n'aa Pirato banyyh sa wē, ti m' taky hadoo:

—H'ēēd p'āā bē ky n'aa tapaa hahỹ aj'ȳy? —nāng mäh.

³⁰ Ti m' raky hadoo:

—Moo nesaa do tanado bā, dooh paawā āā haēēj bā a hā —nāk mā sa kyyh.

³¹ Ti m' Pirato ky hadoo:

—Bē né hē ky n'aa etyy ta hā bē ky n'aa jaw'ȳyk do banoo doo da —nāng mäh.

—Dooch āā haja bā āā dajēēb bā. Dooch Roma buuj ky n'aa jaw'ȳyk do an'oo bā —nāk mā sa kyyh Pirato hā.

³² Tii d' tawén hado kǎn, nyy d' tadajēp Jesus her'ood wāt do paa kametā wāt hyb n'aa.†

³³ P'aa hēnh Pirato bajēē suun tób gó, Jesus tanaēēnh mā ta wē, teaaj kǎn:

—Ōm Judah buuj sa wahē n'aa? —nāng mäh.

³⁴ Ti m' Jesus ky hadoo:

* 18:28 Dooch Judah buuj ky n'aa jaw'ȳyk do an'oo bā, Judah buuj nadoo do tób bā rabajēē pā bā. Hasus do hadoo sa hā P'op Hagā Do matym gó red'oo, tii d' radoo bā. Ta ti hedoo doo, dooh rahaja bā Pas-kowa tā n'aa rawēē bā.

† 18:32 Judah buuj radajēēb bā paawā, pā me paawā ramakut. Roma buuj radej'ēēp, b'aa kajatsék do hā rabepēēm dāk. B'aa kajatsék do hā Jesus dajēp, ta daaj hē paa tabaher'oot.

—A ky gabuuj hē ti meanh? Õm ta wób ramaher'oot do kēh ŷ n'aa hyb n'aa mabeanh? —näng mä Jesus.

³⁵ Ti m' Pirato ky hadoo:

—Judah buuj nado ŷ hÿÿh —näng mäh. —A wakään, P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa ti õm haëenh hã ŷÿ. H'ëed p'ãã? —näng mä Pirato.

³⁶ Ti m' Jesus ky hadoo:

—Badäk hahÿÿ bä nado ŷ bag'ããs doo. Badäk hahÿÿ bä tado bä paawä, karapé haa ŷ ramo n'aa jesu paawä Judah buuj sa wahë n'aa sa mahãnh. Badäk hahÿÿ bä nado ŷ bag'ããs doo —näng mäh.

³⁷ Ti m' Pirato ky hadoo:

—Tii d' tado bä, õm né hē häj n'aa wahë n'aa? —teanh mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Ehub né hē õm tii d' hanäng. Baad hadoo doo, heh'äät do ky n'aa ŷ her'oot hyb n'aa ŷ benäng, ti hyb n'aa né hē ŷ bahyng badäk hahÿÿ bä. Baad hadoo do ky n'aa gen'aak do ky daheeh ŷ her'oot doo —näng mä Jesus Pirato hã.

³⁸ Ti m' Pirato ky hadoo:

—H'ëed ti baad hadoo do mahanäng? —näng mäh.

Ti m' nyyw hē Pirato banyyh Judah buuj sa wë. Ti m' taky hadoo sa hã:

—Dooh ŷ aw'yyt pé ta hã ky n'aa ketyy doo —näng mäh.

³⁹ —Pas-kowa bë teheb'ëes do hã bë mehejõ ŷ bado nyh ŷ dawäts gëet do seeh. Bë karën ŷ ado nyh bë matym n'aa Judah buuj wahë n'aa ramaneëenh doo? —näng mäh.

⁴⁰ Ti m' raky hadoo, tak'ëp mä rageëenh:

—Ta ti nado ãã karën! —näk mäh. —Barabas häd näng do ti ãã karën! —näk mäh.

Roma buuj wë h'yy kawereem do see paa ti Barabas.

19

Jesus raky n'aa ety däk do b'aa hä tadajëp hyb n'aa panyyyg n'aa hahÿÿh

¹ Ti m' Pirato mejüü Jesus rabahewyyh. ² Ti m' hetëk do moo m' warahén ramap'ööd däk, ta nuu gó m' radaso kán. Ti m' radasuun jëng ta hä ta hatsë hahiin doo.* ³ Ti m' hajöo nuu me m' rabena ta wë raky n'aa ej'ees hyb n'aa. Hahÿÿ d' mä sa kyyh:

—Kaweh'ëeh Judah buuj sa wahë n'aa! —näk mäh.

Ti m' ratapa ewyyh hajöo nuu me.

⁴ Ti m' p'aa hënh Pirato ber'oot Judah buuj sa sii:

—ÿ manyyh da hÿÿ kä bë wë ta w'oo hä, dooh ÿ aw'yyt pé ta hä ky n'aa ketyy do hä bë bahapäh hyb n'aa —näng mäh.

⁵ Ti m' ta nu gaheen n'aa hetëk do mooh, ta hatsë hahiin doo gó tabanyyh bä, Pirato ky hadoo sa hä:

—Bë hegãã! Gëet hahÿ aj'yy —näng mäh.

⁶ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hä moo heb'ooh do sa wahë n'aa, P'op Hagä Do tób n'aa hagã n'aa Jesus rabahapäh bä, nayyw hë rageëej bong:

—Mepëem däg, mepëem däg! —näk mäh.

Ti m' Pirato ky hadoo:

—Bë né hë hepëem däk. ÿ ti dooh ÿ aw'yyt pé ta hä ky n'aa ketyy do hä —näng mä Pirato.

⁷ Ti m' Judah buuj wahë n'aa raky kah'üüm ta hä:

—Ãã ky n'aa jaw'yyk do ky n'aa hyb n'aa taw'ãäts hë tadajëp né hë, P'op Hagä Do T'aah tabanäng do hyb n'aa —näk mä sa kyyh.

* 19:2 Raky n'aa mes'uunh do ky n'aa m' ti hetëk do moo ramap'ööd däk do ta nuu gó radasooh doo. Sa wahë n'aa soog ky n'aa ti ta tii. Ti hadoo né hë ënh ta hatsë hahiin doo. Sa wahë n'aa hatsë ky n'aa né ti ta tii ënh.

⁸ Pirato maa newë däk bã tii da, tak'ëp mã tabeyym tii bã kä. ⁹ Ti m' p'aa hënh tabajëë suun tób gó, ti m' Jesus hã tabeaanh:

—N'yy hënh naa òm? —näng mäh.

Jesus kawanaj'ãän né paawä, dooh m' taky gado bã. ¹⁰ Ti m' Pirato ky hadoo ta hã:

—Dooh maky gado bã? Mahapäh né hë, ÿ hajaa ÿ mejõ bã òm raberéd hõm hyb n'aa, ÿ hajaa na-ãäj hë ÿ mejõ bã òm rabepëëm däk —näng mã Pirato.

¹¹ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Dooh paawä mahaja bã hã ÿÿ, P'op Hagä Do nan'oo bã. Ti hyb n'aa, ÿ haëej däk do sa hã, a hã hanäng do nesaa do bahãnh sa hã —näng mã Jesus Pirato hã.

¹² Ti m' ta ti Pirato maa newë däk bã takarën paawä taberéd hõm Jesus. Tak'ëp mã Judah buuj rageëej had'yyt hë tii bã:

—Ta ti aj'yy meréd hõm bã, dooh Sesa, sahõnh hë bã wahë n'aa h'yyb hata mado bã. Hãj n'aa wahë n'aa hanäng doo, Sesa tahyb n'aa wareem —näk mã sa kyyh.

¹³ Ti m' Pirato maa napäh bã m' ta tii, tamanyyh Jesus, ahyy sooh mã ji ky n'aa etyy n'aa tyng jó. Pã ta yt ta tii bã. (Eberew kyy me ramaneëënh ta ti Gabatah.) ¹⁴ Pas-kowa rataheb'ëës do pooj jé noo gó m' tii. Wasyk mäh. Ti m' Pirato ky hadoo Judah buuj sa hã:

—Gëët hahÿ bë wahë n'aa —näng mäh.

¹⁵ Ti m' raky hadoo tak'ëp:

—Mado hõm, mado hõm, mepëëm däg! —näk mäh.

—Bë wahë n'aa ÿ epëëm däk g'eeh? —näng mã Pirato.

Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'oooh do sa wahë n'aa raky hadoo:

—Jããm né hë sét hë ãã wahë n'aa, Sesa! —näk mäh.

¹⁶ Ti m' tagadëëg ub kä, Jesus Pirato bahaëej däg kãn sa hã takepëëm däk hyb n'aa.

Jesus rabepëem däk do panyyg n'aa hahÿÿh

Ti m' warahén sa hã kä takahaëëj däk Jesus. ¹⁷ Ta daaj hë Jesus besoo hõm b'aa rahepëem däk do pan'aa ta hã. Ji Nu Gabóg K'yy ramaneëenh doo hënh ramahũüm. (Eberew kyy me ramaneëenh ta tii bä Gogota.) ¹⁸ Tii bä rabepëem däk b'aa kajatsëk do hã kä. B'aa kajatsëk do wób hã rabepëem däk na-ãaj hë pawóp hë ajyy. Hub hënh ta see hahäng, s'ÿÿ hënh ta see hahäng. Hõõ gó Jesus kahepëem däk do bahäng.

¹⁹ Pirato kyy gó raberii bong ta heen n'aa, ti m' p'op, Jesus nu gad'oo pong jé, rabepëem däk. Hahÿÿ da m' takerih ta hã: “Jesus, Nasaréh buuj, Judah buuj wahë n'aa hahÿÿh.” ²⁰ Edah tii, Jerusarënh bä naa. Ti hyb n'aa hajök ner'ood bong kerih doo. Tamawoob hë kyyh takamerih doo: Eberew kyy me, Ratïn kyy me, Gereg kyy me. ²¹ Ti m' P'op Hagä Do tób n'aa yt hã moo heb'ooh do sa wahë n'aa rabahõm kãn Pirato wë, ti m' raky hadoo:

—Merii manäh: “Judah buuj sa wahë n'aa”, hanäng doo da. Taw'ãäts hë merii: “Ta daaj hë Judah buuj sa wahë n'aa tabanäng hahÿ aj'yy” —näk mä sa kyyh.

²² Ti m' Pirato ky hadoo:

—Taw'ãäts hë ÿ erii wät doo. Dooh ÿ ahÿÿd wäd bä —näng mä sa hã.

²³ Ti m' Jesus warahén rabepëem däk do jawén paa bä m', rabasog hõm ta saroor. Retyn hõm ji meheet pé hadoo do sa hã. Sét hë, ta hatsë, mad'aak kanasuuh doo. ²⁴ Ti m' raky hadoo:

—Dooh ër as'ëed bä hahÿÿh. Hamäh, masuuj ër moo bong ër bahapäh hyb n'aa jaa wë tabaym —näk mä sa kyyh.

Ti tawén hadoo, P'op Hagä Do kyy kerih do kametëeh hyb n'aa. Hahÿÿ da takerih ta ti ky n'aa:

“Rabetyñ hõm sa hã hẽ saror ÿÿ.
Masuuj ramoo bong saror ÿ hyb n'aa.”†

Tii da né hẽ warahén ramoo boo kãn.

²⁵ B'aa kajatsék do Jesus hadäk do dewë hã, ti ab'ëeh ta ÿÿñ, ta kaat, Keropas häd näng do ÿÿm Marija häd näng doo, Marija Madarën häd näng do daheeh. ²⁶ Ti m' Jesus bahapäh bä ta ÿÿñ, ta ma matëg seeh, tak'ëp takamahän do rabab'ëeh bä, Jesus ky hadoo ta ÿÿñ hã:

—Gëët ta ti a t'aah —näng mäh.

²⁷ Ti m' ta ma matëg hã m' taky hadoo:

—Gëët ti a ÿÿñ —näng mä Jesus ta ÿÿñ ky n'aa hã.

Tii bä kä, ta ti tagado kãn Jesus ÿÿñ ta tób bä kä, tabahag'aäs hyb n'aa kä.

Jesus dajëp do panyyg n'aa hahÿÿh

²⁸ Ta jawén kä, sahõnh hẽ tabahaja däk bä kä tamoo wät do paah, P'op Hagä Do kyy kerih do kametëeh hyb n'aa kä taky hado kãn: “ÿ hoo kaanh”, näng mäh. ²⁹ Ti asooh tii bä uwa s'ëeb oow. Ti m' rahëh'oos sapum doo, Jesus hã rabanoo hyb n'aa. B'aa isop häd näng do hã radadäk, ti rabanoo p'op, Jesus beëek hyb n'aa ta naëng hadoo.

³⁰ Jesus beëek do jawén paa bä, taky hadoo:

—Jããm né kä ÿ moo wät doo —näng mäh.

Ti m' ta nu wakoo däg kãn, ti m' h'yy keréd hõm mäh.

³¹ Saab pooj jé m' ti ta tii. Saab pooj jé né hẽ m' ta ti Judah buuj rabahenyw hõm Saab hã rakamehehäk hyb n'aa. Tak'ëp ratayy ti noo gó, Pas-kowa noo gó tabadoo do hyb n'aa. Dooh Judah buuj rakarën bä Saab hã rapadäg nä bä kepëem padëek doo. Ti hyb n'aa rabetsëe Pirato hã tamejũũ hyb n'aa warahén ragetëh bong hyb n'aa sa tsyym k'yy, nayyw hẽ radejëp hyb n'aa. Rabetsëe rasog

† 19:24 Saaw-Mo 22.18

hyk hyb n'aa sa kamag Saab du doo do pooj jé. ³² Ti m' Pirato mejũũ warahén sa tsyym k'yy ragetêh bong hyb n'aa. Ti m' Jesus pa hadäk do ragetêh bong ta tsyym k'yy, ta jawén mä ta see tsyym k'yy. ³³ Jesus tsyym k'yy ragetêh paawä, tii bä rabahapäh Jesus dajëp. Dooch Jesus ratsyym k'yy getêh boo bä. ³⁴ Ti warahén bejöh kân ta baa bä. Ti m' majyyw banyyh naëng mahang. Dajëp né kä m'. ³⁵ Aj'y y ta ti hapäh doo, baad tabaher'oot ta ti ky n'aa. Dooch daap tamenä bä. Ta ti aj'y y hapäh né hë, te hub né hë taher'oot doo. Ta ti tawén erii wät hahỹ hã, bë na-ãäj bë ky daheeh hyb n'aa, bë h'y y ka'eeh hyb n'aa. ³⁶ Jesus tsyym wén ganetëeh, P'op Hagä Do kyy kerih doo gó kerih do kametëeh hyb n'aa. Hahỹ d' paa m' takerih ta ky n'aa: “Dooch da ta k'yy gatêh is péh.”[‡] ³⁷ Rawén baa ejooch, hahỹ kerih do paa kametëeh hyb n'aa: “Raheg'ãäs da rabaa ejooch do wë.”[§]

Jesus radakä jëng do pä gó panyyg n'aa hahỹyh

³⁸ Tii bä kä, Jesus kamag n'aa paa Joséh, panang Ari-matsija häd näng do buuj hadoo doo, bets'ëë kân Pirato hã. Jesus h'y yb hata ta ti Joséh. Dooch tametä bä ta h'y yb, ta hã tah'y y ka'eeh doo, tajeỹym do hyb n'aa Judah buuj sa wahë n'aa wób. Ti m' Pirato bahaëej däk ta hã. Ti m' Joséh bana, tado hyy kân mä Jesus kamag n'aa paah. ³⁹ Nikodëm Joséh hata. Nikodëm né hë tii, p'ooj ub Jesus heg'ãäs do atsëm. Nikodëm manaa mä 35 m' ta nu jawyg b'aa s'ëëb buu benyym doo. Aroé ramaneëenh do s'ëëb, miir ramaneëenh do s'ëëb ta ti buu benyym. ⁴⁰ Ti m' Jesus kamag n'aa paa rahabën däk pãän me, hawak doo me, rino häd näng do s'ëëb. Buu benyym mä ta hã. Judah

[‡] 19:36 Esodo 12.46, Numeros 9.12, Saaw-Mo 34.20 [§] 19:37 Sakarija 12.10
hã takerii däk tii. Dooch warahén raky n'aa napëë bä ta ti kerih doo. P'op Hagä Do né hë hanoo, kerih do kametëeh hyb n'aa.

buuj rabahed'oo doo da né hē rabad'oo Jesus kamag n'aa hā. ⁴¹ Jesus rabepëem dāk doo bä ti anäng joom. Ti mahang tagadäk papuuj kamag hood, pä gó ragagots dāk doo. ⁴² Saab pooj jé, Judah buuj rabahennyw hōm noo gó tado hyb n'aa, p'eets hē ta ti kamag n'aa hood tagadäk do hyb n'aa na-ãäj hē, tii b' né radasuun jëë kån Jesus kamag n'aa.

20

Jesus ganä wät do panyyg n'aa hahÿÿh

¹ Ti m' bap paah, met'uuh hā, badajung nä, Marija Madarēn häd näng do bahōm kån pä gabaho doo hēnh, Jesus kamag n'aa radasuun jëng hēnh. Taheg'ääs mäh, noo gasëets hōm gabaho do ty gatsë. ² Ti m' tawaj'aa jëng Peed, Jesus ma matëg baad Jesus kamahän do daheeh rabab'ëeh hēnh. Ti m' taky hadoo pawóp hadoo do sa hā:

—Rado nyyh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do kamag n'aa. Dooh äã hapëë bä n'yy hēnh ramahüüm —näng mä ta kyyh.

³ Ti m' Peed, Jesus ma matëg see daheeh ah'üüm mä Jesus kamag n'aa hood gadäk hēnh. ⁴ Waj'aa h'üüm. Tak'ëp Jesus ma matëg see wajaah ta pooj jé. Peed pooj jé takajaa. ⁵ Ta noo bä takajaa bä, dooh tajëë suun bä. Nu hyy dāk, tabaheg'ääs ta gó. Tahapäh pään hewak doo, rino häd näng do s'ëëb. ⁶ Ti m' Peed, duu hēnh hana do kaja nä. Gabaho doo gó tabajëë suun. Pään hewak doo, Jesus kamag n'aa ramahabën dāk do paah, tahapäh. ⁷ Pään hawak doo, ta mamets jesuu n'aa paah, tahapäh na-ãäj hē. Ti asooh tsyt hē, baad takamatëh dāk. ⁸ Tii bä m' Jesus ma matëg seeh, pooj jé kaja doo, bajëë suun kån. Ta ti tabahapäh bä kä, Jesus ganä wät do taky dahé kån. ⁹ (Dooh tagah'ood nä bä sa hā P'op Hagä Do kyy kerih doo gó taheer'oot doo, Jesus ganä wät da hanäng doo.)

Marija Madarën hã Jesus kasee do panyyg n'aa hahÿÿh
¹⁰ Ti m' rabajëk sa tób hënh. ¹¹ Marija Madarën baym kamag hood paa noo bã. Aoot mäh. Ta ód gó tanu hyy däk gabaho doo gó tageg'ããs hyb n'aa. ¹² Tii bã m' pawóp hë ããs tabahapäh. Hewak mã sa saroor. At'oonh mã Jesus kamag n'aa basoooh do paa bã m'. Ta nuu hënh tabanäng hënh mã ta seeh, ta tsyym tabanäng hënh ta seeh. ¹³ Ti m' ããs rabeaanh ta hã:

—H'ëed p'ãã mabaoot? —näk mäh.

Ti m' taky hadoo:

—Rado hõm wahë ÿ n'aa. Dooch ÿ hapëë bã n'yy hënh rahed'oo —näng mã Marija Madarën.

¹⁴ Ti m' ta jawén p'aa hënh tabegãã wät. Tahég'ããs mã Jesus tii bã hagëët. Dooch m' tah'yy ganyy bã Jesus tado bã.

¹⁵ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—H'ëed p'ãã mabaoot? Jaa ta ti mesoos doo? —näng mäh.

Ta tii bã joom mahang moo hew'ëët do ted'oo mäh. Ti hyb n'aa taky hadoo ta hã:

—Õm tado bã ti hado nyh, maher'ood hã ÿ n'yy hënh mamahüüm, ÿ behëen hyb n'aa ta kamag n'aa —näng mã Marija Madarën.

¹⁶ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Marija! —näng mäh.

Ti m' Marija ty kaw'õöd däk ta wë, ti m' Eberew kyy me* taky hadoo:

—Raboni! —näng mäh. (“Ma matëg”, tahanäng pé m' tii.)

¹⁷ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Moo dëë manä hã ÿÿ —näng mäh. —Dooch Ee wë ÿ ewäd s'ëëg nä bã. Ahõm hãj haa hedo padëek do sa wë.

* 20:16 Judah buuj sa kyyh ti Eberew kyyh.

Hahỹỹ da maher'ood sa hã kēh ỹ n'aa: “Ỹ asēek Yp ỹ wē, bē Yb na-ãāj, P'op Hagä Do ỹ h'yy kaha'eeh doo, bē h'yy kaha'eeh do wē”, tii da a kyyh —näng mä Jesus ta hã.

¹⁸ Ti m' Marija Madarēn bajēng Jesus ma matēg sa wē. Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do tahapäh mä tanooh. Tapanäk sa hã Jesus kyyh.

Ta ma matēg hã Jesus kasee do panyyg n'aa hahỹỹh

¹⁹ Ti noo gó né hē m', met'uuh hã, atsēm, séd hã Jesus ma matēg rakata padēek. Baad ranoo gatsēē dāk ta tēg me tób nooh, sa wahē n'aa rajeỹm do hyb n'aa. Ti m' Jesus kas'ee g'ēēd kãn sa mahang, ti m' takedēng sa hã:

—Taw'ãäts hē bē P'op Hagä Do h'yyb en'yym —näng mäh.

²⁰ Takedēng do jawén paa bä tametēeh sa hã ta mooh, ta baa. Tak'ēp ta ma matēg ratsebee bong Jesus Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do rahapäh bä kã.

²¹ P'aa hēnh Jesus ky hadoo sa hã:

—Bē P'op Hagä Do h'yyb en'yym —näng mäh. —Ee ỹ tamejũũ doo da, bē ỹ mejũũ hỹ kã —näng mäh.

²² Ti m' tapahuunh sa wē, ti m' taky hadoo:

—Bē gado P'op Hagä Do Sahee —näng mäh. ²³ —Bē hyb n'aa mabaan bä nesaa do sa mo haj'aa, P'op Hagä Do mabaan né sa hã. Bē hyb n'aa manabaan bä sa hã, dooh P'op Hagä Do mabaan bä sa hã —näng mäh.

²⁴ 12 hedoo do sa seeh, Toméh häd näng doo, “Kawa-reeh” ramaneēnh doo, dooh sa mahang Jesus kasee bä.

²⁵ Ti m' ta wób rabaher'oot bä Jesus Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do rahapäh doo, dooh taky dahé bä.

—Atapuwa tyw n'aa ỹ nahapēē bä ta moo hã, moh ỹỹ me ỹ manep'aa bä atapuwa tyw n'aa ta moo hã, ta baa rejoooh do tyw n'aa na-ãāj hē, dooh ỹ ky dahé bä! —näng mä Toméh.

²⁶ Ti m' met'uuh see hã, p'aa hēnh ta ma matēg rakata p'ēē tób gó. Toméh sa sii kã. Noo gatsēē né paawã tób, Jesus kas'ee g'ēēd kãn sa mahang, ti m' takedēng sa hã:

—Bē P'op Hagã Do h'yyb en'yym —nāng mäh.

²⁷ Ti m' Toméh hã taky hadoo:

—Mamep'aa hahỹh —nāng mäh. —Mahegãã moh yỹ. Magadahēē a mooh, mamep'aa bah yỹ bã —nāng mäh. —Maky sēēw manäh! Maky dahé! —nāng mã Jesus Toméh hã.

²⁸ Ti m' Toméh ky hadoo:

—Wahēh ỹ n'aa, P'op Hagã Do ỹ h'yy kaha'eeh do òm! —nāng mã Toméh kyyh.

²⁹ Ti m' Jesus ky hadoo ta hã:

—Ỹ mahapäh do hyb n'aa mawén ky daheeh. P'op Hagã Do ky n'aa edēng da jé ỹ ranahapēē né paawã ky dah'eeh doo —nāng mã Jesus.

³⁰ Hajōng nã Jesus pehuunh ta ma matēg rabahapäh bã. Dooch ta ti takerii bã hahỹh hã. ³¹ Hahỹh hã kerih do wén kerii wät, Jesus ti Kristo, P'op Hagã Do H'yyb Dāng Doo, P'op Hagã Do T'aah bē ky daheeh hyb n'aa. Ta hã bē h'yy kae bã, bē d' edēb had'yyt hē P'op Hagã Do wē Jesus hyb n'aa.

21

Karaj'aa nabyy hã Jesus kas'ee wät do panyyg n'aa hahỹh

¹ Ta jawén Jesus kas'ee wät p'aa hēnh ta ma matēg sa hã karaj'aa Tiberijas* häd nāng do nabyy me. Hahỹh d' paah: ² Simaw Peed häd nāng doo, Toméh (“Kawareeh” ramaneēnh doo), Natanajéw häd nāng doo (panang Kanah, Garirej häj n'aa bã hana doo), Sebedew häd nāng do taah,

* ^{21:1} Karaj'aa häd see Garirej, ta häd see Genesaréh. Tamawoob hē ta häd.

pawóp hē Jesus ma matēg wób, séd hã rababoo dák. ³ Ti m' Simaw Peed ky hadoo sa hã:

—Tah'ỹyb ỹ es'aak —näng mäh.

—Ej. A sii äã bah'ũüm —näk mä ta wób sa kyyh.

Ti m' rabaw'ëenh. H'oo yb gó ragatsēg t'oonh. Ti m' rabesaag kãn. Resaag had'yyt hē paawä atsēm, dooh sa mo haj'aa péh.

⁴ Bãp paa Jesus bag'ëed kãn karaj'aa takëen hã. Dooh ta ma matēg rah'yy genä bä Jesus tado bä.

⁵ Ti m', tii b' naa Jesus naëenh:

—Najis haa —näng mäh. —Äkä, bë mo haj'aa? —näng mäh.

—Tabad'op hē äã mo haj'aa —näk mä sa kyyh.

⁶ Ti m' taky hadoo:

—Taw'ääts hē hub hēnh tabanäng hēnh bë datu karahi, tii bä bë mo haj'aa enäh da —näng mäh.

Tii d' rabad'oo bä kä, hajõng tah'ỹyb karahi gó. Dooh rahaja bä rej'ooj nä bä, tak'ëp hajõng do hyb n'aa tah'ỹyb.

⁷ Ti m' Jesus ma matēg baad Jesus kamahãn do ky hadoo Peed hã:

—Jesus, Hyb N'aa Jawyk Do né tii —näng.

Ti m' Simaw Peed häd näng do maa napäh bä kä Jesus tii, tahanäng doo, nayyw hē tadadäg dák ta hatsē pooj jé tado nyyh dó. Ti tabahop tame, Jesus wē tabatsóm hõm hyb n'aa. ⁸ Ta wób ah'ũüm ta jawén h'oo gó. Edah ta nabyyh. 100 meet tahyb n'aa péh. Ti hyb n'aa karahi rabejoonh tame naa. ⁹ Rakajaa bä kä ta nabyy me, tēeg sēh hahõng do rahapäh. Tah'ỹyb kejä ta jó. Pawóp na-ääj päw tii b' hatoonh.

¹⁰ Ti m' Jesus ky hadoo sa hã:

—Bë mana tah'ỹyb bë mo haj'aa wób —näng mäh.

¹¹ Ti m' Simaw Peed gatsék h'oo gó. Tii b' naa tabej'ooj nä kãn karahi. Hajõng tah'ỹyb hew'äp do ta gó. 153

tah'ỹyb. Jawyg né paawä, dooh karahi gekog boo bä. ¹² Ti m' Jesus ky hadoo sa hä:

—B'ëöp bë ana, bë awëeh —näng mäh.

H'yyb e'ỹym “Jaa òm?” rawén neanh. Jesus, Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Do né sa hä. ¹³ Ti m' Jesus bado däk pãw, tah'ỹyb daheeh, ti m' taban'oo däk sa hä. ¹⁴ Tamawoob nuu me däg tii, Jesus kasee do sa hä, taganä wät do jawén paa bä.

Peed sii Jesus her'oot do panyyg n'aa hahỹyh

¹⁵ Rabahaja däk bä rawëh doo, Jesus ky hadoo mä Simaw Peed hä:

—Simaw, Jowãw t'aah, ta wób ỹ rakamahãn do bahãnh ỹ makamahãn? —näng mäh.

—Ỹỹ —näng mä Peed. —Mahapäh né hë òm ỹ gen'aak —näng mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Mahagãã masãh ỹ b'éé taah hedo padëek doo —näng mäh.

¹⁶ P'aa hënh Jesus beanh ta hä:

—Simaw, Jowãw t'aah, ỹ né makamahãn? —näng mäh.

Ti m' Peed ky hadoo:

—Ỹỹ —näng mäh. —Mahapäh né hë òm ỹ gen'aak —näng mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Mahagãã masãh ỹ b'éé hedo padëek doo —näng mäh.

¹⁷ Ti m' tamawoob nuu me däg kã tabeaanh ënh:

—Simaw, Jowãw t'aah, ỹ né magen'aak? —näng mäh.

Peed hyb n'aa tón wät mä tamawoob nuu me, “Ỹ makamahãn?” tahanäng do hyb n'aa. Ti m' taky hadoo:

—Hyb N'aa Jawyk Doo, —näng mäh —sahõnh hë mabahapäh. Mahapäh né hë òm ỹ gen'aak doo —näng mäh.

Ti m' Jesus ky hadoo:

—Mahagãã masãh ÿ b'ée hedo padëek doo —nãng mãh.
¹⁸ —Né hup ÿ né hẽ hahÿ ÿ her'oot doo: Mapapuh
 nã bã mabeheh'yyh, mabaheh'ũum mah'yyb dãng doo
 hẽnh. Mawah'ëë dãk bã kã, madajoom da a mooh, òm
 da ramaw'yyd dãk, makanarẽn hẽnh òm da ramahũum —
 nãng mã Jesus ta hã.

¹⁹ (Ta tii d' tawén her'oot, tametëeh hyb n'aa nyy da
 Peed dajëp, tadajëp do hã P'op Hagã Do kawehëë dãk hyb
 n'aa.)

Ti m' Jesus ky hadoo Peed hã:

—Hamãh, jawén ÿ ahòm —nãng mãh.

*Jesus ma matëg baad Jesus kamahãn do panyyg n'aa
 hahÿÿh*

²⁰ Dawë hã Jesus sii Peed bawät bã kã, ta jawén p'aa
 hẽnh tabegãã wät. Tahapãh Jesus ma matëg baad Jesus
 kamahãn do sa jawén hana doo. (Ti né hẽ ta ti Jesus
 ma matëg Pas-kowa tä n'aa rabawëh noo gó p'eets hẽ
 takatahã dãk Jesus hã, “Jaa ti òm haëenh doo, Hyb N'aa
 Jawyk Doo”, heaanh doo.) ²¹ Ta ti Peed bahapãh bã,
 tabeaanh mã Jesus hã:

—H'ëëd hado da ër jawén hana do hã? —nãng mãh.

²² Ti m' Jesus ky hadoo:

—ÿ karẽn bã paawã tanadajëb bã, p'aa hẽnh hÿ pong jé
 naa ÿ bahyng bã kã, hëd n'aa ti a hã? ÿ karẽn ti òm hëp ÿ
 hata had'yyt hẽ —nãng mã Jesus Peed hã.

²³ Ta tii d' Jesus her'oot do hyb n'aa, raheh'ood hòm kãn
 Jesus ma matëg sa mahang, dooh m' ta ti Jesus ma matëg
 dajëb bã. Dooh tii d' Jesus edo bã. Jããm hẽ hahÿÿ da Jesus
 kyyh: “ÿ karẽn bã paawã tanadajëb bã, p'aa hẽnh hÿ pong
 jé naa ÿ bahyng bã kã, hëd n'aa ti a hã”, nãng paa m' Jesus
 ta hã.

²⁴ Ỹ né hě ti ta ti ta ma matëg. Ỹ né hě ta ti Jesus ky n'aa her'oot doo. Ỹ né hě hahỹ ta ky n'aa herii wät doo. Baad ỹ bahapäh, te hub né hě sahõnh hě ta ky n'aa ỹ erii wät doo.

²⁵ Hajõng Jesus moo wäd wät do ỹ nerii wät doo. Hã ỹỹ, ji erii bã paawä sahõnh hě, dooh paawä badäk hahỹ tahaja wäd bã ta tyw n'aa, ji erii bã sahõnh hě. Jããm hě kã.

Pop Hagä Do Panyyg Hanäm Do Hahÿÿh
 The New Testament in the Nadëb language of Brazil (BR:mbj:Nadëb)
 O Novo Testamento na língua Nadëb do Brasil
 copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nadëb (Nadëb)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Nadëb

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Mar 2019 from source files dated 12 Mar 2019

c5681c4e-55f8-5b64-badf-af07c5e28afc